

**“Er is altijd
nog
een berg
te beklimmen”**

*een reis naar het einde
van de wereld en weer terug in
zeventig dagen*

Drs. Roeland Wijkhuizen

“Er is altijd nog een berg te beklimmen”

*een reis naar het einde
van de wereld en weer terug in zeventig dagen*

Drs. Roeland Wijkhuizen

© Roeland Wijkhuizen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Aandachtswegen

Helmond

www.aandachtswegen.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Vooraf	11
Hoofdstuk 1: De proloog.	14
Hoofdstuk 2: Het begin.	18
Hoofdstuk 3: Op de Le-Puy-route.	28
Hoofdstuk 4: De Pyreneeën.	50
Hoofdstuk 5: Spanje in.	59
Hoofdstuk 6: De Camino Frances.	65
Hoofdstuk 7: Santiago de Compostela.	105
Hoofdstuk 8: Naar het einde van de wereld...	116
Hoofdstuk 9: ...en weer terug.	129
Hoofdstuk 10: Terug in Frankrijk.	140
Hoofdstuk 11: De cirkel is rond.	165
Overzicht	173
Uitnodiging	175
Over de auteur	175

Inleiding

Het leven is een weg die ieder mens op haar of zijn eigen manier aflegt. Gaande de weg mogen we ervaren dat God zelf met ons meetrekt. Dat hebben pelgrims door de eeuwen mogen ervaren. Niet alleen in hun dagelijkse leven, maar vooral ook tijdens een pelgrimage. Pelgrimstochten gaan vaak naar plaatsen waar een heilige gewoond heeft (bv. naar het Italiaanse Assisi waar Franciscus van Assisi vandaan komt) of naar een plaats waar iets bijzonders gebeurd is of gebeurd zou zijn (bv. Lourdes in Zuid-Frankrijk waar Maria verschenen zou zijn aan Bernadette). Een heel bekende pelgrimsroute is de route naar Santiago de Compostela en Kaap Finisterre in Noordwest Spanje. Dit is het reisverslag van Titia de Bot en mijzelf.

Santiago is een katholieke pelgrimsroute geworden vanaf de negende eeuw, maar ook daarvoor was er een pelgrimsroute naar Noordwest Spanje. De stad Santiago zelf bestond toen nog niet. Deze oudere route gaat dan ook niet naar waar nu Santiago ligt, maar loopt door naar de kust van Noordwest Spanje, naar Cabo Finisterre. De naam 'Finisterre' is afkomstig uit het Latijn en betekent letterlijk 'einde van het land'

De pelgrimsroute naar Cabo Finisterre is bekend uit de gnostische - en Keltische traditie. Beide tradities zijn oude vormen van christelijk geloof (de gnostiek floreerde tot ca. 400, het Keltisch geloof tot ca. 900 na Chr.). De weg naar Cabo Finisterre was (en is) een inwijdingsweg. De weg verbeeldt de inwijding in het leven. Het symboliseert het loslaten van het oude leven en het begin van een nieuw leven. Het gaan van een inwijdingsweg beoogt uiteindelijk het vrijmaken van innerlijke kennis, een innerlijk weten, dat in

ieder van ons in de ziel ligt opgeslagen, maar dat door drukte, door het ego of door te veel denken met het verstand onbereikbaar kan zijn geworden. Het gaan van de inwijdingsweg laat innerlijke kennis (kennisse des harten) openbloeien en vanuit het onbewuste kan deze het bewuste binnenstromen. Het is niet voor niets dat de eerste christenen in de eerste eeuw van onze jaartelling geen 'aanhangers' of 'gelovigen' genoemd werden; zij heetten 'de mensen van de weg'.

In de eerste eeuwen na Christus (en dus ruim voor de ontdekking van Amerika door Columbus in 1492) was deze meest westelijke punt van het Europese vasteland symbool voor het 'einde der aarde'. Helemaal in het westen van Noord-Spanje eindigde het (veilige) land en was er alleen nog zee. De zon, als altijd een symbool van Licht en leven, ging in die zee in het uiterste westen van Europa ten onder. Het gaan van de inwijdingsweg werd zo een symbool van sterven en weer opstaan: wie pelgrimeert naar deze 'meest westelijke punt van de aarde' (zo dacht men toen) gaat zijn of haar dood tegemoet en ziet het leven (= de zon) wegzinken in de oerzee. Wie het water ingaat en dus nog enkele stappen naar het westen loopt, sterft. Wie zich dan in het water van zee omdraait en zich terug naar het land begeeft, keert zich in oostelijke richting. Dat is het land van de opgaande zon, land van het leven. Opstaan uit het water van de dood is zo symbool van een wedergeboorte. Deze gnostische en Keltische gedachte komen we vandaag nog steeds tegen in het sacrament van de doop: ondergaan in het water, opstaan uit het water. Bijbelse verhalen daarover zijn bv. Mc. 1: 9-11 over de doop van Jezus en natuurlijk in Rom. 6: 4-5 waar Paulus schrijft dat wij door de doop met Christus zijn begraven en opgestaan uit de doden.

Vanaf de negende eeuw werd de pelgrimsroute een katholieke route. Deze ging niet helemaal tot aan de kust, maar naar het ongeveer 100 km. landinwaarts gelegen Santiago de Compostela. Op die plaats zou het graf van de apostel Jacobus (= Jacobus de Meerdere) gevonden zijn.

De legende is dat deze apostel Jacobus (dat is niet de broer van Jezus, die later de gemeente van Jeruzalem leidde en wellicht de brief van Jacobus geschreven heeft) na de opstanding van Christus naar Spanje ging om daar het evangelie te verkondigen. Tegelijkertijd ging Petrus zich richten op evangelieverkondiging aan de Joden en Paulus reisde de niet-Joodse wereld van het Romeinse Rijk af met zijn zendingsreizen. Jacobus was in Spanje niet succesvol en hij keerde terug naar Jeruzalem. Toen hij daar het evangelie ging verkondigen kreeg hij vele volgelingen. De toenmalige hogepriester zag het succes van Jacobus en werd bang. Hij gaf hem aan bij koning Herodes. Jacobus werd daarna gevangen genomen en ter dood gebracht. Twee van zijn volgelingen (Theodorus en Athanasius) namen het stoffelijk overschot na de terechtstelling mee. Zij gingen naar de kust en vonden daar een kleine boot, die door engelen bestuurd werd. Zij brachten Jacobus aan boord en stapten zelf ook op het schip. De engelen brachten het schip tot aan de kust bij Spanje waar het schip met schelpen overdekt op het strand vastliep. De twee volgelingen Theodorus en Athanasius begroeven Jacobus op een eenzame plek op een heuvel.

Deze legende ontstond toen een kluizenaar in de achtste eeuw een graf vond toen hij ging kijken op een afgelegen plek, die op een wonderbaarlijke wijze verlicht werd door de sterren (Compostella betekent iets als 'veld van sterren'). De rooms-katholieke kerk bouwde op het graf een kleine kapel, die al spoedig te klein werd voor de vele pelgrims. Men

bouwde een ander en ook deze werd te klein. In de dertiende eeuw begon men met de bouw van de kathedraal die er nu nog staat. Daar om heen groeide een stad: Santiago de Compostela.

In de middeleeuwen trokken ieder jaar duizenden pelgrims naar het graf, dat het graf van Jacobus zou zijn. Historici en archeologen bevestigen dat er onder het altaar van de kathedraal een graf is van drie mensen, die in de eerste eeuw na Christus geleefd moeten hebben. Voor de rooms-katholieke kerk zijn dat Jacobus en de twee volgelingen die ik eerder noemde.

Miljoenen gingen in de voorbije eeuwen op reis naar Santiago. En ook nu gaat de stroom van pelgrims door.

In de middeleeuwen waren er drie verschillende redenen om te pelgrimeren naar Santiago de Compostela.

De kerk heeft in de middeleeuwen het pelgrimeren bevorderd door een geloof te verkondigen dat met het gaan naar Santiago aflaten verdiend konden worden. Met aflaten kon je na je dood je tijd in het vagevuur bekorten. In de middeleeuwen gold dat wie naar Santiago trok als pelgrim kon rekenen op éénderde strafvermindering. Wie op 25 juli in Santiago aankwam (dat is op de dag van de heilige Jacobus) kreeg volledige kwijtschelding.

Anderen gingen op pelgrimage omdat ze de pelgrimstocht als een alternatieve taakstraf opgelegd hadden gekregen van een kerkelijk of burgerlijk rechter.

En ten derde waren er vroeger de beroeps pelgrims. Beroeps pelgrims werden ingehuurd door rijken die zelf de tocht niet wilden ondernemen, maar wel de aflaten wilden verdienen: zij huurden iemand in die de tocht voor hen zou voltooien.

Tegenwoordig gaat eigenlijk niemand meer naar Santiago de Compostela vanwege aflaten, vanwege beroep of vanwege straf. Alle drie de middeleeuwse redenen zijn uitgestorven. Het werd dan ook steeds rustiger op de Camino (= weg). De pelgrimsroute kent de laatste decennia weer een enorme opleving en tegenwoordig is de Camino (de weg naar Santiago) weer behoorlijk vol aan het lopen. Iedereen heeft nu zijn of haar eigen reden om te gaan. Sommigen gaan alleen een fysieke uitdaging aan, andere hebben culturele doelen. En dan is er een groep met religieuze, spirituele of meditatieve doeleinden. Onder deze laatste groep kan ik mijzelf rekenen. Het gaat mij meer om de oude gnostische en Keltische inwijdingsroute dan om de rooms-katholieke tocht. Daarom wil ik ook niet in Santiago stoppen maar doorgaan tot het einde van het vasteland: Kaap Finisterre.

Tijdens de pelgrimage is het leven teruggebracht tot elementaire dingen: eten, drinken, de weg, het weer, een dak boven m'n hoofd. Er zijn geen zaken, kwesties, problemen die belangrijker zijn dan deze. Op die manier is het leven uiterst eenvoudig. Misschien dat ik daarom onderweg kan raken aan datgene wat er echt toe doet: de ervaring dat de weg die ik ga ook de weg is waar ik het goddelijke ontmoet.

Titia en ik starten en eindigen in de oecumenische broedergemeenschap van Taizé in Frankrijk, omdat dat voor ons allebei een spiritueel thuis genoemd zou kunnen worden. Ik kom daar inmiddels al gedurende tien jaar minstens één keer per jaar voor een aantal dagen. Toen ik Titia leerde kennen, gingen we samen. En gelukkig voelt ook zij zich aangetrokken tot de sfeer en de liturgische vieringen van deze kloostergemeenschap. In de paragraaf 'Vooraf' schrijf ik nog enkele regels over deze gemeenschap. Vanuit Taizé gaan wij op weg. Taizé ligt in Bourgondië, ongeveer 40 kilometer

westelijk van Macon en ca. twaalf kilometer ten noorden van Cluny. Het is een onbekende weg waarop wij mogen ervaren dat onze weg tegelijk ook Zijn weg is, want God is daar waar jij bent.

Vooraf

De pelgrimstocht vanaf de oecumenische gemeenschap van Taizé leggen wij fietsend af. Wij, dat zijn Roeland Wijkhuizen, theoloog, geestelijk begeleider en meditatieleraar en Titia de Bot, cranio-sacraal therapeute en communicatieadviseur bij de Politie Limburg-Zuid.

Wij rijden resp. op een Koga Miyata Traveller waar een verende voorvork op gezet is en een RIH Z900 met een stuur van Koga Miyata. Beide fietsen zijn voorzien van trappers die aan de ene kant een spd-sluiting hebben waardoor fietsschoenen kunnen worden vastgeklikt op het pedaal en aan de andere zijde een klassiek pedaal zijn.

Omdat het de bedoeling is om onderweg vooral ook te kamperen gaat de Hillebergtent Nammatj GT mee.

In het verslag noem ik naast de gemeenschap van Taizé meerdere keren 'Thich Nhat Hanh' en 'Plum Village'. Een enkele alinea ter verduidelijking kan handig zijn.

Taizé is een oecumenische kloostergemeenschap die in 1940 gesticht is door broeder Roger (1915-2005), Zwitser en van protestantse huize. Gedurende W.O. II hielp hij mensen die op de vlucht waren voor de Nazi's om naar Zwitserland te komen. Hij begon een kloostergemeenschap met vier anderen. Na enkele decennia zijn zij zich echt gaan toeleggen op het ontvangen van jongeren en nu komen tienduizenden jongeren per jaar naar Taizé om daar (meestal) een week te verblijven.

Er zijn nu zo'n honderd broeders uit vele landen en alle continenten. De gemeenschap wil een boodschap van verzoening uitdragen en voor-leven: verzoening tussen de verschillende kerkgenootschappen, verzoening tussen mensen, verzoening met God, verzoening in jezelf. De broeders van de kloostergemeenschap willen uitnodigen tot het gaan van een weg van vertrouwen, want wie in vertrouwen de weg van verzoening, en dus van liefde gaat, ervaart de aanwezigheid van God en de heelheid van het leven.

De liturgische vieringen vinden plaats in een bijzondere kerk ('Kerk van de Verzoening'), die met talloze kleine lichtjes verlicht is en waarbij men of op de grond of op een meditatiebankje zit. De vieringen kennen veel zang (meditatieve liederen die in de gemeenschap zelf gemaakt worden en inmiddels vermaard zijn over de hele wereld) en een aandachtige stilte. Predikingen zijn er niet. Na de lezing is het stil opdat een ieder in zichzelf kan horen en voelen wat deze tekst kan doen in zijn of haar leven.

Er is meer te vinden op <http://www.taize.fr/nl>.

Thich Nhat Hanh wordt door volgelingen ook wel 'Thay' genoemd. Dat betekent meester. Hij is een zenmeester, afkomstig uit Vietnam. Hij werd geboren in 1926 en ging als jongeman het klooster in. Tijdens de oorlog tussen Vietnam en Amerika weigerde hij een zijde te kiezen, omdat hij uitgaat van de eenheid van alles. Dat leverde hem een verbanning uit Vietnam op. Hij hield een pelgrimage voor de vrede en stichtte in Frankrijk de gemeenschap van Plum Village waar monniken en nonnen samen 'leven in aandacht' beoefenen. Allereerst staat in het boeddhistische denken van Thay de eenheid van alles centraal. Hij zoekt verbindingen en legt zo

ook verbanden tussen de Boeddha en Christus. Hij spreekt over inter-zijn: niets staat op zichzelf. Daarnaast zet hij 'leven in aandacht' in het centrum. Dat betekent een volledige concentratie op het hier en nu, aangezien het hier en nu het enige is dat werkelijk bestaat. Verleden en toekomst zijn producten van de geest. Wanneer ik met aandacht leef, d.w.z. wanneer ik leef in het moment van het nu, ben ik vrij van wat mij neerdrukte in het verleden en vrij van zorgen voor de toekomst. Hij heeft vele boeken geschreven waaronder enkele 'bestsellers'. Martin Luther King droeg hem voor als kandidaat voor de Nobelprijs voor de vrede.

Er is meer te vinden op <http://www.aandacht.net> en op <http://www.plumvillage.org>.

Over de twee hoofddoelen van deze reis staat in het verslag zelf het één en ander te lezen. Het zijn geen doelen die makkelijk meetbaar zijn. Het zijn überhaupt geen doelen waarvan je op enig moment zou kunnen zeggen dat het volledig bereikt is. Laat ik me hier beperken tot een enkele opmerking.

Eén van de doelen die ik me gesteld heb is leren thuis te komen bij mezelf. Een lange tijd nergens thuis zijn wil ik zien als een uitnodiging om thuis te komen bij mezelf, mezelf te leren vertrouwen, mezelf beter leren kennen. Een tweede doelstelling is het leren bewaren van gelijkmoedigheid. Dit is een term die de mysticus meester Eckhart hanteert. In het verslag staat er meer over.

Hoofdstuk I: De proloog.

vrijdag 21 april 2006.

42 km. 3 u 07 ' -- min. 5 km/u, max. 45 km/u.

Vanmorgen stonden we na een moeizame nacht slapen in de camper in St. Bonnet de Vieille Vigne op. Gisteren aan het einde van de middag waren we hier aangekomen vanuit Nederland. De kippen die toen rond de auto scharrelden, zagen we vandaag niet, de katten wel. Het was mooi weer deze ochtend.

We namen afscheid van de auto nadat ik deze in de schuur gereden had waar de camper de komende tijd gedurende onze pelgrimage naar Santiago de Compostela en Kaap Finisterre zou blijven staan.

We stapten op de fiets voor de eerste route: 42 kilometer naar Cormatin/Taizé. De eerste kilometers waren meteen echt zwaar klimmen. Na twee kilometer reden we langs het huis van de Nederlanders die ons gisteren wegwijis hadden gemaakt op de gesloten camping waar de auto kon blijven staan. De beheerders van de camping waren nog met vakantie, maar de camper mocht wel in hun schuur voor de duur van de pelgrimstocht.

Het was een mooi gebied waar we vandaag doorheen gingen en de zon deed ook mee. Overal waren kleine weilanden, met heggetjes van elkaar gescheiden. Er waren veel gele bloemen en witte kalfjes. Eén wei was bewoond met schapen en lammeren. Eén schaap van de kudde ging letterlijk over een dam naar de aangrenzende wei. Er was gemakker alom, maar alle volgden toch. Het leek wel een soort 'lam van God': de eerste had het vertrouwen dat het in de andere wei ook goed toeven was. Toen durfden de andere ook. Jezus had dat

vertrouwen in God en deelde dat met de mensen om hem heen. Maar wat deden zij? En belangrijker: Wat doe ik daar mee? Durf ik God te vertrouwen? Deze pelgrimage kan daarover meer duidelijkheid geven. Want het gaat niet om wat ik belijd, maar om wat ik doe.

We zitten in een bungalow op de camping van Cormatin. De camping blijkt toch al open te zijn en niet op 1 mei. Maar we zitten hier goed, en luxe natuurlijk.

Morgen gaan we naar de gemeenschap van Taizé en zondag, op de eerste dag der week, vertrekken we naar het zuidwesten: Finisterre, het einde van de wereld. Straks nog even pa bellen, want hij had vandaag een gesprek met de internist over de komende operatie, de zoveelste. De molen gaat voor hem dus weer draaien. En dan vroeg naar bed na de twee korte nachten die we hadden.

zaterdag 22 april 2006.

19 km. 1 u 20 ' -- min. 6 km/u, max. 40 km/u.

Na de proloog van gisteren is het nu een 'rustdag' in Cormatin om de gebeden van Taizé mee te vieren. Morgen begint een nieuwe week en gaan we echt op weg naar Finisterre.

Vanmorgen stonden we - nadat we allebei een nacht van allemaal hazenslaapjes gehad hadden - vroeg op voor het ochtendgebed in Taizé. Daarom is het goed om vandaag rustig aan te doen: na de lunch lagen we een goed uur op bed.

Vanavond gaan we weer naar Taizé. Vanmorgen haalden we er onze eerste pelgrimsstempel voor in het pelgrimspaspoort ('credential'). We deden onze kettingen met de Jakobsschelp om. Deze dragen we gedurende de pelgrimage als teken van pelgrim-zijn. Een ander herkenningsteken vormen de

vlaggetjes die we gisterenochtend aan de fietsen zetten. Ze wapperen mooi. Het bovenste vaantje is oranje, gewoon zodat we beter zichtbaar zijn. Daaronder heb ik het gele vlaggetje van het Nederlands Genootschap van St. Jakob bevestigd. We zijn er al aan herkend.

Gisteren hadden we al aardige mensen op onze weg. Eerst zijn daar de Nederlanders Ton en Annemarie K na de eerste twee kilometer, die ons bij het afscheid nog twee bananen meegaven. Kort daarna hadden we een gesprekje met een Fransman die in zijn tuin bezig was. En in Salornay-s-Gue kregen we op een terrasje aan de D 980 twee glazen koud water bij de koffie (Titia) en 'chocola chaud' (ik). De cafébaas nam ook de bidons mee om te vullen. Dat laatste was niet echt nodig, want we hadden toen niet ver meer om te gaan en we hadden nog een bidon vol. Maar hij vond het leuk om te doen en we lieten het daarom zo. Eerder las ik dat soort dingen ook wel in reisverslagen van de Camino: mensen willen je graag helpen, ook als dat (nog) niet nodig is.

Het is 16.30 u. Eerder vanmiddag zetten de Hilleberg-tent op in het gras naast de bungalow. Titia had die nog niet in het echt gezien, maar kende de tent alleen van een foto. Morgen zullen we voor het eerst samen in de tent zijn. Vandaag is nog een luxe dag. Er lijkt een camping te zijn op ca. 46 km. en op ca. 60 km. We weten nog niet waar we uitkomen. We weten al wel dat er voor morgen een col op de kaart staat op onze route. Wellicht toont de mier op tafel, ik noem 'm even Henk, de juiste houding: de mier liep op de tafel. Ik gaf 'm een zetje en hij liep op de grond verder, terug naar de tafelpoot en daar begon hij (of zij natuurlijk) opnieuw aan zijn weg omhoog: ademhalen, opnieuw beginnen, doorgaan.

Ik sprak pa nog over de operatie. Hoe hij echt van binnen zich voelt, is moeilijk achter te komen, zelfs voor mam. Hij

heeft altijd iets van "Wat 'beure mot, dat mot". Het Engelse 'stiff upperlip' past wel bij hem. Ik vind dat hij er moedig mee omgaat.

De kilometers die vandaag gereden zijn, zijn de kilometers naar en van Taizé, twee maal. Nu fietsten we de weg naar Taizé voor het eerst via de 'voie verte', het vrije fietspad hier. De fiets is mijn achtste voertuig waarmee ik in Taizé ben: twee motoren, drie motorscooters, een bromscooter, de Vito en nu de Koga-fiets.

Hoofdstuk 2: Het begin.

Zondag 23 april 2006.

63 km. 5 u 07 ' --- min. 5 km/u, max. 48 km/u.

Het is inmiddels bijna donker op de gesloten municipal camping van Chauffailles. We kwamen hier even voor zessen aan na een zware rit met twee cols. We leerden dat afstand niet zo heel veel zegt: Het leek ons aardig op een gegeven moment om 'over vier kilometer' in Matour te lunchen. Dat leek niet ver meer, maar vier kilometer kan toch heel lang zijn als de weg blijft stijgen. Uiteindelijk zijn we toch in Matour gekomen en belandden daar in een gigantische optocht met veel herrie en drank. De weg was voor de parade afgezet en we moesten wachten. Toen we er door konden en naar het kerkplein gingen om op de trappen van de kerk te eten, ebde het geluid van de optocht eerst weg, maar zwol toen weer aan: na een rondje stad kwam de hele meute het kerkplein op en de voertuigen die meereden werden voor onze neus geparkeerd. Het was geen rustige lunch.

De camping is nog gesloten. We liepen even goed toch wel even over het terrein en we ontdekten dat de waterpunten werken. We gingen naar de gendarmerie en kregen daar toestemming om de nacht hier toch door te brengen: 'Als mensen vragen hebben, stuurt u ze maar naar mij'. Dit is de eerste nacht in de tent; het is ook de eerste keer dat we ons met een bakje koud water wassen. Van het koude water ga ik gloeien.

Was er vandaag ook een les van een dier zoals gisteren en eergisteren? Ja, tijdens een banaan-pauze kwam 'Timon de

Tor' op ons afgelopen. Titia legde een bananenschil voor hem neer en hij klom er meteen op om te onderzoeken of dit bruikbaar zou kunnen zijn. Paulus schreef al: 'Onderzoek alles. We hoeven niet bang te zijn voor iets nieuws.

Morgen gaan we richting Roanne, een grote plaats. Daar proberen we ook weer een volgende stempel te krijgen voor in het pelgrimspaspoort.

Maandag 24 april 2006.

48 km. 2 u 53 ' -- min. 6 km/u, max. 38 km/u.

Vanmorgen begon het op de gesloten camping te regenen. We moesten de tent dus nat inpakken. En de tent nat oprollen betekent dat ook de slaaptent nat wordt. Tijdens het fietsen zelf was het droog, maar in de middag begon het weer. De regen zette nu echt door en we besloten om naar een Formule 1 hotel te gaan. Bij deze hotelketen is er geen receptie meer. Titia voerde haar creditcard in een apparaat in en we kregen een kamernummer en een code voor de deuren. Koken mag niet op de kamer en we kookten onze maaltijd keurig buiten bij de ingang waar een picknickbank stond. Nu zitten we op een volle kamer: de fietsen staan er, de was hangt te drogen en de tent ligt uitgespreid op het derde bed in de kamer.

Net belde ik pa om hem te feliciteren: 84 jaar.

Zowel mijn benen als die van Titia zijn moe. Maar dit was wel een echte fietsdag: er waren geen cols of snelle afdalingen. En overall leuke kalfjes in de wei en ook enkele keren een paar ezels, leuke dieren.

Bij de picknickbank van het avondeten zat een poes. We gooiden een paar lekkere hapjes voor haar op de grond. Als ze het zag, at ze het op, maar er bleven drie stukjes liggen.

Die had ze niet gezien en haar neus deed het kennelijk niet goed. De poes leert me dat ik al het mooie en lekkere en goede om mij heen alleen maar kan ervaren als ik goed kijk, voel en ruik. Anders gaat het letterlijk aan mijn neus voorbij. Titia is aan het sms-sen en schrijft de berichtjes in haar schrift. Ik stuurde alleen Tineke een sms. Familie van mij heeft wel mobieltjes, maar ze hebben ze nooit aan.

Gisteren belde pa, vandaag belde ik hem. Gaan we dagelijks contact onderhouden? Het zal komen omdat we nu zo aan het begin staan. Zij vinden het ook spannend en leven mee.

Morgen hebben we als het goed is een redelijk vlakke etappe naar Montbrison (of is dat te ver?). Daar is een camping, maar ik weet niet wat de openingstijden zijn. Bovendien, Roanne zou ook een camping hebben, maar deze bleek in 2004 opgeheven. Dus we weten niet of we in Montbrison terecht kunnen. We gaan gewoon verder.

Dinsdag 25 april 2006.

65 km. 4 u 45 ' -- min. 5 km/u, max. 50 km/u.

En het werd een veel zwaardere dag dan ik dacht dat het zou gaan worden. Het 'witte weggetje' (klein weggetje dat als wit op de kaart getekend staat) langs de rivier de Loire bleek bovenlangs te gaan, aan de hoge zijde. De eerste twee uur en een kwartier was het klimmen in de 1.1 of 1.2. Dat is zwaar en eigenlijk kan ik het niet echt fietsen noemen. Regelmatig slaapt en tintelt mijn linkerbeen; het rechter soms.

Net als gisteren maakte het voorwiel van Titia rare 'pang-pang' geluiden. De spaken waren het niet, die had ik in Roanne nagekeken. Ik opperde toen dat het ook de kogellagers zouden kunnen zijn. Toen we vanmiddag in Montbrison aankwamen vroeg ik bij het Office du Tourisme

(waar we ook de stempel voor het paspoort haalden) naar een fietsenmaker. We vonden de zaak en de man wilde ons meteen helpen. We hielden het voorwiel omhoog en gaven er een slinger aan en.... toen hoorden we opeens helemaal niets. Maar dat gaf niet, want hij bleek kennelijk een echte vakman en hoorde of zag wel iets. Hij nam het wiel er uit en het bleken inderdaad de kogeltjes te zijn, die niet goed zaten. Hij heeft het verholpen.

We staan op de geopende municipal camping van Montbrison ('municipal' wil zeggen 'gemeentelijk'. Morgen en overmorgen gaan we naar Le Puy en Velay. Of toch een dagje rust nemen? Het weer is weer goed. We kregen van een bui naast ons alleen een paar druppeltje mee.

We schrijven nu allebei en zitten op een muurtje onder een lantaarnpaal bij het sanitair. Het is bijna donker.

Tijdens het klimmen voordat we lunchten in St. Paul Vezelin zochten we onze weg. Ik zag telkens afslagen naar St. Cyr, maar daar moesten we juist niet heen. Andere wegwijzers en namen maakten de zaak niet duidelijker. Een duidelijk aangegeven route (naar St. Cyr dus) kan toch heel goed de verkeerde route zijn, terwijl ik mag zoeken en tasten naar wat wel een goede weg zou kunnen zijn. Dat geldt ook in het spirituele en in het kerkelijk verkeer. Soms is een duidelijke en logisch lijkende route toch niet de juiste kant op.

Door goed op te letten reden we goed.

Deze dag werden we door heel veel koeien en kalfjes gezien. Opvallend is hoe zij het onbekende benaderen: kijken, ruiken, naderbij komen, een open houding voor wat nieuw is, net zoals Timon de Tor.

Vlak voor Montbrison zagen we een looppelgrim. We herkenden hem aan de schelp, die hij ook droeg. Maar straks

geldt: nu even niet, want het gaat bedtijd worden. Een zware dag loopt op z'n einde.

Woensdag 26 april 2006.

28 km. 2 u 38 ' -- min. 5 km/u, max. 45 km/u.

Om zeven uur stonden we op. En toch was het 10.15 uur eer we op de fiets stapten. Het was vandaag voornamelijk klimmen naar het Massif Central en dus zwoegen. De achtentwintig kilometer lijkt niet zo veel, maar meer zat er echt niet in de benen. Het klimmen is zo zwaar! En asfalt is niet zo maar asfalt. Natuurlijk zijn er uiterlijke verschillen, maar het ene soort rijdt ook veel zwaarder dan het andere. En er is zelfs asfalt waarbij we bij (eindelijk!) een klein stukje dalen nog moesten bijtrappen met niet meer dan het middelste voorblad (versnelling 2.6). Iets is niet altijd wat het lijkt: asfalt is niet zo maar asfalt.

Ergens in de ochtend kwam ik na een korte adempauze niet meer op de zwaar beladen fiets (ca. 30 kg. aan bagage). Ik slingerde eerst de berm in. Bij een tweede poging viel de fiets naar links. Ik leek heel kwaad te zullen worden. Op mezelf? Ik ben het laatste stuk helling opgelopen met de fiets aan de hand. Dat ging ook met 5 km/u. Titia kon na de adempauze wel op haar fiets komen. Zij heeft juist wel eens moeite om haar fiets te houden bij het gaan stilstaan.

Het regent af en toe, we zitten binnen in de 'voortent'. Daar aten we ook. Het wordt nu snel donker. Laat in ons het Licht blijven schijnen.

Bij één van de korte pauzes kwamen drie paarden naar ons kijken. Ze lieten zich aaien en kregen een hapje gras, dat ze zelf ook al hadden. Ze namen het toch aan, omdat het goed gegeven was. Ontvangen (van hulp) kan ook moeilijk zijn. Dat

geldt als ik het eigenlijk wel degelijk nodig heb, maar ook als het niet echt nodig is.

Thich Nhat Hanh zei daar mooie woorden over tijdens een seminar.

Hij sprak over woede. Juist als ik kwaad ben, denk ik geen hulp nodig te hebben en het alleen wel af te kunnen. Hij vertelde een voorbeeld van een ruzie bij een paar. Beide hebben de neiging om te reageren alsof ze het 'alleen wel af kunnen', maar hij raadt juist aan om dan te zeggen: 'Liefste, ik voel boosheid in mij opkomen, ik heb je nodig'. Het zaadje van woede zit in me, zoals in iedereen. Het is niet de fout of schuld van een ander dat ik boos word, want iemand anders in eenzelfde situatie hoeft er helemaal niet boos om te worden. Dat laat zien dat de woede in mijzelf zit en niet in de omstandigheden of de ander.

We zijn aangekomen in St. Bonnet le Chateau. We staan met de tent op een camping die een vervallen indruk maakt. Het is een heel andere sfeer dan gisteren in Montbrison. Usson hebben we niet gehaald. Voor morgen denken we Craponne en dan door naar Le Puy en Velay.

Donderdag 27 april 2006.

34 km. 2 u 45 ' -- min. 5 km/u, max. 55 km/u.

Ook het ontbijt aten we in de tent net als gisteren het avondeten. Het was koud en het regende nog steeds; niet lang of hevig, maar telkens kort en nat.

De fietsdag begon met stevig klimmen. De benen konden nog na gisteren, maar ik voelde ze wel meteen.

Gisterenavond en vanochtend had ik af en toe angst. We raken met de dagen steeds verder weg van de auto en een (snelle) terugweg is er niet meer. We spraken er even over.

De pelgrimstocht is inderdaad een weg naar mezelf: nergens thuis zijn nodig uit om bij mezelf thuis te komen, maar dat is tegelijk ook eng, want in mij zit iets dat bang is. Met ons gesprek zakte het gevoel weer.

Klimmen, klimmen. In de ochtend begon de regen heviger te worden. We spraken tijdens één van de uithijgmomenten een medepelgrim. Het is een jongen die uit Duitsland is komen lopen. Hij loopt snel, want het bleek dezelfde man als degene die ik voor Montbrison al even had gezien langs de kant van de weg.

Craponne hebben we vandaag gehaald, ook al waren er verschillende asfaltzwaartes. De camping bleek gesloten. Via het Office du Tourisme hoorden van het bestaan van een gîte in St. George Lagricol, vijf kilometer zuidelijker. Het is een voormalig karmelietenklooster. We kwamen daar in een hoosbui aan. En er was ruimte te over. Een kamer met daarin vier bedden hadden we voor ons zelf. Hij haalde de twee bedden die wij niet nodig er uit en zetten ze in een andere kamer. Naast onze kamer was een tafeltennisruimte. De beheerder klapte de tafel in zodat wij ruimte hadden om binnen de tent te laten drogen. Daar staan ook de fietsen. De beheerder kwam daarna nog aan met een kookplaat, pannen en servies en een droogrek. We aten samen op de kamer. Naast ons zijn later twee vrouwen gearriveerd, looppelgrims. In de regen, tijdens het omhoog zwoegen met 5 km/u zag ik op eens op een klein topje van een heuvel een kudde drijfnapte schapen. Ze waren allemaal wit, behalve één lammetje. Dat was zwart. Ik moest denken aan het spreekwoordelijke zwarte schaap van de familie. Ik keek nog eens goed naar het zwarte lammetje en toen ontdekte ik wat ik eerder niet goed gezien had. Tussen en iets boven de ogen en op de borst waren ook witte haren, bij mensen zou dat

op de plaats van resp. chakra 6 en chakra 4 zijn. Dat was wederom een dierenles voor mij: iemand die ik geneigd zou zijn om negatief te beoordelen, moet ik nog eens goed aanzien. Dan zal ik kunnen ontdekken dat ook deze persoon van oorsprong en 'in den beginne' een goede inborst heeft. Iemand kan zijn of haar 'witte' komaf uit het Licht verduisteren of het kan door omstandigheden overschaduwd zijn of iemand kan zwart gemaakt worden door anderen, maar dat wil niet zeggen dat de persoon ook slecht is. De mens is van nature goed. Het goede zit in iedereen; het is aan mij om dat telkens weer te ontdekken.

De fietstijd die ik telkens vermeld is de echte rijtijd die de fietscomputer aangeeft. De duur van een rit is langer dan die tijd, want iets simpels als even op de kaart kijken of een enkel rood stoplicht, een kort uithijgmoment en meer van die dingen worden door de computer niet geteld, omdat de fiets dan stil staat. Wanneer ik de lunch tijd er ook bij neem is op die manier de rittijd ongeveer het dubbele van de fietstijd die de computer aangeeft. Vanmorgen reden we om 09.15 uur weg naar de koffie en 'chocola chaud'. We kwamen na het bezoek aan het Office du Tourisme en de boodschappen om 17.15 uur in St. George aan.

Het is tijd voor een beker (kruiden)thee met chocola er bij, vind ik.

Vrijdag 28 april 2006.

38 km. 2 u 40 ' -- min. 3 km/u, max. 56 km/u.

Vanmorgen was alles droog, ook het weer zelf, maar het was wel koud, een graad of acht. Dat was ook met de lunch goed merkbaar. Ik deed onder mijn jack de fleecetrui aan en ook mijn regenbroek trok ik aan. Maar daarvoor begon de rit met

lopen met een snelheid van 3 km/u. Een fiets met 30 kg. bagage erbij omhoog duwen is zwaar werk. Twee keer was ik zo ver voor op Titia dat ik de fiets neerzette en weer terugliep om haar een handje te helpen duwen. Na veertig minuten en koffie werd de route beter. In het café van de koffie en 'chocola chaud' kregen we een volgende stempel voor in het paspoort (Chamonix). Natuurlijk bleef het wel flink stijgen, maar twee keer was dat ook met goed trappend asfalt. We kwamen ook de Duitse pelgrim weer tegen en praatten even met elkaar. Dat was 26 km. voor Le Puy en Velay. Hij wees naar het bord en zei dat hij het mee vond vallen. De laatste kilometers naar Le Puy en Velay ging het flink omlaag. Dat was lekker, maar het betekende ook dat we morgen weer uit dat dal zullen gaan klimmen. We waren vandaag al even boven de 1000 m en daar zullen we morgen ook weer naar toe gaan als we richting Monistrol d'Allier en Saugues fietsen.

Om 14.15 uur waren we in Le Puy en Velay en zagen we de grote beelden op de hoge rotspunten. De camping vonden we te koud en bovendien vond ik de camping in 1986 al 'oude troep'. Toen was ik daar met Tineke. We zagen een bord van het Office du Tourisme en van een Guesthouse of Capucins (gastenhuis van de kapucijners) volgden dat. We hebben nu met z'n tweeën daar een vier persoonskamer en ook een eigen douche en toilet. We kookten in de keuken van de gite. Daar hadden we ook weer enkele gesprekken met medepelgrims: een Slowaak, een Fransman en een Canadese. Fietspelgrims zijn we nog niet tegengekomen.

Vanavond liggen we niet helemaal naast elkaar, we kozen voor de twee onderbedden van de stapelbedden die er zijn. Morgen is er om 07.00 uur een mis in de kathedraal. Dat

vinden we wel erg vroeg en bovendien is de kathedraal niet echt in de buurt.

Praktische iedere dag zijn er wel kleine klusjes en reparaties. Vanmorgen lijmde ik de St. Jacobsvlaggetjes die begonnen te rafelen. Ik hoop dat een lijmrand rondom verder rafelen voorkomt. Ook plakte ik de Ortlieb fietstas waar een scheurtje in was gekomen na de val van gisteren. In het begin in Cormatin naaide ik twee vingers van mijn fietshandschoenen waar een naad was losgegaan. Eergisteren plakte ik m'n sandalen en gisteren smeerde ik de fietskettingen na de regen.

Er waren vandaag een paar lastige honden, maar ze bleken niet echt gevaarlijk. De angst waar ik gisteren over schreef bleef vandaag uit.

We zitten weer aan de thee en de chocola, het slot van de dag. Morgen zal er een nieuwe zijn en is deze voorbij. Het is eigenlijk ongelooflijk hoe alles van voorbijgaande aard is. De weg maakt dat echt voelbaar. Het is nu al moeilijk om terug te halen wat wanneer en waar was. Alleen wij blijven op deze reis, maar ook wij zijn voorbijgangers of zoals Jan Hendriks schrijft in zijn boek 'Op weg naar de herberg': par-ochianen, vreemdelingen.

Wij zijn vreemdelingen en bijwoners, Lev. 25:23; I Kron. 29:15; Ps. 39:5-7 e.a. Mensen die zich hier definitief denken te vestigen, die zeggen 'ik heb het mooi voor elkaar, een goed pensioen en een huis vrij op naam, zijn dwazen (Lc. 12:20). Zij vergeten dat zij gasten zijn met een beperkte verblijfsvergunning. Christenen zijn ten diepste vreemdelingen, gasten. Dat komt goed tot uitdrukking in het aloude woord 'parochie', dat afgeleid is van par-oikoi, bijwoner. Vreemdeling zijn is een essentieel aspect van onze identiteit.

Hoofdstuk 3: Op de Le-Puy-route.

Zaterdag 29 april 2006.

48 km., 4 u 50 ' -- min. 4 km/u, max. 51 km/u.

Moe in Saugues.

We zitten moe op twee van de vijf bedden in onze kamer in Saugues in een onderkomen dat verbonden is met de broederschap van St. Joseph.

Vanmorgen vertrokken we om 09.15 uur uit Le Puy en Velay. We zitten nu op het stuk route dat bezongen wordt in het lied 'Le pèlerin' van Philippe Vialard. Maar het is in werkelijkheid hier meer hijgen dan zingen.

We begonnen met ruim 2 uur klimmen in I.I met 5 km/u. Het was koud met een stormachtige noordenwind.

Het was zo koud dat we met de lunch bij een café vroegen of we binnen ons eigen brood konden opeten. Daar was het warmer. Dat mocht. We bestelden wat te drinken erbij. Langzaam liep het café vol met pelgrims. De vrouw achter de bar was het gewend. Na de lunch klommen we door op het Massif Central: 1000 m, 1100 m. Toen begon de afdaling naar Monistrol d'Allier. Het dorp zelf lag hogerop dan de weg naar de Saugues. We besloten dan ook bij de brug over de Allier om nog door te gaan. Dat bleek weer 2 uur klimmen te zijn in I.I. Titia had het echt helemaal gehad. Ik kon een waterfles van haar overnemen, maar of zoiets (1 kg.) dan nog helpt...

We hebben Saugues gehaald! Het was een bevrijding om het op een gegeven moment lager te zien liggen: dalen, lekker even omlaag, morgen zien we wel weer. In de tweede gite was nog plaats. Het is een enorm groot gebouw, een oude school of zoiets. De lokalen zijn vertimmerd tot slaapkamers voor vijf of zes personen. We hebben deze kamer voor

onzelf. Douche en toilet zijn op de gang. Ik hoop dat er morgenochtend warm water is om te douchen. Titia ontdekte dat het nu op is, toen ik nog wegging voor boodschappen. In de supermarkt zag ik het draaien voor mijn ogen; ik werd duizelig. Het was te veel geweest vandaag.

Er is geen kookgelegenheid en daarom besloten we tot een snelle maaltijd: een blikje Bœuf Bourguignon van William Saurin. Lekker spul. We aten het met stokbrood buiten op de trappen bij een temperatuur van slechts vier graden. Het is toch al bijna mei.

Titia schrijft nu ook. Morgen is het vroeg op, want om 08.30 moeten de kamers verlaten zijn. En ik wil nu zeker douchen.

De zus van Titia sms-de haar over zenmeester Thich Nhat Hanh die nu in Nederland is: 'iedere stap is thuiskomen'. Zo kon ik vandaag toch echt niet iedere trap op de pedalen zien. Ook Tineke sms-de over de lezing van Thay (meester). Zij was er ook geweest. We hadden eerst plannen om op de heenweg langs de kloostergemeenschap van Thich Nhat Hanh te gaan (Plum Village). Maar omdat hij juist in Nederland is als wij er in de buurt zijn, doen we dat misschien op de terugweg.

Nu is nu, moe is moe, 21.30 u.

Morgen weer verder klimmen. Even was er tijdens de klim naar Saugues een moment dat ik het benauwd kreeg vanwege hoogtevrees, dat in wezen dieptevrees is. Het ging over toen ik dat uitsprak tijdens een uithijgmoment. Gevoelens willen gehoord worden.

Zondag 30 april 2006.

31 km. 2 u 26 ' -- min. 4 km/u, max. 42 km/u.

Gisterenavond lag ik lekker in bed, maar het was toch moeizaam inslapen. De wekker had ik op zes uur gezet, maar een uur er voor was ik al wakker. Het was koud. Toen we even voor half negen wegfietsen en naar de bakker gingen zagen we de thermometer op - 2o C staan. Het zal dus wel een graad of vier, vijf gevroren hebben. We deden ook de andere boodschappen, want vanmiddag zal alles dicht zijn.

Het was nu niet meteen klimmen. Dat begon pas na een uur. Na de koffiestop in Chanaleilles (met twee oude dames achter de bar) zagen we op de kaart twee stijg-merktekens staan. Dat hebben we geweten. We zouden na een week op de fiets toch meer moeten kunnen hebben, maar het klimmen wordt ook zwaarder en de hoogtes en steiltes groeien mee met onze conditie. Het klimmen lijkt gelijke tred te houden met wat we net aan kunnen.

De lunch hadden we bij een bospad langs de weg. De begroeiing bood bescherming tegen de harde en koude wind. Uit de wind en met het voorjaarszonnetje was het daar goed toeven. We klommen na de lunch nog tien minuten verder en kwamen toen langs Chapelle Ste. Roche. Daarna werd het vlak of dalend: van 1300 m zakten we naar St. Alban op ca. 1000 m.

Het was vandaag niet zo'n lange tocht, maar na gisteren zou dat ook niet goed geweest zijn. Ik was toen al duizelig geweest en voor Titia was het ook te veel geweest (daarom ging ik gisteren al alleen boodschappen doen bij de buiten het dorp gelegen Shopi).

We waren om 14.30 uur in St. Alban. De gite dat ook hotel is, was al vol. Voor de camping vonden we het te koud. Daarom

namen we een eenvoudige kamer in het hotel met douche en toilet op de gang. Jammer is dat de verwarming niet werkt. Dat zou toch echt geen luxe zijn met deze temperaturen. De hotelbaas was 'desolée': hij is niet de eigenaar, maar zijn zoon. En deze zoon komt één maal per week en programmeert dan de thermostaat voor de hele week. Wanneer het dan in de week kouder wordt, dan is er niets meer aan te doen, volgens de hotelbaas dan. We maakten spaghetti op de kamer. Dat gaf wat warmte. Nu zitten we beneden in de bar te schrijven. Ik heb de 'oortjes' van de hoofdtelefoon van de mp3-speler van Titia aan. Straks slapen we in een tweepersoonsbed met één matras en één laken. Dat gebeurt niet vaak.

De hele dag hadden we hoge weilanden en bosjes langs de weg waar een klein beekje van misschien één meter breedte doorheen stroomde. Dat is heel anders dan een Nederlandse sloot. Soms zijn er kleine stroomversnellinkjes, soms stroomt het rustig. Het water vindt zijn weg waar het gaan kan. Een mooie spirituele gedachte. Op de fiets dacht ik er aan hoe generaties theologen (w.o. natuurlijk K. Barth) de natuurlijke theologie ontkennen: vanuit de natuur zou je niet tot inzicht van het goddelijke kunnen komen. En dat terwijl de natuur zoveel spirituele lessen geeft. Maar goed, ik heb het dan ook niet zo op de dogmatiek of systematische theologie.

De chapelle Ste Roche waar we langs kwamen, is - vermoed ik - een heel oude spirituele plaats, die later met een kapel gekerstend is. Ik kon op die plek niet echt iets speciaals voelen, maar dat zegt nog niet zo veel. Het is goed mogelijk dat de oude Kelten op deze heilige rots van 1390 m wel iets voelden of vierden.

Morgen gaan we richting Aumont Aubrac en Nasbinals. Het zijn allemaal plaatsnamen die voorkomen in het lied van 'Le

pèlerin' van Philippe Vialard. En pelgrims zijn er vele. De twee Fransen die ons gisterenochtend met hun veel lichter bepakte fietsen inhaalden, zagen we vandaag weer langsrijden bij een stop van ons. Verder zijn er talloze looppelgrims. De woorden 'bon courage', 'bon Camino' en 'bon journée' zijn dan ook veel gehoorde en gesproken kreten.

Morgen dus weer verder. Ik kan bij mezelf constateren dat ik bijna iedere ochtend moeite heb met het verlaten van de stek, die we ons eigen gemaakt hadden door er te zijn. Dat is goed om me te realiseren in contacten met mensen die niet van verandering houden. Ik heb die kant ook in mij. Van oorsprong heten christenen 'mensen van de weg'. Dat zijn we. Morgen fietsen we weer over vele asfaltsoorten. Trouwens, volgens mij is het zo dat dicht asfalt lichter rijdt dan open asfalt en licht gekleurd asfalt rijdt beter dan donker asfalt.

Buiten gaat het donker worden. Maar we hoeven niet ver meer: twee trappen op.

Maandag 1 mei 2006.

38 km. 3 u 16 ' -- min. 5 km/u, max. 38 km/u.

Het begon koud vanmorgen. Maar met een mooie weg. Pas na een uur had ik de allereerste versnelling 1.1 nodig. Nog voor de lunch kwamen we echt in Keltisch gebied. Overal zagen we de stenen muurtjes en oude kruisen. Bij de kruisen ontbrak evenwel de kenmerkende cirkel om het hart van het kruis. Op de hoogvlakte waren ook vele grote steenhopen, die wel wat op hunebedden leken. De wind was tegen. Tijdens een lunch op de trappen van de kerk van Malbouzon zagen we twee kleine piepjonge hondjes met een nerveuze moederhond erbij. Na het eten kreeg ik het zwaar vanwege

de tegenwind. Titia leek het beter af te gaan. Toch was zij degene die als eerste wilde stoppen in Nasbinals. De achtendertig kilometer vond ik niet zo veel. Op wilskracht zou ik verder kunnen gaan, maar dat zou natuurlijk niet goed zijn, zoals Titia terecht opmerkte. Ze vroeg naar mijn gevoel: stoppen of doorgaan? Ik antwoordde van het plan om in veertig dagen naar Santiago te rijden. Dat betekent 50 kilometer per dag rijden, geen achtendertig. Is dat verstand? Het gevoel heeft wel wat met de bijbelse veertig dagen. Of is dat geen gevoel, maar slechts een idee? We stopten. We gingen naar de gloednieuwe gite van Nasbinals. Daar zitten we nu te schrijven in de 'eetkamer'. Na ons eten kwam de Duitse looppelgrim er nog aan. We hebben een kamer voor onszelf, de fietsen staan er ook. En de verwarming doet het. De mobiele telefoon heeft hier geen bereik.

Het Keltische landschap - om het zo maar even te noemen - doet me wel wat; ik werd er ook opgewonden van. Om me heen kijkend tijdens het fietsen werd me duidelijk dat mensen het natuurlijk landschap kunnen verfraaien en kunnen verpesten en vervuilen. Morgen zakken we deze hoogvlakte af, maar er blijven behoorlijke hellingen volgens de kaart. Ze zijn alleen op een lagere hoogte.

Het lijkt vannacht weer zo koud te worden met enkele graden vorst. Het wordt morgen dus weer koud starten; eerst nog verder klimmen en dan dus omlaag.

Dinsdag 2 mei 2006.

60 km. 4 u 03 ' -- min. 3 km/u, max. 49 km/u.

We waren om 08.30 uur al op weg. Het begon met klimmen naar de col d'Aubrac op 1340 m. De storm was tegen, de temperatuur net boven nul nadat het -5 C geweest is. We

zagen sneeuwvelden op onze hoogte en ik reed met drie lange broeken aan: lang thermo-ondergoed, een fleecebroek en de regenbroek tegen de wind. Ik trapte omhoog in het ritme van een Taizé-lied zoals wel vaker. Ook bedacht ik een eigen simpel liedje:

Wij trappen door, want de wind is tegen;
de weg gaat omhoog, wij trappen nu dus door.

Zo kwamen we in nog echt middeleeuwse uitzijnde en grijze Aubrac dat een heel aparte sfeer uitademde. Na de stop voor koffie en chocolademelk in een heel mooi hotel in het dorp begon de daling naar Espalion. Dat was met deze storm hard werken voor de handen om de fiets recht en overeind te houden. Ik had nu geen tijd meer om te zingen.

Even buiten Espalion deden we uitgebreid boodschappen en aten ons stokbrood langs de kant van de weg naar Estaing. In Estaing aangekomen vonden we de overnachtingsmogelijkheden niet geweldig. Het was nog vroeg in de middag en de benen hadden 'slechts' ruim twee uur gewerkt naar de col, daarom stapten we weer op om naar Golinhac te gaan dat 10 km. verderop zou liggen. Maar na 10 km. door de Gorges du Lot gereden te hebben begon een waanzinnige klim op een heel klein weggetje met vele haarspelden. Ik kon er echt niet alles fietsen en hele stukken heb ik de fiets omhoog geduwd met 3 km/u. Het was laat toen we hondsmoe (slaapt een hond dan niet al lang?) aankwamen bij de gite-camping-chaletsverhuur in één. De gite was vol, de chalets inclusief een overbodige maaltijd (deze hadden we al bij ons) erg duur. We besloten om dan maar de tent op te zetten. We konden gebruik maken van het sanitair en keuken van de gite. We zochten voor de tent een plaatsje dat een beetje in de luwte van de storm lag. We vonden een plekje tegenover één van de chalets. We gingen eerst even zitten om wat pinda's te

eten. De vrouw van het acceuil liep langs en zag ons aan. Ze wees naar het chalet naast ons. Dat was voor haar gereserveerd als ze de nacht daar bleef, maar ze had het nu niet nodig. Het was niet zo schoon, maar we mochten er wel in als we het tegen niemand zouden zeggen. 'Très, très gentil'. Nu zitten we dus met z'n tweeën in een vijfpersoons chalet; en dat voor de prijs van de camping. Na 60 kilometer. Morgen stappen we weer op om naar Conques of Decazeville te gaan.

Vanmorgen nam ik weer afscheid van de Duitse looppelgrim. Hij zei erbij de groeten over te brengen aan... en hij aarzelde een moment...'your sister'. Ach, hij is niet bepaald de enige die dat denkt van Titia. We worden heel vaak voor broer en zus aangezien.

Vandaag spraken we onderweg nog een Italiaan en een Belg. Er zijn vele mensen op 'Les chemins de St. Jacques'.

Iedere dag is er weer de weg. De laatste twee uur werkte de weg niet echt mee met het steile klimmen. Halverwege kreeg ik gevoelens van onrust vanwege de steilte. Het was niet de hoogte sec, want gisteren en vanmorgen waren we veel hoger. Het was meer wat ik de 'afgrondelijkheid' noem: de diepte naast de weg. Het benoemen van de gevoelens deed ze ook zakken. Dat is net zoals met 'focussen' (een methode om naar latente gevoelens te luisteren door deze uit te nodigen naar het bewustzijn te komen). Gevoelens willen gehoord worden. En de gevoelens van mijn vermoeide benen trouwens ook. Ga ik daar naar luisteren door morgen rustiger aan te doen? Van de Belg hoorden we dat het nog 1300 kilometer is naar St. Jacques de Compostelle. Maar dat hoeft morgen niet.

De laatste twee ochtenden had ik geen moeite met weggaan. De plekjes waren ons ook niet echt eigen geworden: de

hotelkamer zonder verwarming en de mooie gite waar een volgende nacht natuurlijk wel anderen op de kamer zouden kunnen komen. Het chalet voor deze avond is alleen voor nu. En ik wil ook wel verder: Golinhac weer uit. Conques klinkt me leuker in de oren. Het is maar vijftwintig kilometer. Hoe zal het weer zijn morgen? Is het camping-weer? Vroeg klaar zijn is wel lekker, zeker na vandaag. We zullen het gaan zien, maar niet nu.

Woensdag 3 mei 2006.

25 km. I u 53 ' -- min. 4 km/u, max. 49 km/u.

Vanmorgen was het rustig opstaan in het chalet. Ik douchte heel kort, want de afvoer liep niet echt door en ik stopte toen de douchebak bijna vol was om een overstroming te voorkomen. Om 09.30 uur vertrokken we naar Conques, een echte pelgrimshalte in een middeleeuws plaatsje. We zitten nu te schrijven in de kloostertuin en slapen vannacht in een twee persoonskamer helemaal boven in het topje van de hostellerie van de abdij. Straks beginnen in de kapel de complete (laatste viering van de dag) met aan het einde de pelgrimszegen voor wie morgen verder trekt. We aten net 'buiten de deur': een salade en een galette (hartige pannenkoek).

De fietstocht begon vanmorgen met een stevige klim in I.I. Er volgden er nog een paar, maar tussendoor waren er ook dalingen op het kleine weggetje. De benen vinden dit niet echt een rustdag. Dat zei Titia ook al. We oogsten wel lof en bewondering van medepelgrims en vanuit de abdij. Voor morgen is onze kamer al gereserveerd door anderen en wij trekken dus verder. Misschien is er dan overmorgen tijd voor een rustdag op een camping. De nachten zijn hier beduidend

minder koud dan op het Massif Central. Vanmorgen rende naast ons in het veld ergens een haas mee. Hij bleef langs zij. We reden toen toch 25 km/u, maar het dier hield ons heel gemakkelijk bij. En dan opeens kon de haas ook weer heel stil zitten. Het is te vergelijken met de afwisseling van actie en contemplatie. In benedictijnse woorden: werken en bidden, of met de woorden van frère Roger van de gemeenschap van Taizé: strijd en aanbidding. De haas toont het (pelgrims)leven. Ook de haas is een voorbijganger zoals wij dat zijn.

We fietsen nu elf dagen achter elkaar. Dat is voor mij een unicum. Het is ook voor het eerst dat ik zo lang achter elkaar telkens in een ander bed of in 'de tent op weer een andere plaats' lig. En er resten nog een paar kilometers.

We spraken vanmorgen met de koffie in Senegues een Nederlandse vrouw die met vakantie is. En we zagen de Nederlandse vrouwelijke pelgrim weer terug die lopend onderweg is. (Vrouwelijke pelgrims noemen wij ter onderscheiding van hun mannelijke collega's maar 'pelgrima') Vorig jaar ging ze met de fiets naar St. Jean Pied de Port aan de voet van de Pyreneeën en liep vervolgens de rest. Nu doet ze een 'etappe'.

We denken er over om eventjes van de route af te wijken en een stukje de rivier de Lot te volgen. Daarmee hopen we ietsje minder te hoeven klimmen. Na de complete straks kunnen we nog even op de kaart kijken.

Vandaag zou de vader van Tineke jarig zijn geweest.

Donderdag 4 mei 2006.

75 km. 4 u 47 ' -- min. 5 km/u, max. 52 km/u.

De dag begon voor ons in de torenkamer van het klooster in Conques na een nacht van moeizaam inslapen. Titia sliep juist

de tweede helft van de nacht moeilijk. Ik 'opende' deze dag in de enige kleine ruimte die nog boven onze kamer is: een kleine, ronde gebedsruimte. In m'n eentje zong ik een paar Taizé-liederen.

We namen de iets vlakkere route. We fietsten daardoor langs de Lot; een terras zagen we niet. We vroegen het aan een paar bouwvakkers in het dorp. Zij wezen ons iets van de doorgaande weg af een café. We zaten buiten op een verhoogd terras. De 'buurvrouw' was net moeder geworden en voor we verder fietsten moesten we eerst haar baby bewonderen. We trokken verder via Decazeville naar Capdenac. Daar vonden we een terrasje waarbij de stoeptegels eerst bekleed waren met een kleed van groen nep gras en waar vervolgens smaakvolle stoeltjes en tafeltjes op waren neergezet. We dronken er een abrikozensap. Toen ik naar achteren liep om in het toilet mijn bidon bij te vullen, vroeg de barman de bidon aan hem te geven: achter de bar had hij gekoeld water en dat was beter met de warmte, die we nu hebben. We waren al best moe, maar besloten door te rijden naar Cajarc dat een echte pelgrimshalte is op de weg naar St. Jacques de Compostelle en ook een camping heeft. De weg liep kilometers lang naast een ongebruikte spoorbaan en het was langer dan ik in mijn hoofd had. Op een gegeven moment stopten we toch nog een keer en aten elk een energiereep, zittend op de vangrail. Dat gaf ruim voldoende energie om Cajarc te halen.

De camping kwam goed uit, want de gite was vol. Het water op de camping was eerst 'en panne', maar functioneert nu weer. Morgen zou het ook weer warmer worden en we besluiten om na deze recordlengte een dagje hier te blijven. Het kan wel zijn dat er onweer aan gaat komen.

Vanavond zijn er geen completen of pelgrimszegen, maar er zijn wel veel pelgrims in dit plaatsje dat voor mij een veel vriendelijker uitstraling heeft dan het 'beroemde' Conques. Cajarc is echt Frans.

Vanavond slapen we dus weer sinds een heel aantal nachten in de tent.

De tocht begint af en toe wel op een queeste lijken. (J.J. Tolkien, 'In de ban de Ring'). We leren hier los te laten. We weten nauwelijks nog waar we gisteren of eergisteren waren. Nu weet ik het wel waar ik ben: ik zit in het gras voor de tent in een soort van mini-stoeltje: een zitlap op de grond met daaraan een leuning, die daarom niet kan wegglijden. Titia schrijft ook. Het licht wordt al weer minder na deze lange dag.

Morgen komt na twaalf dagen fietsen toch een rustdag. De benen hebben het ook wel nodig. De fietsen staan aan de boom, mijn benen zijn al horizontaal.

Straks nog een stukje chocola en een rondje camping lopen.

Vrijdag 5 mei 2006.

3 km.

Nou ja, rustdag.. Vanmorgen ging goeddeels op aan het wassen: kleding, handdoek, lakenzak, sloop, fietsen. Vanmiddag was wel rustiger. Na de lunch brachten we de twee stoelen terug die we eerder geleend hadden van de twee seizoenstenten op de camping die dienst doen als dependance van de gite. Daar kwamen mensen zodat we nu niet meer alleen zijn op de camping (naast de camper in de hoek, die alleen elektriciteit gebruikt). In één van de tenten kwamen vier alleen-lopers die nu (tijdelijk) een groepje vormen: een Fransman, een Nederlander, een Zwitser en een

Australische vrouw. De Nederlander vertelde dat hij ook op weg is om Frans te leren, maar nu mag hij binnen de 'groep' alles vertalen. Hij kan dus ook nog Duits en Engels oefenen. De Australische vrouw kwam nog even bij ons. Zij vindt het hier in Europa allemaal prachtig. Het was voor haar een lang gedroomde wens. De Zwitser bevestigde nog eens wat wij ook al zelf ontdekt hadden: met de fiets is het soms iets sneller, maar zeker niet minder zwaar.

Bij het Office du Tourisme hier hangt een bordje met een pijl naar St. Jacques: 1241 km, meen ik. Dan is het dus verder dan ik dacht en ook verder dan een Belg ons eerder vertelde. En de afstand Santiago-Finisterre komt daar dan nog bij.

Vorig jaar deze tijd zaten Titia en ik in Taizé. Ik kan me herinneren dat we toen met dodenherdenking in Nederland ook niet thuis waren. Nu zijn we onderweg. Het lijkt lekker om nu nog een vrije dag te hebben na deze klusjesdag. Maar ja... We hadden het er over om morgen via Limogne en Lalbenque naar Lauzerte te gaan. Dat is vierentachtig kilometer, maar er zijn geen overnachtingsmogelijkheden dichterbij, althans niet waar wij van weten. We kunnen ook via Cahors rijden; dat geeft wellicht meer alternatieven. Voor het vertrek heb ik het thuisfront verteld dat we Cahors pas op de terugweg aan doen.

Over thuisfront gesproken, we zijn niet meer toegekomen aan een 'accès internet'. Heel snel hebben we één keer een paar korte mails verstuurd.

Volgens mijn maag gaat het binnenkort etenstijd worden. Titia dut naast me op de fleecedeken die op het gras ligt. Het is knap hoe zij volhoudt. Vorig jaar keek ze nog nauwelijks naar haar fiets. De fietsen staan dapper tegen de boom. De vlaggetjes hangen er nog goed bij.

Even gaan zien hoe Titia reageert op het kleine klankschaaltje uit Plum Village dat ik bij me heb (mindfulness-bell)...

Zaterdag 6 mei 2006.

60 km. 4 u 33 ' -- min. 5 km/u, max. 46 km/u.

Vanmorgen zagen we de groep van vier vertrekken. Wij vertrokken om 09.00 uur en begonnen met een uur klimmen. Daarna ging het op en neer. In een ritme rijden was niet mogelijk. Ik schakelde van 2.4 bij het afdalen naar 3.7 of zelfs 3.8, maar meteen volgde dan steeds weer een helling omhoog en schakelde ik snel terug: 3.6 > 3.5 > 2.6 > 2.5 > 2.4 > 2.3 > 1.4 > 1.3 > 1.2. Ook als ik met 40 km/u beneden bij een helling kwam had ik daar nauwelijks profijt van bij de volgende klim. De beladen fiets remt heel snel. Als Titia achter me reed bij een daling en zelf nog hard naar beneden ging, dan zag ze mij natuurlijk al weer heel langzaam omhoog gaan. Ze zei een keer bij zichzelf: 'Is-ie nou opgehouden met rijden?' En toen ze zelf op het laagste punt was: 'Oh neen, de weg houdt op met fietsen.' Zo was het: de weg hield op met fietsen en het was weer klimmen.

Zo reden we de zestig kilometer met onderweg één bui in Lalbenque aan de D19. We vonden een terras aan de linkerkant en dekten de zadels af met de hoesjes. Na de bui gingen we nog wel verder, maar Lauzerte vonden we te ver. We lunchten bij een mooie boom, die Titia fotografeerde en konden daar gebruik maken van de picnicbank en -tafel. We stopten in Castelnau-Montratier. De camping, die we ontdekten, bleek nog gesloten en de kranen werkten niet (zoals op onze eerste dag). Van een man die zijn hond uitliet, hoorden we dat de 'pharmacien' (apotheker) ook madame le maire (burgemeester) is. We gingen naar de apotheek om

toestemming te vragen op de gesloten camping de tent op te zetten. Daar was ze niet, maar de assistente belde haar op. In de apotheek waren klanten die al naar de fietsen gekeken hadden en waarmee ik enkele woorden gewisseld had. Ik vertelde over de pelgrimstocht, Nederland en de gesloten camping. Het echtpaar (Paul en Janine) bood aan om de tent in hun tuin op te zetten. Daar was ook een buitenkraan. De inmiddels gearriveerde burgemeester wilde al iemand bellen van gemeentewerken om de kranen aan te sluiten, want de pelgrims moesten toch kunnen overnachten. Maar het aanbod van Paul en Janine leek makkelijker en tegelijk moeilijker om af te slaan. Intussen was ook de vrouw van het Office du Tourisme gekomen die door de burgemeester was opgetrommeld zodat we een stempel in ons paspoort konden krijgen. We gingen met Paul en Janine mee, die vlakbij woonden. In de tuin wezen ze de waterkraan. Janine vroeg of we niet eerst even wilden douchen. Paul keek naar de lucht en zag deze donkerder worden. Binnen bij het wijzen van de douche stelden ze voor om maar meteen binnen te blijven en de logeerkamer te gebruiken. In de keuken zouden we kunnen koken. Zij gingen nog even weg om twintig kilometer verder op te tanken, maar volgens ons was dat eerder om ons tijd en ruimte te gunnen. Terwijl ze weg waren, douchten, kookten en aten wij. Nu zitten we op bed en straks krijgen we nog een speciale thee voor 'bien dormir' (om goed te slapen). Ze vertelden dat zij niet zelf op een pelgrimstocht kunnen (zij heeft een ziekte), maar dat ze wel pelgrims kunnen verder helpen. Ze kwamen net nog met een paar bananen, chocola en een zak rozijnen. Wat een vertrouwen hebben deze mensen om zo maar vreemden in huis te laten en dan zelf anderhalf uur weg te gaan. De fietsen staan in de garage. De tent zit nog ingepakt. Vanmorgen was deze nog

niet helemaal droog tijdens het inpakken, maar dat moet dan maar zo voor een keertje.

We ervoeren dat we het allebei moeilijk vinden om te ontvangen. Nu krijgen we de thee in de eet-/woonkamer: weer iets om te ontvangen. Het is ook moeilijk afslaan, want ze willen het graag geven. De les voor vandaag is duidelijk: ontvang wat uit een goed hart gegeven wordt.

Zondag 7 mei 2006.

63 km. 4 u 01 ' -- min. 5 km/u, max. 49 km/u.

Vanmorgen begon stilletjes om 06.30 uur. De huiseigenaren sliepen nog of deden alsof. Ze hadden de melk voor warme chocola al zo mooi klaargezet, dat ik maar geen deca (cafeïnevrije koffie) nam, maar hun melk gebruikte. Het was een warme nacht geweest. Om 08.18 (record) stapten we op de fiets na nog een briefje met 'merci beaucoup' op tafel te hebben gelegd. We gingen naar de bakker en dronken koffie op het plein waar deze zondagochtend ook markt was. Om 09.00 begonnen we aan de afdaling. Het landschap was veel mooier dan gisteren en inderdaad zoals Paul gisteren al gezegd gehad: 'tout plat' (heel vlak). Heel on-Frans. We zaten even in de oude Romaanse kerk van Vazerac en kregen aanspraak van enkele locale mannen. Tegen de middag kwamen we in Moissac. Ik weet nog van de tijd van de voorbereidingen: hier kunnen we de route opnemen die uit Vezelay-Nevers komt. Het kan nu dus ook drukker worden, omdat de Vezelay-route en de Le Puy-route hier samenkomen. Om de beurt liepen we even de grote abdijkerk in het centrum van Moissac binnen. We hadden er al een tijdje naast gezeten, want we lunchten er. Harde orgelmuziek joeg de stilte de kerk uit. Neen, dan het kleine

eenvoudige kerkje van Vazerac. Langs de weg werd ik ook al telkens bevestigd in mijn idee dat schoonheid in eenvoud te vinden is. Ik denk nu even aan de talloze klaprozen die ons elke dag vergezellen. Ze doen me denken aan de jaren in Turkije.

Na de lunch reden we door naar het toeristische Auvillar. De route liep o.a. langs een kanaal; het was een grindpad. Voor Auvillar wachtte nog een klim van 9%. De gite van Auvillar zou volgens onze gegevens in de tuin kampeermogelijkheid hebben, maar volgens de vrouw in het Office du Tourisme was dat niet zo. De vrouw deed wat verachtelijk over het boek van Titia, dat zij in februari gekocht had en verouderd zou zijn. We vonden twintig kilometer verderop een andere kampeermogelijkheid, maar na vijfenvijftig kilometer leek dat voor ons erg ver. De vrouw van het Office draaide wat bij en wist een gite zeven kilometer verderop in de goede richting waar zeker een tuin bij was. En daar zijn we nu, in St. Antoine. De tent staat naast de gite en verder gebruiken we het sanitair en de keuken van dit reizigersonderkomen. Na het eten werd de tent, die net weer droog was geworden in het zonnetje, drijfnat, omdat een enorme onweersbui met een krachtige storm over ons heen kwam. Inmiddels is het nu gewoon regen.

Pa zou bellen, maar er is hier in de gite geen bereik. Anderen zag ik eerder de weg oplopen. Toen ik dat deed, zag ik dat ik één streepje op m'n telefoon kreeg. Dat is nog geen geweldige verbinding en bovendien vind ik het ook weer zo wat om één of twee uur in de regen op de weg te gaan staan voor het geval hij belt. Gisteren hebben we hem nog gesproken. We bellen nu meer dan als ik thuis ben. Voor het vertrek had ik al aangekondigd dat er soms geen bereik zal

zijn. Pa en ma zijn met de kleinkinderen een weekeinde op Texel.

Morgen trekken wij weer verder, waarschijnlijk met een natte tent, maar ik hoop wel dat het dan klaar is met regenen.

Maandag 8 mei 2006.

54 km. 4 u 36 ' -- min. 4 km/u, max. 40 km/u.

En de regen daalde neer en bleef neerdalen. We dachten dat het een korte dag zou worden, maar dat werd het niet. Eerst sleepten we de spullen en de natte tent naar een overdekte verzamelplaats van tractoren, hout en troep. Het was even na tien eer we in de regen wegreden. Het ging helling op en af, meer op dan af (maar afdalen gaat ook zes tot tien keer sneller dan stijgen). Bij Lectoure bogen de voetpelgrims een andere kant op. Daarna hebben we ook geen gites meer gezien. Overnachtingsmogelijkheden zijn er nu minder. We spraken een Nederlandse fietspelgrim die vanaf Vezelay-Nevers rijdt. Vergeleken met hem zijn wij met goed materiaal uitgerust. In de middag werd het even droog; we namen een middagpauze bij de stoeltjes van een gesloten café en we besloten toch maar door te gaan naar Castera-Verduzan waar een camping is. En we hebben het gehaald. Na nog meer regen en zelfs hagel bij een temperatuur van 13° C kwamen we hier om 18.00 uur aan. Voor een pelgrimsprijs mochten we een nacht in een stacaravan en daar zitten we nu. De tent kan een beetje drogen, omdat ik deze naast de stacaravan even heb opgezet. De caravan heeft geen verwarming. Af en toe schoot me vandaag het Plum-Village lied 'Rain' te binnen. Het lied gaat over hoe mooi alle blaadjes gewassen worden in de regen. Nou, van mij zouden ze ook nog even stoffig mogen blijven.

We hebben weer een dagtocht volbracht. Vrij. De Fransen vieren vandaag het einde van de Tweede Wereldoorlog in West-Europa. Morgen is hun vakantie week voorbij en het zal op de weg dan ook wel drukker worden.

Met het vele klimmen moet ik niet te ver voor Titia uitrijden, want vanmorgen liep bij haar de ketting er af zonder dat ik het merkte. Ik was de bocht toen al om. Toen ze niet kwam, werd ik ongerust en fietste terug. Een wandelaar had haar geholpen. Ondanks eerdere uitleg van mij was het haar niet gelukt om de ketting weer om de raderen te krijgen. Daarna ben ik meestal achter haar gaan rijden.

En straks liggen we weer naast elkaar, in bed.

Dinsdag 9 mei 2006.

41 km. 3 u 14 ' -- min. 5 km/u, max. 52 km/u.

Het was koud vannacht in de stacaravan van Castera-Verduzan. Allebei waren we vaak wakker. De dag begon om zeven uur en even na negenen reden we weg. We wilden niet zo'n lange etappe en deze is het dat ook niet geworden. In het begin en aan het einde zaten stevige klimmen. Er tussen ging het telkens op en neer. In het kleine plaatsje Biran werd de kerk speciaal voor ons opengemaakt en achter ons weer dicht gedaan. De vrouw had staan wachten. Van deze kerk stond al een foto afgedrukt in het routeboek 'Langs oude wegen 2' net zoals eerder bij Vazerac. Tijdens het fietsen lees ik in het boek dat op mijn stuurtas ligt wat lezenswaardigheden of oude legendes die genoemd staan. Het zijn toch bijna altijd de deugdzaame deernes aan wie Maria verschenen zou zijn. Zij gaat dan naar de pastoor om haar ervaring te vertellen en dan is er goede kans (zoals in Biran)

dat er een kapel gebouwd wordt op de plek die Maria 'zelf heeft aangewezen'.

Tijdens de lunch op een bankje hadden we een kleine grijs-beige-witte poes op bezoek. Ze had al een keer geleerd dat lief kijken, een kopje geven en wat gaspin stukjes kaas naar beneden doet vallen. Zo ook nu. Ze heeft voor een volgend leven al geleerd dat lief zijn en aardig doen meer werk kan verzetten dan chagrijnig doordouwen. Natuurlijk moet dat lief en aardig zijn wel oprecht zijn, anders vervalt het in toneelspel en 'gladjakkerigheid'

Rond drieën kwamen we in Montesquiou. Via de 'mairie' (gemeentehuis) vonden we de camping die pelgrimstariieven hanteert. Het bleek een groot landgoed met een Nederlandse beheerster. We zitten nu in een houten chalet voor een pelgrimsprijs. De tent kan dus ingepakt blijven en ook het gaspitje hebben we niet nodig.

Zon en wolken wisselen zich af. De temperatuur is wat laag, maar het is droog. Er is natuurlijk tegenwind, maar niet zo'n storm als eerder. We zitten hier weer even goed. Ik heb de laatste dagen geen moeite meer met vertrekken zoals ik dat had. Mijn benen kunnen wel moeite hebben met vertrekken als ze door hebben dat ik op een beladen fiets wil stappen. Het gewoon plat fietsen (doen we dat dan ook wel eens?) gaat goed. Het klimmen blijft gewoon zwaar en is soms ook pijnlijk. Lastig blijft dat mijn linkerbeen vaak tintelt na een half uur.

En vanmiddag zagen we voor het eerst de Pyreneeën liggen. Ze wachten daar al op ons met hun vele witte plekken van (eeuwige) sneeuw. Sneeuw zagen we al eerder bij de hoge cols van het Massif Central.

Vanmorgen in Castera-Verduzan, waar we koffie en 'chocola chaud' dronken voor we echt vertrokken, werden we al

enkele malen gefeliciteerd met de prestatie, juist omdat we de Le Puy-route gereden hebben. En natuurlijk klonk er diverse malen 'bon courage' (houd goede moed). Morgen gaan we weer met 'courage' verder.

Woensdag 10 mei 2006.

30 km. 2 u 23 ' -- min. 4 km/u, max. 50 km/u.

De bedden in het chalet van Montesquiou waren maar zeer matig. Om de veren van de matrassen niet al te veel te voelen hadden we de dekbedden van onze bedden en die van de andere twee bedden eerst op het matras gelegd en daar onze lakenzakken op. In de ochtend maakten we de kamer warm met de kookplaten.

Het was moeizaam fietsen als het berg-op ging. De benen willen hun rondjes wel draaien, maar echt kracht genereren voor het klimwerk voel ik behoorlijk, met name in de achterdijbeenspieren. We hadden een late koffiepauze in Marciac op een zonovergoten plein waar een heel aantal toeristen aan tafeltjes zaten te nietsen en kennelijk tijd in overvloed hadden. Daarna gingen we met drie keer een 5-7% helling omhoog naar Maubourguet. Daar waren we even voor drie uur en we bleven er. De camping was nog gesloten, maar via het Office du Tourisme kregen we de sleutel van het sanitair en die van het 'chalet pour les pèlerins' (er was op de camping een chalet waar maximaal vier pelgrims in konden overnachten). Daar zitten we nu. Het is een houten chalet; dit maal zonder kookgelegenheid, maar we hebben natuurlijk toch wel onze eigen spullen bij ons en er was een tafel met stoelen. We besloten echter een keer een pizza te gaan eten. Voor we dat gingen doen liep ik naar de fietsenwinkel, die al aangekondigd stond in het route-boek. Van mijn rechter-

schoen was het kliksysteem niet goed meer. Ik kon wel op het spd-pedaal vastklikken, maar nauwelijks nog loskomen. Dat kan nu weer wel en het kostte niets. Na een bezoek aan het internetlokaal (bekostigd door de gemeente) tracteerden we ons dus op een salade en pizza. Lekker.

We hikken tegen de Pyreneeën aan. Gaan wij nu op de Pyreneeën af of komen de Pyreneeën op ons af? We twijfelen nog of we via de hoge pas van de Col de Somport gaan (1640 m) zoals de oude pelgrimsweg loopt of dat we afbuigen naar de kust bij Biarritz. Drieënvijftig kilometer klimmen vanaf Oloron Ste. Marie is wel heel veel. En bovendien is er het risico dat we na één of twee dagen klimmen niet verder durven vanwege de al genoemde angsten voor afgrondelijkheid.

Morgen gaan we richting Pau. Dan moeten we beslissen.

Hoofdstuk 4: De Pyreneeën.

Donderdag 11 mei 2006.

67 km. 4 u 55 ' -- min. 4 km/u, max. 47 km/u.

De beslissing viel vanmorgen al tijdens de koffie in Maubourget in een café met vier gendarmes aan de bar. De pelgrimage is een levensreis en in het leven zijn bergen niet altijd te vermijden. Probeer ik dat wel en leer ik de les die de berg mij geven wil niet, dan kom ik op een ander moment en onverwacht die berg toch wel weer tegen om de les dan alsnog te kunnen leren. Die berg ziet er dan misschien ietsje anders uit, maar het wezenlijke van de levensles blijft dezelfde. Ik weet nog hoe ik het daar vorig jaar met George K over had. We kozen daarom voor de route van 'Langs oude wegen 2' en dan alternatief 6a door de Bearn. Dat zou wat minder heuvelachtig zijn tot Oloron Ste. Marie. In het begin (na de eerste klim naar Lahitte-Toupière) was dat ook zo. We fietsten rustig en maakten wat kilometers. Af en toe was er zelfs Hollands glad asfalt. De dorpjes waren alleen zo klein dat er zelfs nergens een boulangerie (bakker) te vinden was. We lunchten daarom met Krisprolles (Zweedse geroosterde broodjes, die we ook bij het ontbijt nemen), een banaan, gedroogde vijgen en een energiereep bij de kerk van Espoey. Toen we in Nay aankwamen bleek de camping nog dicht. We konden kiezen: vier kilometer terug (klimmen) of zes kilometer door. We kozen het laatste al wachtte ons dan éénmaal een 10% helling en tweemaal een 7 % helling. De chambre d'hotes (particulier die kamers verhuurt) en camping vonden we niet. Zo kwamen we elf kilometer verderop tussen Nay en Aruda in Bruges. Moe (en Titia ook met last van kramp op de laatste kilometers omhoog)

besloten we op deze camping niet de tent op te zetten, maar de gite te nemen. Het is voor vier personen, maar we blijven waarschijnlijk wel met ons tweetjes. Voor het eerst sinds lange tijd zitten we nu in een kamer met vaste vloerbedekking, een zitje en een schemerlamp. Ik heb de kookplaat uit de keuken in de kamer gezet bij wijze van verwarming.

Morgen willen we naar Oloron Ste. Marie. Daar willen we een rustdag nemen voor de klim die ons over de besneeuwde Pyreneeën moet brengen. Morgen wachten ons vijfendertig kilometers. Dat lijkt niet zo veel, maar op de kaart staan wel een paar stijgmerktekens. En inmiddels weten we wat die met een weg doen! Zo'n aanduiding op de kaart helpt wel. Het werkt als een soort bevestiging van buitenaf dat het fietsen inderdaad zwaar is. (Het is wel te vergelijken met in de file staan en dan genoemd worden bij de verkeersinformatie) Eén van de doelen van de pelgrimage is nu juist om de bevestiging van mijn eigen ervaring binnen in mezelf te vinden en mezelf te vertrouwen.

Vanmorgen ging het fietsen goed. Natuurlijk hielpen de vlakkere stukken, maar misschien speelde ook mee dat gisteren niet zo ver was. Hoe zal het morgen voelen? Extra zwaar, omdat vandaag zo lang was?

Vrijdag 12 mei 2006.

42 km. 2 u 50 ' -- min. 5 km/u, max. 46 km/u.

Vanmorgen was het rustig wakker worden. Nadat we toch pas om 22.45 uur ieder in ons eigen stapelbed lagen. Het was 10.00 u toen we de koffie en 'chocola chaud' in het plaatselijk café met een leuke schoffie-hond en een barvrouw die het leuk vond om met 'pèlerins' (pelgrims) te praten, ophadden.

De tocht begon weer even zwaar als deze gisteren eindigde. Toch vorderden we wel en met de lunch waren we in Arudy waar we de baguette opaten op een bankje in het gras. De middag-etappe ging heerlijk. Het was plat of het daalde licht. We reden ontspannen achter- of naast elkaar in 2.6 en 3.5. Ik kreeg wel iets Tour-de-France-achtigs over me. Het trapte soepel en in een behoorlijk tempo rond zo met z'n tweetjes. Ach, misschien is het kinderachtig, maar het is ook goed om af en toe het kind in mij te voeden. Ook het kind mag er zijn. In de ochtend toen er nog geklommen moest worden vanuit Bruges schoot me weer een zin te binnen die ik bij Berber zag tijdens een cursus Universele Energie: 'Door vol te houden bereikte de slak de ark.' Daarover door filosoferend tijdens het trappen, kreeg ik de ingeving dat er nog een betekenis te vinden is in het verhaal van de ark van Noach. Hij brengt alle leven bij elkaar; hij doodt niet, maar bewaart. Hij brengt het leven, al het leven, tot een eenheid en heelheid en dat is de manier om het leven voort te laten gaan. Het verhaal gaat dan over de 'eenheid van het al' waar mystici, Thich Nhat Hanh, Dalai Lama, Ken Wilber en vele anderen over spreken.

Om 14.30 u reden we Oloron Ste. Marie binnen. Het lijkt net of we er al zijn. Dat is natuurlijk niet zo, maar het voelde wel als een mijlpaal. De Col de Somport moet eerst genomen worden en dan nog een achthonderd kilometer in Spanje met diverse bergen.

We tracteerden onszelf op een eenvoudige hotelkamer (Le Bristol) voor twee nachten. Morgenochtend gaan de fietsen naar de fietsenmaker voor controle en het stellen van de versnellingen. Nu zitten we in het cafetaria van de Intermarché. We gaan eerst eten. Morgen hoeven we niet in te pakken.

Zaterdag 13 mei 2006.

1 km.

De ene kilometer van vandaag is naar en van de fietsenmaker. De schijfrem van Titia was nog goed. Haar remblokjes achter en bij mij de blokjes voor en achter (V-brakes) moesten vernieuwd. Verder is er afgesteld, gesmeerd en gepompt. Koffie, 'chocola chaud', boodschappen en een bezoek aan een internetcafé vulden deze dag die met miezerregen begon na een nacht van veel geluid (Er was veel verkeer en muziek en dat zijn we echt niet meer gewend na alle kleine dorpjes). Het was wel lekker om in een goed bed te slapen en dat ook nog zonder lakenzak.

De wolken hangen nog in de lucht. De bergen zijn daardoor niet te zien, maar morgen zullen we ze wel gaan voelen, verwacht ik. Ik kan het me nog nauwelijks voorstellen om met de fiets de hoge Pyreneeën over te steken. De weersvoorspellingen zijn goed, maar het weer in de bergen laat zich moeilijk voorspellen. De natuur is grillig. Wellicht dat we maandag wat bergmarmotten tegenkomen. Leuke dieren vind ik dat. Het is al een tijdje geleden dat ik hoog in de bergen was. Hoe zal het gaan met het klimmen en de afgrondelijkheid? Het is drieënvijftig kilometer klimmen, eerst matig, daarna steiler. Een groot deel van de weg loopt in een steeds stijgende vallei. Dat betekent dat in het begin de afgronden naast de weg mee zullen vallen: de hele omgeving stijgt als het ware met ons mee. Wanneer wij ook ons bewustzijn verhogen, kunnen we deze bergen overkomen. Vandaag heb ik voor het eerst sinds de start weer een gewone broek aan en niet de fietslegging of de fleecebroek ('s avonds, na het wassen). De bruine broek, die Titia vorig jaar al een keer voor me heeft ingenomen is nu weer te wijf

geworden. En dat terwijl we toch veel eten, ook tussen de maaltijden door: bananen, energierepen, vijgen, rozijnen, mars, en bij de ochtendkoffie iets lekkers van de bakker. Ik vind het toch wel mooi dat je dat in Frankrijk gewoon bij het café kunt opeten.

Vanavond is het de tweede avond in hetzelfde bed. Dat gebeurt niet vaak meer. En morgen is er weer de weg, de Camino, die ons brengt naar het einde van de wereld, Finisterre.

We zijn al in de buurt van Plum Village geweest, de kloostergemeenschap van Thich Nhat Hanh; ik schreef er al even over. Op de terugweg willen we er langs gaan. Het zou ook symbolisch kunnen zijn om daar deze queeste te beëindigen, bij het bord 'you have arrived' (je bent aangekomen) bij de ingang. We hebben allebei iets met de kloostergemeenschap van Taizé waar we begonnen en ook allebei iets met Thay (meester) Nhat Hanh: 'iedere stap is vrede, iedere stap is thuiskomen'. Dat mag ik me morgen bewust zijn: iedere trap op het pedaal is thuiskomen in vrede.

Zondag 14 mei 2006.

36 km. 2 u 53 ' -- min. 4 km/u, max. 49 km/u.

Titia heeft weer last van haar keel en hoest ook veel. Dat kostte haar slaap. Ik heb er niet zoveel van gemerkt, misschien omdat we in de hotelkamer twee aparte bedden hadden. Om 09.00 uur verlieten we met de bepakte fietsen het hotel. Het ontbijt hadden we op de kamer gemaakt en gegeten. Na nog koffie en 'chocola chaud' reden we via de N 134 Oloron Ste. Marie uit. Het eerste stuk van de klim naar de Col de Somport zou ook via een kleinere D-weg kunnen, maar die golft meer en we stijgen nu al genoeg. Bovendien

was het vanmorgen zondagochtend. Er was inderdaad niet veel vrachtverkeer. We dronken koffie in Sarrance en spraken daar me een Duits meisje dat de pelgrimage van Lourdes naar Santiago de Compostela te voet doet en lunchten op een bankje bij Accous. Het klimmen, nu meestal geleidelijk, maar soms steil, ging ons goed af. Ik denk dat we op tijd gestopt zijn om voor morgen ook nog krachten over te hebben (Het routeboek sprak al over het verdelen van de krachten). We zitten nu in Etsaut, zesendertig van de drieënvijftig kilometer liggen achter ons. Het is om ons heen nog nergens echt steil, maar dat kan nog komen en we zijn er allebei op onze eigen manier benauwd voor. Titia is gespannen of ze het klimmen wel haalt en de afdaling wel aandurft. Ik voel meer de gespannenheid van de angst voor de angst. Mijn eerste echte paniekaanval vanwege afgrondelijkheid kreeg ik tenslotte in deze Pyreneeën, vlak onder de Brèche de Roland, die hier vlakbij ligt op 2805 m hoogte. Ik ben er van overtuigd dat Titia het klimmen wel aan kan. Ik ga soms ietsje sneller, maar we hebben allebei onze uithijgmomenten. En soms kan ik haar toch echt niet passeren.

Om 15.00 uur waren we in Etsaut en zagen we de eerste van de twee gites die onder één beheer staan. We kozen 'La Maison d'Ours' ('Het huis van de beren': de Pyreneeën zijn de enige plaats in Europa waar nog echte beren rondlopen), omdat we daar een twee persoonskamer zagen. Het huis is leeg. De beheerder is er niet. In het plaatselijk café waar ook een gendarme aan de tap stond, schreef ik een briefje om bij de deur van de beheerder op te hangen. De gendarme gaf er schrijffles bij: Het 'nous nous sommes installés dans chambre l' moet met een accent op de 'e' en met een 's' er achter. Misschien dat de beheerder later nog komt. In de kamer

beneden was het koud, maar Titia ontdekte dat de kachels werkten en inmiddels is het al veel aangenamer. Het is bijna zes uur. Titia schrijft nog aan de andere tafel. We gaan zo spaghetti maken, echt fietsers voedsel.

Morgen wacht het steile stuk van de lange klim en dan hebben we nog maar soms een zogenaamd vals plat (lijkt horizontaal, maar loopt langzaam op). De route spreekt na het klimmen naar de col over een snelle afdaling. Ik vind dat niet klinken als een smal weggetje met los grind. Maar ja, in tegenstelling tot Titia heb ik altijd minder moeite met dalen. Dat was zelfs toen bij de afdaling van de Brèche de Roland zo na de genoemde paniekaanval. Met grote sprongen daalde ik toen af in de eeuwige sneeuw.

Er hangen hier oude foto's uit het begin van de twintigste eeuw. De dorpsgezichten zijn wel leuk, maar er is ook een foto van een gedresseerde beer. Dierenmishandeling; het zou er in deze tijd ook niet meer mogen hangen, vind ik. Het kan wel zijn dat iemand daar zijn brood mee verdiende, maar dat maakt de mishandeling niet minder erg. Nu schijnen er in deze contreien nog maar een stuk of tien beren in het wild te leven. Ze blijven ver bij mensen uit de buurt. Zou ik ook doen als beer. Een groep van tien lijkt me wel wat weinig om te kunnen blijven voortbestaan. Incest leidt tot verzwakking. Maar ik ben geen wildbeheerder.

Vandaag zagen we enkele slangen; ook in het dorp. Dat zijn dieren waar ik nu echt helemaal niets mee heb. Het kleine jonge ezeltje met de moeder was veel leuker. Ook als ze nog klein zijn hebben ze al grote oren. We koken in onze eigen pannen, want de pannen hier tonen niet erg fris. De hele gite lijkt al in geen jaren schoongemaakt. Toch zitten we hier goed, met kachel..., en ik nu ook met een lege maag.

Maandag 15 mei 2006.

51 km. 4 u 48 ' -- min. 4 km/u, max. 52 km/u.

Ondanks dat we drie keer geprobeerd hebben in contact te komen met de beheerder, heeft deze zich niet laten zien. We besloten de vervuilde gite zo te verlaten. Om 08.30 uur reden we naar de koffie en boodschappen er tegenover. Om 09.00 uur begon de verdere beklimming naar 1640 m. Meestal zwoegden we met 4 km/u in de allereerste versnelling (1.1). We reden zo drie uur en twintig minuten. Op het laatst moesten we iedere kilometer of zelfs iedere vijfhonderd meter even uithijgen. Tjonge, het heeft veel zweten en zenuwen gekost, maar om 15.00 uur waren we boven! Met de lunch kon ik naar de opkomende angst luisteren en gelukkig was er na de lunch nog een klein kommetje waar we wat gebouwen stonden en waardoor de afgrondelijkheid uiteindelijk beperkt bleef.

Op de top spraken we een Nederlandse fietspelgrim, die het met name om de sportieve prestatie gaat. Na een dag fietsen gaat hij nog even joggen, want hij traint ook voor een marathonloop. Wij gingen na de top moe door in Spanje en daalden af naar Jacca. Dat was natuurlijk eerst lekker dalen, maar wel met een heel harde wind waardoor de maximale snelheid toch wat beperkt moest blijven. Aan het einde kwam er toch nog een venijnige klim. Bij iedere meter omhoog was de snelheid er meteen uit. De benen wilden wel rondjes draaien, maar leverden geen kracht meer.

In Jacca staan we op de camping met een Zwitserse fietser naast ons. Er dreigt weer regen (net als gisteren en toen viel de regen ook, maar wij zaten droog in de vuile gite). We hebben geen bergmarmotten gezien, maar ik heb ook niet echt de tijd gehad om er naar te kijken of te luisteren. Ik

moest denken aan de queeste van Frodo in het boek van Tolkien met als titel 'In de ban van de Ring'. Het was voor Frodo en Sam ook heel moeizaam om Mordor binnen te gaan. Dat geldt ook voor ons land van bestemming. We zijn in Mordor.

Hoofdstuk 5: Spanje in.

Dinsdag 16 mei 2006.

74 km. 4 u 22 ' -- min. 4 km/u, max. 56 km/u.

Het was vandaag weer 'just another day at the office'. Komt dat zinnetje niet uit een film?

Na hevige regen en onweer droogde de tent vanmorgen snel en konden we deze toch droog inpakken na een nacht van moeizaam slapen en op een erg volle standplaats: de eigenaar had behalve ons nog twee anderen met een tentje naar deze plaats gedirigeerd. Misschien kwam het moeizame slapen door alle spanning en inspanning van gisteren. We vertrokken om 10.00 uur. Eerst volgde een snelle rit over de N 240. We zaten de eerste twintig kilometer boven de 20 km/u gemiddeld. Bij een klein cafeetje kon Titia wel koffie krijgen, maar ik moest mijn warme chocolademelk ontberen. Ook cafeïnevrije koffie was er niet.

Het werd warm. Ik had voor het eerst de korte fietsbroek aan. Wat een verschil met de Col d'Aubrac op het Massif Central waar ik met drie lange broeken reed. De lunch op een schaduwrijk plekje was geen succes vanwege de vele muggen. We aten ijsberend ons brood.

Na de lunch werd het heuvelachtiger met af en toe forse klimmen waarbij ik Titia weer af en toe hielp: zelf boven gekomen zette ik m'n fiets neer en liep terug naar haar om haar fiets over te nemen of bij de hand te nemen. We wilden vandaag niet zo ver, maar twee campings waren dicht en het hotel in Yesu vonden we te duur. Zo werd het doel Sangüesa waar ook een camping zou zijn. Rond Javier begon eerst een klim van 9 % en daarna nog 5 % over tweeënhalve kilometer. Aan het begin van de 9% helling was de achterband van Titia

opeens binnen een seconde leeg. In de schaduw haalden we de bepakking van de fiets en draaiden 'm om. Het band plakken ging snel. Ik controleerde de buitenband, maar kon geen oorzaak van de lek vinden. Drie kilometer verderop begon de band weer leeg te lopen. Weer zetten we de fiets op de kop en controleerden de band. Nu bleef de lucht in de band. Dat wil zeggen: de lucht bleef in de band tot we haar fiets weer rechtop gezet hadden. Voor een derde keer draaiden we de fiets om en wisselde ik de achterband met één van de reserve binnenbanden. Ondertussen reed de gardia civil in een auto langs en bekeek onze fietsen en uitrusting, ondertussen at hij een groot ijsje.

Door het oponthoud van de bandenpech kwamen we na nog de pittige klim en een lekkere afdaling om 19.00 uur op de camping. Gelukkig was deze wel open. De camping is vol met pluizen die door de lucht zweven. We hebben dat in Frankrijk ook een keer gehad, maar lang niet zo erg als hier. We hebben een plaats. Dat telt nu.

Laat douchen en nog later eten volgde na het tent opzetten en inrichten. Pa en ma belden. Pa is best zenuwachtig voor de operatie morgen. Logisch.

Het is 22.15 u en we zitten met een 'zumo melocoton' (perziksap) op het terras van de camping. Dat komt nu in de plaats van de gebruikelijke kruidenthee. De chocola hebben we van onze plaats meegenomen.

Spanje is een veel leger land dan Frankrijk en Frankrijk is al leeg vergeleken met Nederland. We kwamen vandaag o.a. langs Esco een volkomen onbewoond dorp, dat tot ruïne vervalt en langs Thiermas, een dorp dat ten onder gegaan is met de aanleg van een kitscherig groen stuwmeer. Toen wij er langs reden werden we twee keer ingehaald door een groep Engelse motorrijders

Morgen blijven we hier voor een dag rust. Daarna rijden we in de richting van Pamplona verder. We hebben een nieuwe tweede reservebinnenband nodig en misschien een nieuwe buitenband.

Woensdag 17 mei 2006.

6 km.

Na weer moeizaam inslapen en doorslapen kwamen we pas tegen achten de tent uit.

We vonden in Sangüesa onverwacht een fietsenmaker voor een nieuwe binnenband. De buitenband vond hij nog goed. We hoeven dus niet via Pamplona te gaan; dat is niet meer nodig. In de supermarkt zagen we opeens hagelslag liggen. Dat was een hele verrassing. Het werd dus een lekkere lunch op de camping. Vana de afwas teruglopend naar de tent zagen we op het fietsvlaggetje van Titia een heel grote cigale zitten. Met warm weer zijn ze altijd goed te horen, maar het gebeurt niet vaak dat je ze kunt zien. Het is dan god te weten dat ze geen kwaad doen, want zo zien deze super sprinkhanen er niet uit.

Het is een rustige dag en nu siëstatijd. We lagen even in de zon. Sangüesa is een oud pelgrimsdorp met een Jacobskerk. Daar fietsen we straks nog even heen. Vanmorgen was het raar fietsen zonder de bepakking. De fiets vind ik er wiebelig van worden. En in het begin vond ik juist de fiets mèt bepakking wiebelig. Dat mag mij leren dat alles went. Ook als we morgen na deze rustdag (wel wassen en boodschappen) weer verder trekken in wat Titia 'de boze buitenwereld' noemde. We trekken verder naar Santiago (Hier begrijpen ze de Franse naam 'St. Jacques' niet).

Donderdag 18 mei 2006.

60 km. 4 u 30 ' -- min. 4 km/u, max. 54 km/u.

Gisterenmiddag namen we een cola (Titia) en een perziksap (ik) op een terrasje in Sangüesa. Titia bestelde het bij een meisje. Toen ik het wilde betalen en naar binnen liep, zag ik alleen een man achter de bar. In mijn beste Spaans (oh, oh) maakte ik hem - dacht ik - duidelijk dat ik wilde betalen. Dat kon en ik legde de drie euro neer. Buiten deden we de helmen op om verder te rijden naar de Jacobskerk en de pelgrimsherberg. Toen kwam opeens de barman bij wie ik betaald had naar buiten met de twee drankjes en een schaalpje nootjes. Hij zag ons en de lege glazen en begreep toen wat ik eerder bedoelde. Nu hij de drankjes al ingeschonken hadden, mochten we die ook wel nemen. Muchas gracias, en we gingen weer zitten. Hij vond het leuk toen ik later de lege glazen voor hem weer mee naar binnen bracht.

Vlak voor het koken gisteren begon het in de drukkende warmte te regenen. Daarom verplaatsten we ons naar een lege stacaravan waar de partytent nog stond. Iemand van de camping of van een seizoensplaats kwam langsrijden toen wij aan het koken waren. Met wat gebaren legde ik hem uit waarom we hier waren neergestreken en het was goed. De campingpoe die we al eerder aangesproken en geaaid hadden, kwam langs en kreeg ook wat. De kat aanvaardde dat in dank en ging daarna - zoals katten doen - gezellig bij ons liggen, maar wel met de rug naar ons toe om althans de schijn van poezenonafhankelijkheid op te houden. Na het eten en de regen volgde ze ons naar de tent en ging op een hoekje van de zijkant liggen; uiteraard weer met de rug naar ons toe.

Het werd weer een moeizame nacht. Titia hoestte veel en zij had weer last van mijn zware ademen. Zo hielden we elkaar regelmatig wakker.

Vanmorgen begonnen we vroeg met opbreken, maar het was toch al weer negen uur eer we vertrokken. Het werd zwaar, zeker in het begin steeg de weg behoorlijk tot hellingen van 9 % en dat gedurende enkele kilometers. Koffie vonden we nergens tot na de lunch. Titia reed voorop en ik had - ook door de harde tegenwind - moeite om haar bij te houden. Vlak voor Puente la Reina waar de Aragon-route (Col de Somport) en de Navarra-route (de Pyreneeën over via St. Jean Pied de Port) bij elkaar komen en samen als de route 'Camino Frances) verder gaan naar Santiago bezochten we een twaalfde eeuwse kerkje. Heel eenvoudig, heel mooi en heel stil. Het was bij Eunate en het stond al aangekondigd in het routeboek. We kwamen er twee Nederlandse paren fietspelgrims tegen met wie we even spraken. In Puente konden we de tent opzetten bij een nieuwe en grote pelgrimsherberg ('Santiago'). Op deze manier hoeven we niet in de grote slaapzaal. Het is behalve nieuw ook mooi hier. We aten mee met de anderen. We kregen drie gangen (van te voren hadden we kunnen kiezen uit vier gerechten) aan een lange tafel. Tegenover ons zaten drie Belgische vrouwen uit Brugge. Eén daarvan had deze route in 2000 met de fiets gedaan. We spraken ook een Fransman, die het hele jaar op de fiets zit, maar niet op de Camino: 'Dat is te zwaar'. 'En wij dan?', dacht ik bij mezelf, wij zijn ongeoefende fietsers! Zeker bij het vele stijgen denk ik wel eens hoe makkelijk de gashandel van mijn motor werkt. Morgen vertrekken we weer. Eerst naar Estella waar een fietsenmaker zit. Nu heb ik er eentje nodig, want er zit veel te veel speling in het balhoofd (zo heet het geloof ik boven de voorvork).

Het gaat donker worden. We zitten nu binnen met licht in de ruime eetzaal met houten meubilair. De tent staat buiten in de storm. Hoe zal dat slapen?

Hoofdstuk 6: De Camino Frances.

Vrijdag 19 mei 2006.

78 km. 6 u 02 ' -- min. 4 km/u, max. 54 km/u.

Na de stormachtige en koude nacht (te koud voor de fleecedeken in de tweede helft) stonden we op om weer op te breken. Het hoesten van Titia is weer wat minder. We waren één van de laatste die vertrokken bij de albergue (= refugio = pelgrimsherberg).

'In Spanje heb je ook hele stukken gewoon plat en recht.' We hebben het verschillende mensen horen zeggen, maar ik geloof het niet meer. We begonnen meteen al met enkele kilometers 7% en na de lunch was het helemaal raak. We spraken een Braziliaan, die ook op de fiets is. In Estella zagen we, toen we naar de fietsenmaker zochten, de vier Nederlanders op de rug. Later nog twee. Bij de mecanico (monteur) bleek inderdaad dat die grote bout onder het stuur los zat. En zo'n grote en dus zware sleutel heb ik niet bij me.

We kwamen laat aan in Viana. De refugio was vol en in de tuin konden we de tent niet opzetten, omdat het hek 's nachts op slot gaat en we dan opgesloten zouden zitten. In Viana hadden we een lekker ijs (een Magnum kun je nauwelijks een ijsje noemen) gegeten, omdat we dachten er te kunnen blijven. Dat was dus een tegenvaller. Dan maar door naar Logroño. De acht kilometer naar Logroño werden er echter zeventien vanwege een wegomlegging. Gelukkig was het hier wel behoorlijk plat, maar ook behoorlijk druk. Via de drukke vierbaansweg en door een lelijk industriegebied vonden we de camping die volgens het eerste bord 1900 m zou zijn. Na twee kilometer vonden we een

bord 800 m en na 800 m nog zo'n zelfde bord. Daarna volgden nog borden van 300 en 400 m (ja, in die volgorde). En we reden toch echt niet verkeerd. Goed, we staan er en het sanitair is uitzonderlijk mooi. Gisteren was er ook mooi sanitair en ik vind het heerlijk na al die dagen met 'onduidelijk gedoe'. De heren moeten voor het sanitair een trapje op. Vlak bij onze plaats in de hoek van het terrein vond ik een ongebruikte tafel en drie stoelen. Ik maakte ze schoon en we konden nog lekker zitten ook. We zijn net klaar met eten en douchen (omdat we zo laat waren, draaiden we de gebruikelijke volgorde maar een keertje om) en het wordt al bijna donker op deze lange recorddag.

Onderweg zag ik heel oude olijfbomen. Die zouden wel net zo oud kunnen zijn als die in de hof van Getsemané: Jezus heeft er nog onder gezeten. Koeien in de wei kennen ze niet in Spanje, geloof ik, maar ik zie natuurlijk ook niet alles. Het fietsen is zo zwaar dat daar niet alleen veel energie, maar ook veel aandacht naar toe gaat. Het asfalt trekt onder me door. Nog zo'n 600 km naar Santiago de Compostela en dus zo'n 730 naar Finisterre.

Zaterdag 20 mei 2006.

18 km. I u 42 ' -- min. 4 km/u, max. 30 km/u.

Vandaag zijn we een maand van huis. Gisteren waren we een maand bij elkaar. Dat is voor het eerst. Titia voelde aan onze hoofden. Neen, we hebben elkaar de hersens niet ingeslagen. Ik verwacht ook niet dat zoiets snel zou gebeuren. Daarvoor hebben we elkaar in dit leven niet ontmoet. In een eerder leven stonden we ook wel eens anders tegenover elkaar.

Het is eergisteren dat we in het kerkje van Eunate waren. Daar zittend wist ik dat het er vroeger heel erg druk

geweest is. Ik zag een beeld van drommen mensen. Ook Titia zei na afloop dat ze er al eens geweest was. Ik kan er geen tijd bij noemen, zij ook niet. Wel is weer eens duidelijk dat we allebei de Camino al eens gegaan zijn. Ik voel meer, ik heb geen beeld. Was het toen ook zo zwaar? Dat moet wel. Er zijn nu meer wegen en voorzieningen.

Vanmorgen verlieten we pas om 09.40 uur de camping met het mooie sanitair met de glanzend zwarte tegelmuren, de witte wastafels en de houten bank in het midden.

In Logroño kon men op het postkantoor de post niet vinden die de moeder van Titia gestuurd had. Jammer. We moesten na het boodschappen doen de stad uit met de route van de wandel-camino, omdat de vierbaansweg te gevaarlijk is voor de fietsers. Het was een mooi, maar ook een zwaar pad. Het werd nabij een stuwmeer een onverhard karrenpad en daar zat ook nog eens een helling van 9 % in. Ik vond het ook zwaar; Titia kreeg er zelfs kramp van in haar benen. Wellicht heeft de lange dag van gisteren daar ook iets mee te maken. In Navarete konden we verder met de N 120, maar zo ver zijn we nog niet, want we bleven in Navarete. We voelden druppels en besloten ons brood op te eten voordat het nat zou regenen. Gelukkig bleef het bij de druppels. We besloten de korte dag, die we in gedachten hadden, nog wat korter te maken. Toen we voor de lunch even in de kerk van Santa Maria zaten spraken we een Nederlands stel die vertelden dat er een heel mooie camping is. Zij stonden daar met hun camper nadat ze vorig jaar de route gefietst hadden. Zij doen het nu nog een keer met de camper, omdat ook zij vonden dat het fietsen, het zorgen voor onderdak en boodschappen alle energie en tijd in beslag neemt. Nu hebben ze meer tijd om dingen te bezichtigen.

We fietsten na de lunch dus naar de camping. Het was al even na tweeën, maar de receptie was gelukkig nog open. We staan nu tegenover de camper. Naast ons is een Nederlandse fietser neergestreken, die ook de Camino rijdt. We spraken vandaag veel pelgrims. Dat zal ook komen, omdat we nu op de wandelroute zaten. Het voelt op deze manier anders. Het voelt als 'opgenomen zijn op de weg'. Met elkaar maken we de Camino tot de Camino. De weg is, maar het samengaan en toch ieder voor zich met eigen achtergronden en motieven maakt het tot 'de' weg.

Het waait weer hard. Met de storm in Puente la Reina heb ik voor het eerst sinds jaren weer eens twee van de zes stormlijnen aan de expeditietent gebruikt.

Het is nu net voor het avondeten en we schrijven aan een picknicktafel op de camping die onder een beschutting gevende overkapping staat. Met fietsen voelt de wind heel anders. Gisteren schoot me in de wind een regel te binnen van het gedicht 'Zwerversliefde' van A Roland Holst: 'En wat de wind wil zullen wij nooit weten; en daarom - voor we elkander weer vergeten - laten we zacht zijn voor elkander, kind.' Ik leerde het gedicht kennen in de vierde of vijfde klas van de middelbare school bij het vak Nederlandse literatuur. Ik werd er door gegrepen en heb niet veel meegekregen van wat de leraar uitlegde over maat- en rijmschema's. Ik vond het zelfs storend: daar ging het niet om. Het ging om de zwerversliefde, meestromen en telkens durven loslaten om verder te gaan. Dat is ook de Camino.

A Roland Holst (in 'Voorbij de wegen')

*Laten we zacht zijn voor elkander, kind -
want, o de maatloze verlatenheden,
die over onze moegezworven leden
onder de sterren waaie' in de oude wind.*

*O, laten wij maar zacht zijn, en maar niet
het trotse hoge woord van liefde spreken,
want hoeveel harten moesten daarom breken
onder den wind in hulpeloos verdriet.*

*Wij zijn maar als de blaren in de wind
ritselend langs de zoom van oude wouden,
en alles is onzeker, en hoe zouden
wij weten wat alleen de wind weet, kind -*

*En laten wij omdat we eenzaam zijn
nu onze hoofden bij elkander neigen,
en wijl wij same' in 't oude waaien zwijgen
binnen een laatste droom gemeenzaam zijn.*

*Veel liefde ging verloren in de wind,
en wat de wind wil zullen wij nooit weten;
en daarom - voor we elkander weer vergeten -
laten we zacht zijn voor elkander, kind.*

De Camino en ik: 'Laten we zacht zijn voor elkander'. En ook die zin van 'veel liefde ging verloren in de wind', raakte me toen. Ik kon er toen als zestien of zeventien jarige al tranen van in mijn ogen krijgen. Later componeerde Tineke er pianomuziek bij en terwijl zij speelde sprak ik de tekst in.

Morgen trekken we verder tegen de wind in. Het is de kunst om er in te zijn zonder er tegen te vechten. Dat gaat beter zonder al te grote vermoeidheid. Daarom is het ook goed dat we nu deze rustmiddag hebben. De Camino wacht en stroomt dan morgen weer met ons mee als wij als zwervers (christenen werden 'mensen van de weg' genoemd schreef ik eerder) verder trekken.

Het is wel grappig om te constateren dat ik zo heel verschillend tegenover teksten kan staan. Het gedicht 'Zwerversliefde' laat ik staan zoals het is zonder het verder te willen analyseren zoals de leraar deed. Dat kan ik ook wel met bijbelteksten hebben. Daar past geen dogmatiek bij. Dogmatiek 'redeneert' de tekst kapot. Dogmatiek is ook anders dan het leveren van achtergrondinformatie die voor sommige (bijbel)teksten wel onmisbaar is. Achtergrond is er al voordat de tekst er is, dogmatiek komt achter de tekst aan. Zo is het ook met de uitleg van de leraar Nederlands (die overigens een heel goed docent was): die kwam achter het gedicht aan.

Zondag 21 mei 2006.

43 km. 3 u 10 ' -- min. 5 km/u, max. 44 km/u.

De wekker ging vanochtend na een redelijk beslapen nacht om 06.00 uur. We waren dan ook wat vroeger weg, even na half negen. We besloten om niet de omweg via kleinere en ook steilere weggetjes te nemen, maar gewoon de N 120 te rijden. Op zondag is er minder vrachtverkeer.

Het is vier weken geleden dat deze queeste begon in Taizé. Nu worden we door mensen op de Camino al gezien als ervaren pelgrims, omdat we zo veel kilometers achter de rug hebben. Velen beginnen immers 'pas' in de Pyreneeën.

Het begon vanmorgen met een zeven kilometer lange klim, maar echte steilte bleef uit. Na wat recht uit rijden en een beetje dalen, volgde weer een klim van enkele kilometers. Tussen de twee klimmen dronken we koffie en chocola in Nájera. Dit was voor het eerst dat ik in een café kreeg wat Spanjaarden 'chocolate' noemen. Het leek meer op een gesmolten reep, dan op warme chocolademelk. Te veel zou niet lekker zijn, maar deze kop was goed. De andere dagen dronk ik ander spul. Nadat we eerst geen warme chocolademelk konden krijgen, zijn we er na enkele dagen in Spanje achter gekomen dat ik dan een 'cola-caó' moet bestellen. Dat is overal verkrijgbaar. Het is een glas hete melk met een oploschocoladepoeder. Het is lekker. Titia kampte in het begin met de heel sterke koffie. Deze is in Spanje nog sterker dan de kleine espresso's van Frankrijk. Wanneer we echter een 'solo largo' bestellen, komt het goed: pittige koffie, maar goed drinkbaar.

We spraken over de zwaarte van de route. Daar komt bij dat de handen van Titia (en vooral haar duimen) voortdurend pijn doen. Dat heeft ze al een paar jaar, maar het fietsen maakt het wel veel erger. En probleem daarnaast en dat we allebei hebben, is het slapende en tintelende gevoel in voeten en benen. De behandelingen die ik vooraf kreeg van een ortho-manueel arts hebben daar niet voor geholpen. Na een half uur rijden gaat mijn linkerbeen en -voet tintelen en soms trekt het door omhoog om dan ook mijn rechterbeen in te zakken. Wanneer ik even niet al te hard hoef te trappen, probeer ik af en toe een been 'los te schudden'. Er gewoon even af gaan helpt beter. Ik had gehoopt dat de behandelingen aan mijn scheve wervelkolom en bekken ook hiervoor zouden helpen of dat gewenning het minder zou maken. Neen dus. Zo komt het dus voor dat Titia tijdens het fietsen

af en toe met haar handen wappert (één hand tegelijk) en dat ik met m'n benen schud (ook eentje tegelijk).

Titia noemde ook het 'doorgaan om aan te komen'. Daarmee lijkt de weg niet langer het primaire doel. Ik hoef zelf ook niet allemaal omweggetjes te maken die over nog wat extra hellingen gaan. Ik denk dat de weg toch wel doel blijft. Er is niets anders, behalve dan ergens in de verre verte Finisterre. Santiago de Compostela is nu 549 km. zag ik in het routeboek. En Finisterre dus zo'n 680 km. Het gaat ons er niet om om er zo snel mogelijk te komen. Het gaat er om ook nog tijd en aandacht te hebben voor reflectie. Een deel van het doel van de weg is ook het kunnen loslaten van de innerlijke, oordelende vraag: 'hebben we wel genoeg gedaan vandaag?' Ja, ook als dat drieënveertig kilometer is. De weg is de weg. Maar we hoeven niet alle toeristische uitstapjes die mogelijk zijn daarin op te nemen.

Wij zijn nu in Santo Domingo de la Calzada. We zagen dat daar een camping was en aangezien de volgende zo'n zestig kilometer verderop is, zijn we er gebleven. Het is een heel groot stacaravan- en bungalowpark. En dan zijn er nog een paar gewone kampeerplaatsen. Het is weer een zogenaamde 'categorie IA'-camping met heel mooi sanitair. Dat heb ik zo thuis niet.

Na wassen en douchen was er nog even tijd om naar Sto. Domingo zelf te fietsen. We zagen van buitenaf de kathedraal en de los daarvan gebouwde toren. In de cisterciënzerabdij (ook die kerk is gesloten) haalden we onze stempels voor het pelgrimspaspoort. De kathedraal was dus dicht. Ik zou er toch niet ingegaan zijn ondanks de beroemde legende over de kip en de haan (nu nog is er een levende kip en haan in de kathedraal). Er wordt toegang geheven en ik vind het niet passend om voor een gebedsruimte te betalen. Dan is het

geen kerk meer, maar een museum. Een kerk waarvoor betaald moet worden is wel het summum van een ongastvrije kerk en het tegenovergestelde van het kerkmodel van Jan Hendriks met zijn ideeën over de gastvrije gemeente en de kerk als herberg voorstaat. Nu is in het verleden de kerk nooit zo'n herberg gebleken. Ik denk aan de eerste eeuwen waarin de kerk de gnostici vervolgde. De gnostiek was een stroming van mensen die God in zichzelf zochten en die (m.i. terecht) meenden dat een gelovige geen kerk of priester nodig heeft om met God te vertoeven. Later zijn de Kelten en ook de Kartharen door de kerk vervolgd en uitgemoord. De tempeliers trof eenzelfde lot. En natuurlijk was er daarna de inquisitie met de brandstapels. Neen, de kerk was niet gastvrij. Ook na de reformatie gebeurde er nog wel het één en ander zoals bijvoorbeeld het 'Heren, u kunt gaan' waarmee de remonstranten tijdens de Synode van Dordrecht in de zeventiende eeuw uit de kerk werden gezet. En het zijn juist allemaal christelijke stromingen waartoe ik me aangetrokken voel.

Maandag 22 mei 2006.

28 km. (met hoofdletters) 2 u 58 ' - min. 5 km/u, max. 24 km/u.

Gisterenavond werden we op de camping twee keer aangehouden met een onbeschoft klinkend 'Hé, hé!' Men geloofde niet dat we ons hadden ingeschreven. En de tweede keer was het nota bene de man die ons had ingeschreven, bij wie we betaald hadden en die ons de plaats gewezen heeft zelf!

Ik negeerde de tweede keer, maar Titia kon dat niet. Zij reed achter me en werd aangehouden. Ik kwam toen ook terug.

Ze waren al in het kantoor. De man deed geen enkele moeite om voor ons iets verstaanbaars te spreken, maar ratelde in het Spaans. We moesten inschrijven en betalen. Niet des pelgrims gooide ik desgevraagd mijn paspoort op de tafel en daarna ook de rekening, die hij ons gegeven had. Hij geloofde het geloof ik nog niet, maar aangezien hij nog steeds alleen Spaans sprak, deed ik ook geen moeite meer en zei in het Nederlands kwaad: 'En nu ophouden'. En ik pakte mijn paspoort en de rekening en liep de deur uit, samen met Titia. We hoorden niets meer. Ik geloof dat ik voornamelijk kwaad werd vanwege het 'hé, hé'. Ik ben geen straathond. Als hij begonnen was met 'perdone' of 'señor' of 'señora' of zoiets had het anders kunnen verlopen. Hoewel... ik mag de oorzaak van mijn kwaadheid niet bij hem leggen. Die oorzaak zit in mezelf. Ik kan er niet goed tegen als ik niet serieus genomen wordt. Maar een oud trauma mag niet als een vergoelijking functioneren.

Vanmorgen waren we vroeg wakker, om vijf uur. Hoewel het andere dagen pas in de middag echt stormachtig begon te waaien was het nu al meteen raak. We reden even voor half negen weg, en wat een tocht werd het! Het ging gestaag klimmend omhoog met een bulderende storm tegen, meestal in 1.1 of 1.2 met 5-7 km/u. langs de drukke N 120 met veel vrachtverkeer. Een aantal keren bleek dat niet ongevaarlijk. (Deze storm haalde zelfs het nieuws) We lunchten bij de ingang van de kerk van Belorado. Naast de storm was het ook gaan regenen en daarom zaten we in het voorportaal van de Santa Maria-kerk.

Een camping die er zou zijn, bleek niet te bestaan. Een volgende mogelijkheid (40 of 60 km. verderop) was zeker met dit weer niet goed haalbaar. Ook bij de pelgrimsherberg konden we niet terecht met onze tent. Het hotel vonden we

duur en zo kwamen we na verder zoeken bij 'Habitaciones Toni', een particulier, die kamers verhuurt. Hij vroeg € 40,--. maar de kamer is mooi en dat geldt ook voor de eigen badkamer met heerlijke douche. We kookten eenvoudig in het dorpsparkje. Dat was een mislukte maaltijd. We vonden het niet lekker; het was ook een beetje gokken wat we aten met de Spaanse beschrijving. Een scharrelhond met drie poten bleek het wel lekker te vinden, toen we wat gaven. We hebben nog wat brood van vanmiddag en ook hagelslag.

Morgen leidt de N 120 naar een pas van 1130 m. We willen daarom de alternatieve fiets-camino nemen. Deze is wat langer en gaat over kleine weggetjes naar 1000 m. Een kilometerslange klim langs de drukke weg met het vele vrachtverkeer en dan ook nog deze storm is niet aantrekkelijk. daarom is deze alternatieve weg waar wij voor kiezen ook ontstaan.

Inmiddels komen we ook veel fietspelgrims tegen. En: op een aantal steile stukken konden we enkelen passeren en ook Titia fietste door terwijl sommige mannen (met hun lichtere bepakking) er al naast waren gaan lopen! We voelen het wel: vermoeide en tintelende handen en benen. Dat is de Camino. Een pelgrimstocht ondernemen en het gaan van een inwijdingsweg gebeurt op eigen kracht. Deze mogen we straks weer bijtanken in de slaap.

Dinsdag 23 mei 2006.

67 km. 4 u 26 ' -- min. 6 km/u, max. 48 km/u.

Vanmorgen werden we wakker in onze luxe kamer. Buiten was het nog steeds 'frio, frio' (koud, koud). Beneden gekomen zag ik dat mijn voorband lek was. Voor het opladen kon ik dus

eerst de binnenband verwisselen. Toch was het half negen toen we wegreden naar de 'solo largo' en 'cola-cao'.

We zouden de fietsroute nemen langs de kleine weggetjes en dat was mooi. Er zaten twee lange klims in van ca. 5 %. Maar ze gingen soepel. Natuurlijk was het klimmen, maar het leek anders te gaan. De uitzichten waren heel mooi. In een minigehuchtje zag ik een kerkje met een grasveldje er om heen dat er bij hoorde. Op het grasveld stonden een paar speeltoestellen. Dat past wel; in feite is de kerk ook een speeltuin: oefenen in het zieleleven. Er was een klimrek, een glijbaan en een schommel. Het is opklimmen tot God door af te glijden (af te dalen) in de ziel. Het is schommelen tussen hemel en aarde en gewiegd worden aan de Bron.

Met de lunch waren we in St. Juan d'Ortega, een oude Camino-plaats. We hadden geen brood, want in Belorado was de bakker nog dicht en daarna waren we niets meer tegengekomen. We aten in het kleine cafeetje vol met pelgrims chips, een banaan, madeleines en biscuit. Dat ging goed. Behalve dat we geen bakker waren tegengekomen was er in de ochtend ook geen koffie geweest. Die vervingen we al door rozijnen.

In de middag gingen we door naar Burgos, een stad van 180.000 inwoners. Terug op de N 120 ging het lichtjes naar beneden. We reden kilometers boven de 30 km/u met Titia voorop. In Burgos was het zoeken. Zoals gewoonlijk was de Informatie voor Toerisme gesloten. We vonden een fietsenmaker voor weer een nieuwe reserve binnenband, een albergue voor 'peregrinos' (pelgrims), het postkantoor voor de post van de moeder van Titia en een 'supermercado' (supermarkt).

We staan hier goed, op het grasveld naast de pelgrimsherberg. Het is koud en daarom zitten we binnen aan

een lange, drukke tafel. Eerder kon ik hier via internet wat e-mails verzenden.

Morgen gaan we weer verder. Hoe zal de weg dan zijn? Ik vind het vandaag wel voelen alsof we onze draai vinden. Inmiddels wordt het nog wat drukker aan deze internationale tafel van Amerikanen, Nederlanders, Fransen en Spanjaarden. Het is 21.30 uur.

Woensdag 24 mei 2006.

52 km. 3 u 10 ' -- min. 6 km/u, max. 50 km/u.

Het was koud vannacht. Het heeft gevroren, maar ik zag geen ijsvorming. De slaapzak van Titia is eigenlijk te dun om het behaaglijk te hebben. We hadden eerst de fleecedeken op de matjes gelegd bij wijze van extra isolatie, maar dat mocht niet echt helpen. Ik had het al voldoende warm met mijn slaapzak als een deken over mijn lakenzak. Ik hoefde er nog niet in, maar mijn slaapzak is dan ook een winterslaapzak waarmee ik in december in de sneeuw bij de Mont Blanc gekampeerd heb met de tent. Het was deze eerste nacht zonder sanitaire stop deze reis. Het was gezellig druk in en rond de albergue: alle pelgrims zijn bezig met hun eigen manieren van opstaan en opruimen voor de volgende etappe.

Toen we om 08.40 uur vertrokken had ik over mijn lange legging nog de fleecbroek aan. De stad Burgos uitkomen ging voorspoedig en de etappe ook. We volgden eerst de 'oude Camino' over de NI20 en we sloegen bij Olmillos af om voor Hontanas weer op de weg te komen die nu als Camino geldt. Daar kwamen ook de lopers op de weg. Het was een apart stuk route, een hoogvlakte op ca. 900 m met het nog jonge groene graan en veel steenhopen. Langs de kant van de weg groeiden in de berm weer de

onvermijdelijke klaprozen. Die vergezellen ons bijna de hele tocht. We aten ons brood bij Hontanas, een oud en druk pelgrimsplaatsje. We spraken hele groep Duitse fietsers.

Na de lunch kwamen we door de kerk. Heel apart. Het was de ruïne van San Anton en de weg loopt zo ongeveer door de restanten van de grote kerk. Ik geloof dat de kerk zelf net naast de weg gestaan heeft, maar we reden ook onder een boog door. Hier werd heel duidelijk nog eens getoond, dat de kerk geen doel is maar een weg. In ander verband schreef ik al eens dat het God niet om de kerk gaat, maar om het heil van mens en wereld.

Kort daarna kwamen we in Castrojeriz met de albergue-camping. De tent staat inmiddels; ik heb gedoucht en de lucht is blauw. Ik geloof dat ik gisteren en vandaag kon merken dat ik al lang op de fiets zit. Het ging makkelijker. Nu is deze etappe natuurlijk ook minder steil. We kunnen ontspannen fietsen en als we 'ergens boven' zijn genieten van het prachtige aanschijn van de schepping. Er wachten ons nog wel zware etappes naar het 'einde van de wereld'. Toch schreef ik gisteren in de mailtjes: 'ik geloof dat we onze draai vinden'.

Spanje went inmiddels een beetje, maar ik zit liever in Frankrijk. Deels komt dat door de taal. Ik spreek wel niet echt (goed) Frans, maar het is toch wel wat bekender. Deels komt dat ook door de bevolking. Als individu zijn Spanjaarden doorgaans aardig en behulpzaam, maar als groep zijn ze druk, lawaaiërig en klinkt de taal erg kortaf.

Vandaag staan we hier goed. We gaan zo boodschappen doen in het enige en kleine winkeltje van Castrojeriz. Morgen krijgen we aldus de fietsroute één van de meest vlakke delen van de gehele route, de Tierra de Campos. Het is de Meseta, de Spaanse hoogvlakte waar we vandaag naar toe klommen. Het is een oud Keltisch gebied en dat zien we aan de stenen

muurtjes. Het is weids, kaal en schaduwloos. Tussen Fromista en Carrion de los Condes rijden we als het goed is over een grindpad dat we al kennen van de televisie-uitzending van Teleac over de pelgrimsroute. Het pad is met EU-geld aangelegd.

Carrion de los Condes is al bezocht door Karel de Grote, die de Santiago-route vrijmaakte van de Moren. We gaan het zien.

Donderdag 25 mei 2006.

52 km. 3 u 11 ' -- min. 7 km/u, max. 40 km/u.

De nacht op de christelijke albergue-camping was koud, maar niet zo erg als in Burgos. Voor het eerst maakte ik de lakenzak met twee sterke metalen marktkraam-knijpers met de onderste helft vast bij het hoofdeinde. Op die manier blijft de lakenzak liggen tijdens het omdraaien. Dat werkte goed.

We dronken nog koffie en chocola bij de bar en spraken nog even met de Nederlandse jongeren die de boel hier als vrijwilligers beheren. Aangezien ze aan de pelgrims het Johannes-evangelie in de Telos-vertaling uitdelen denken dat ze de PKN wat lichtjes vinden. Het waren aardige mensen, die net aan hun seizoen begonnen.

We reden om kwart voor negen weer op de Meseta op een hoogte van 800-900 m. Het was een redelijk vlakke etappe naar Carrion de los Condes. Uitgestrekte velden, graan, kaal en op mini-dorpjes na verlaten. Ook onderweg zagen en spraken we pelgrims, o.a. het Belgische paar op de fiets van ergens in de zeventig die we al kenden van Burgos.

Onderweg zag ik enkele begraafplaatsen. Telkens waren ze net buiten een dorp aangelegd en ze waren omheind met een witte muur. Ik vond het opvallend, maar het paste ook goed.

De dood is immers een poort naar nieuw leven in een andere dimensie. Dan mag het wit zijn. En iedere begraafplaats had ook een poort in de witte muur. Misschien is de symboliek wel anders bedoeld, maar zoals ik het zag, had het wel iets vriendelijks.

We lunchten net voor Villarcazar de Sirga in Villarmentero de Campos. Het lijkt soms wel dat hoe langer de naam van het dorp is, hoe kleiner het plaatsje is. Het was een picknickplaats, die voornamelijk voor pelgrims ingericht leek te zijn. Er was ook water. Hier zagen we voor de eerste keer een hele groep caminogangers op paarden. In Villarcazar de Sirga, zo las ik in het route-boek, stond een kerk die nog door de Tempeliers gebouwd is. Bij de kerk zou een wit madonnabeeld zijn. De kerk zagen we meteen, maar het madonnabeeld konden we niet vinden. Het is de kerk waar eens een Franse pelgrim, die als penitentie op zijn tocht een staaf van vierentwintig pond meestorde, aankwam. Voor het beeld zou de ijzeren staaf in tweeën zijn gebroken en die bleken vervolgens niet meer te tillen. Het was een teken dat zijn zonden hem vergeven waren. Het verhaal vertelt niet of de pelgrim zijn tocht naar Santiago verder afmaakte of daar ook stopte.

We kwamen vroeg aan in Carrion de los Condes (inderdaad: een wat grotere plaats). Na even zoeken vonden we de camping en daar zit ik nu op mijn 'grondstoel' te schrijven. Al vanaf Zuid Frankrijk 'regent' het op iedere camping witte katoenachtige pluizenbollen. Het zullen zaadjes van een boomsoort zijn. Ze laten zich meestromen met de wind, naar links en naar rechts al naar gelang de wind waait. In Nederland kennen we de niet-positieve uitdrukking van 'met alle winden meewaaien'. In het boeddhisme kijkt men er anders tegenaan, wel positief, daar heet het 'meestromen met

wat is'. Ik ga meestromen met het gevoel in mijn maag: eten klaar maken.

Vrijdag 26 mei 2006.

83 km. 4 u 31 ' -- min. 7 km/u, max. 52 km/u.

Het was minder koud vannacht.. De tent werd van binnen en buiten wel helemaal nat. We ontbeten op de veranda van het camping-restaurant met tafel en stoelen. Al om 08.30 uur reden we weg voor een lange, maar ook vrij vlakke etappe. Ruim voor de lunch bereikten we Shahagun op 43 km. We deden er boodschappen en nadat we de plaats weer uit waren, lunchten we op een bankje in de schaduw. Het was warm geworden op de hoogvlakte. Op een ander bankje, een klein eindje terug zaten drie Limburgers te eten; zij zijn ook met de fiets. We spraken ze nog even. In de middag zagen we veel fietsers. We reden langs het grindpad dat we al kenden van de Teleac-uitzending over de pelgrimsroute en waarin Herman Vuijsje de route gaat. Het was leuk om het nu in het echt te zien en er te zijn. We hebben even over het EU-grindpad gereden, maar prefereerden de kleine asfaltweg er naast. In Reliegos dronken we nog wat en daarna kwamen we om 16.30 u aan in Mansilla de las Mulas. Het was niet alleen de langste etappe tot nu toe, maar ook die met de hoogste gemiddelde snelheid: 18,7 km/u. Dat zal straks weer anders worden, want de Meseta eindigt bij een aantal bergkammen waar we over zullen gaan.

We reden vandaag zo ver, omdat hier een camping zou zijn. Deze is er ook wel, maar het is gesloten. De albergue zat vol; er waren alleen nog een paar matrassen, die in de gang op de grond gelegd zouden kunnen worden. Nu hebben wij het al niet zo op de volle slaapzalen, maar matrassen met nauwelijks

twintig centimeter tussenruimte wordt ons toch echt te benauwd. Het hostel zat ook vol. De beheerder van de albergue zei dat we naast de camping konden staan en dan vervolgens keuken en douche van zijn refugio gebruiken. Een aardige geste, maar we sloegen het af, omdat het niet zo veilig leek aangezien we bij het heen en weer rijden naar en van de camping daar wat opgeschoten jongeren zagen met pitbull-achtige honden. We zitten nu in het hotel naast de albergue, erg chique, maar ook duurder: € 45,00. We hebben een eigen zitbad en douche en twee aparte bedden. Heel apart is dat er op de eerste verdieping waar wij de kamer hebben een ruime binnenplaats is in de buitenlucht. Daar hebben we gekookt.

Nu zijn we op onze kamer en hebben een avondthee. De fietsen staan in een garage achter slot. Ik hoop dat er morgen op tijd iemand is om de deur weer voor ons open te doen. Het meisje achter de bar spreekt ondanks haar leeftijd geen woord in Frans of Engels. Bij een oudere generatie kan ik me zoiets voorstellen, maar van haar leeftijd en dan in een hotel met zo veel buitenlanders... En ze zal toch wel van school af zijn.

Morgen hebben we nog een vrij vlakke etappe over de Meseta. Lopend moet deze hoogvlakte wel haast eindeloos lijken: de vlakten, de rode aarde, graanvelden en bergen tegen de horizon.

Na de Meseta klimmen we naar Cruz de Ferro. Campings zijn er weinig na morgen volgens de gidsboekjes. We zullen zien, maar eerst is het tijd om de ogen te sluiten.

Zaterdag 27 mei 2006.

55 km. 3 u 26 ' -- min. 7 km/u, max. 48 km/u.

Gisterenavond was er veel herrie buiten. Spanjaarden zijn doorgaans (ik schreef het eerder) erg luidruchtig in een groepje. Ze lijken ook echt bang voor stilte. In ieder klein café staat behalve radio en/of cd ook een grote televisie aan. Ik deed om middernacht het raam aan de straatkant dicht en de deur naar de gang en patio open. Toen kon ik slapen. Deze dag begon een uurtje later dan gisteren. We reden om 09.00 uur na nog een keertje de drie Limburgers gesproken te hebben, die in een ander onderkomen de nacht hadden doorgebracht.

De rit was wat minder vlak, maar goed te doen. Met de koffiepauze kwamen we de Limburgers, die eerder vertrokken waren nog een keertje tegen. We lunchten in Villar de Manzarife, ten zuiden van de stad Leon. We reden vandaag de variant van de route, die zuidelijk langs Leon gaat. We deden dat om deze grote stad (die wel mooi schijnt te zijn) te vermijden. Na de lunch kwamen we na dit fietsvariant uitstapje weer op de echte Camino Frances. In Villar de Manzarife spraken we twee Duitse vrouwelijke pelgrims. De route was vandaag deels via een onverhard pad. Titia verloor er haar rode windstopper. We reden nog een kilometer terug, maar zagen het dunne jack niet liggen. Verder terugrijden dan dat wilde ze niet. Jammer dat het weg is, want het ultra dunne ding is erg handig en bovendien heb ik dezelfde in rood-grijs. Sportkledingzaken zijn we nog niet tegengekomen. Misschien vinden we er later eentje in Ponferrada.

Het is heet en er is geen schaduw. Morgen klimmen we verder en als we over de bergketen zijn, schijnt het klimaat te veranderen.

We reden nu tot Hospital de Orbigo, ook een oude pelgrimsplaats en staan op de (ook al) lawaaiige camping waar we aardig en in het Engels ontvangen werden. Het leek de jonge campingbeheerder geweldig om de Camino in Taizé te starten. We hebben al van meer mensen gehoord, dat ze dat een mooi symbolisch begin vonden.

Morgen komen we als het goed is in Rabanal del Camino bij een albergue die beheerd wordt door het Engels genootschap van St. Jacob. Volgens een eerder gelezen reisverslag kunnen we daar de tent opzetten. Misschien is het daar ook wat minder heet. Het ligt op 1150 m. Anderzijds...we zitten nu op 880 m en daar merken we niet veel van. Titia sms-de net: 'de temperatuur maakt het fietsen zwaar'. Ik ben blij met de twee liter extra water die ik aan mijn voorvork meedraag in geïsoleerde bidonhouders.

We gaan nog even een rondje over de camping lopen. Verderop staat de tent van twee Nederlandse vrouwen, die de Camino de andere kant op fietsen: Zij begonnen in Santiago.

Zondag 28 mei 2006.

39 km. 3 u 11 ' -- min. 4 km/u, max. 44 km/u.

Ook deze Spanjaarden waren zeer luidruchtig tot na enen. Er werd tot laat ook nog met de auto gereden en de lichten daarvan gaan natuurlijk dwars door het tentdoek heen. Vragen of het ook ietsje zachter kan, helpt niet. Enig sociaal gevoel en beschaving lijkt hen dan vreemd. Dat is: in mijn ogen. In hun ogen is de herrie heel normaal.

Voor de poging tot slapen zaten we een tijdje bij de tent van de twee Nederlandse vrouwen die terug naar Nederland fietsen.

Om 07.00 uur waren we op. De rit was niet zo lang, maar wel zwaar. De stad Astorga gingen we eventjes in. De kathedraal is vol met beeldhouwwerk en daarom in mijn ogen niet mooi. De bisschoppelijk paleis dat ontworpen is door Gaudi is wel mooi en apart, maar een bisschop van de kerk past niet goed in zo'n gebouw; het is inderdaad een paleis en lijkt mijlenver verwijderd van de 'zoon van de mens' die geen huis had.

Na Astorga ging het klimmen verder en de zon zond haar stralen behoorlijk onbarmhartig. Na de lunch werd het echt heet en ik kreeg een onbestemde angst, die ik eerder ook had bij een grote inspanning in combinatie met vermoeidheid en hitte.

We haalden Rabanal del Camino en we konden inderdaad de tent opzetten in de tuin van de refugio, die beheerd wordt door Engelse vrijwilligers. Heerlijk, dat Engels. En we zijn in Keltisch gebied. Ook het grasveld waar de tent staat is omheind met een Keltisch muurtje.

We aten net een 'pelgrimsmenu' voor € 9,--. Straks gaan we nog naar het twaalfde eeuwse kerkje hiernaast, dat gebruikt wordt door het Benedictijner klooster links van de albergue. Daar is een pelgrimszegening voor de volgende etappes. We waren vanmiddag ook al even in het kerkje en zowel, Titia als ik voelden iets zwaars. Ik voelde het op mijn schouders. De sfeer is wel goed, maar het voelde ook alsof ik daar neergedrukt geweest ben. Dat had ik eerder in het kerkje van Eunate niet. Was ik er al eerder? Ik ging zitten op het meest linkse koorbankje. Dat voelde als 'mijn plaats'. Het is nog wat onbestemd. Misschien zie of voel ik straks meer.

We zien sneeuw op de toppen en horen onweer. Wat zal morgen brengen? Het lijkt er op dat de nacht op ons Engels veldje weer eens rustig zal zijn. Ik word op deze reis steeds

meer 'naar Engeland getrokken'. Ik was in mijn vorige leven in Engeland. Komt het daardoor? Frankrijk vind ik een heerlijk land en het lijkt veel meer op Spanje dan Engeland. Waarom komt Engeland dan telkens zo bovendrijven in mijn bewustzijn? Een antwoord kan ik (nu) niet geven.

Maandag 29 mei 2006.

53 km. 4 u 26 ' -- min. 3 km/u, max. 46 km/u.

Wat een nacht werd dat op het veld naast de pelgrimsherberg! Het was warm in de slaaptent en vol in mijn hoofd. Ik kon niet slapen. Titia eerst wel. Eerst hadden we gisterenavond de mooie viering met gregoriaanse gezangen. Het werd daarna stil en dan krijg ik dit. Na twee uur ben ik even het bed uitgegaan naar buiten en ik zag een eindeloze hoeveelheid sterren. Ik deed een paar kum-nye oefeningen en de 'tai-chi-loop', maar dat mocht niet baten als het om slapen ging. Het werd twee uur en drie uur en ieder half uur hoorde ik de klok van kerk slaan. Eigenlijk zat ik me onbewust zorgen te maken over de klim en de steile afdaling die daarop zou volgen vandaag. Naarmate de tijd dat ik nog zou kunnen slapen korter werd werden de muizenissen in mijn hoofd heel grote muizen. Titia kon tegen vieren haar draai merkbaar niet meer vinden. Om vijf uur stonden we in het donker op. Dat had het voordeel dat we de klim nog in de ochtendfrisheid zouden kunnen doen. We ontbeten met het door de refugio aangeboden ontbijt en vertrokken voor 07.30 uur. En ook toen waren we nog één van de laatsten. Deze ochtend spraken we - net als gisterenavond - nog even met de Nederlandse fotograaf uit Zeeuws-Vlaanderen en looppelgrim. Hij heeft kennissen in Maasbracht.

Het klimmen naar het kruis van Cruz de Ferro op 1500 m ging langzaam, maar gestaag. Een enkele lichter bepakte fietser haalde ons in. We liepen weer in op wandelaars, die eerder vertrokken waren. Zo kwamen we bij Cruz de Ferro. Het is een enorme steenhoop met bovenop een kruis. Al eeuwenlang gooien pelgrims hier een steen neer als symbolisch gebaar voor het achterlaten van hun zorgen. De steenhoop vond ik minder hoog dan ik verwacht had. De Nederlandse fotograaf kwam er ook aan en zette Titia en mij samen op de foto. Ik had uit Maasbracht een steen meegenomen en nam deze mee naar boven. Daar mocht ik het steentje loslaten als een eerste symbolische stap van het sterven en weer opstaan. Ik had moeite om de steen los te laten en neer te leggen. Daar schrijft Wayne Dyer over in zijn boek 'Niet morgen maar nu': 'We zijn verslaafd aan zorgen en muizenissen'. Dat was wel gebleken de afgelopen nacht!

Gevoelens van schuld (verleden) en getob (toekomst) zijn grote verkwistingen. Het is niet de ervaring van vandaag die mensen gek kan maken. Wel de wroeging over wat gisteren gebeurde en de vrees voor wat morgen kan gebeuren. Schuld en tobberij zijn misschien wel de meest voorkomende vormen van geestelijke nood in onze cultuur. Zowel bij schuldgevoelens als bij tobberij laten we ons wegglijden uit het heden en verzinken resp. in het verleden en de toekomst. In onze cultuur zijn we bang als we ons niet schuldig voelen over zaken uit het verleden en we voelen ons 'onmenselijk' als we ons geen zorgen maken over de toekomst.

Wanneer ik van het verleden leer en mezelf beloof om een bepaald gedrag voortaan te vermijden, dan is er geen sprake van schuld. Dan heb ik een les geleerd. Dat kan mijn gedrag uit het verleden positief ombuigen. Ik kan actie ondernemen om

leed dat ik wellicht berokkend heb helpen verminderen. Schuldgevoelens an sich veranderen het verleden niet en zij veranderen ook het heden niet. Daarom leiden zij tot niets; door schuldgevoelens raak ik uit het heden waar ik iets zou kunnen doen en verzand ik in het verleden wat ik niet meer gekeerd krijg.

Het is gemakkelijker door schuldgevoelens uit het verleden verlamd te raken dan mij op het gewaagde pad van groeien in het heden te begeven.

Onze maatschappij die gevoelens van schuld aankweekt, moedigt ook getob aan. Het wordt gelijk gesteld met om iets of iemand geven. Getob leidt er echter alleen toe dat ik minder effectief en vrij in het hier en nu kan handelen. Zoals schuldgevoelens mij naar het verleden terugbrengen, brengt tobberij mij naar de toekomst, die er (nog) niet is. Veel getob betreft zaken die ik helemaal niet in de hand heb en waar ik dus toch niets aan kan doen. Zowel schuld als tobberij werken verlamdend. Wanneer ik met aandacht in het hier en nu leef, kan ik vrij zijn.

Ik legde mijn steentje neer aan de oostzijde, in de ochtendzon. Titia vond de plek echt ontroerend. Ze zei na afloop dat ze er iets goed heeft kunnen maken uit een vorig leven. Ja, het is natuurlijk niet de eerste keer dat we deze queeste ondernemen. Ik dacht aan Frodo en hoe hij moeite had om de Ring in de Doemberg van Mordor te gooien. We bleven nog even bij Cruz de Ferro zitten en aten een energiereep voor we weer verder trokken. Na een korte daling en weer een klim tot 1500 begon inderdaad de 'beloofde' spectaculaire afdaling. Ik vond het niet eng. Titia ook niet, maar vanwege de vele bochten en de steilte konden

we de fietsen niet laten gaan en bleef de snelheid door voortdurend bijremmen beperkt tot 26-28 km/u.

In Monicaseca hielden we een korte pauze en daarna gingen we door naar Ponferrada, dat we eerder al in de diepte hadden zien liggen.

Daar aangekomen gaf een vriendelijke Spanjaard op mijn vraag waar een bepaalde fietsenmaker in een bepaalde straat was eerst een antwoord. Daarna zei hij dat hij een andere fietsenmaker dichterbij wist. Hij bracht ons er persoonlijk heen en daar aan gekomen werden we meteen geholpen door een aardige man die zo waar ook nog enkele woorden Frans sprak. De remmen van Titia waren nog goed; mijn remblokjes zijn weer vervangen. Er zat iets in een blokje dat met veel herrie telkens tegen de velg aan schuurde.

Daarna deden we boodschappen (eindelijk na een week weer eens een echte supermarkt) en lunchten op een grasveldje tegenover de winkel bij een school. Het was warm en we wilden eerst niet verder. Maar zonder kaart en VVV is het lastig zoeken naar een goedkoop hostel of albergue. De stad Ponferrada zou moeilijk zijn om uit te komen, maar op Titia's initiatief volgden wij de bewegwijzering van de wandelcamino, die goed wordt aangegeven. En dat ging heel mooi! Ik twijfelde eerst nog of het wel goed was om door te rijden omdat ik helemaal geen uurtje geslapen heb en we een stevige klim gehad hadden. Maar het bleek zo goed te zijn. We reden lekker en ontspannen en kwamen in Cacabelos waar een camping zou zijn. We zagen nergens een bordje. We zagen wel een albergue. In mijn aantekeningen stond dat deze refugio twee persoonskamers had. Er was nog plaats. Het is heel apart hier. Het is een houten gebouw in een lintvorm om de kerk gebouwd. Er zijn telkens dubbele deuren die naar kleine twee persoonskamers gaan. De muren daarvan zijn

ongeveer drie meter hoog. Al deze kamertjes delen hetzelfde puintdak. De muren lopen dus niet tot de daknok door. De kamers zijn dus van elkaar gescheiden en toch ook weer niet. (Maar dat is natuurlijk met alles zo in het heela!)

We aten wat we gekocht hadden in de supermercado van Ponferrada. We spraken een tijdje met C uit G, een vrouw die de Camino lopend doet. We hadden het over de Camino natuurlijk, maar ook over vrijgemaakt gereformeerd zijn.

Het gaat nu behalve bedtijd ook slaaptijd worden. Morgen trekken we door het gebergte van Cebreiro, de laatste keer dat we boven de 1000 m (1337 m) komen voor Santiago. We zien wel waar we uitkomen. De route is steiler dan vandaag. Campings zijn er niet, wel wat refugio's en hostals.

Dinsdag 30 mei 2006.

26 km. 2 u 11 ' -- min. 5 km/u, max. 50 km/u.

Vanmorgen werden we wakker toen de twee Franse vrouwen naast ons om vijf uur wakker werden en meteen begonnen te praten. Er was zonder tent minder inpakwerk te doen en om half negen reden we weg van de aparte en leuke albergue. De kerk waar de refugio om heen gebouwd is, werd gerestaureerd en we keken er even naar. Ondanks de werkzaamheden was er toch een goede sfeer te voelen. Het in mijn ogen altijd lelijke altaarpronkstuk was vanwege de restauratie afgedekt. Dat maakte de kerk eenvoudiger en mooier. Al dat houtsnijwerk en bladgoud is wel met vakmanschap en ook kunstig gedaan, maar ik vind het niet mooi en het belemmert voor mij meer het verkeer met God, dan dat het dat stimuleert.

Gisteren zijn we helemaal niet in een café geweest; vandaag begonnen we er. We spraken er ook een Nederlandse

looppelgrim, die twee dagen rust voor-geschreven heeft gekregen.

De rit begon meteen met een klim van drie kilometer. 'En mijn benen zijn nog niet eens warm!', protesteerde Titia. Protesteren tegen het landschap helpt natuurlijk niet. Dat weet zij natuurlijk ook, maar vreemd genoeg kan zoiets toch even een mini-opluchting geven.

We reden de oude weg, de NVI. Eeuwenlang trekken er al pelgrims langs en ook nu zijn er altijd wel ergens andere pelgrims op ons netvlies. In Villafranca del Bierzo kocht ik een smeermiddel voor de fietsen. Hoewel ik toch regelmatig één en ander gesmeerd heb, piepten allebei onze fietsen. Bij Titia was de piep na nog eens spuiten weg; bij mij bleef-ie bij zwaar klimwerk in 1.1, 1.2 of 1.3 en onder de 10 km/u. Het lijkt de trapas te zijn.

We reden verder. Met name bij het klimmen zing ik in mezelf Taizé-liederen. Wanneer het met 5 km/u omhoog gaat is 'Bonum est confidere' een mooi lied met een passend tempo

Bonum est confidere in Domino,

bonum sperare in Domino

(Het is goed op de Heer te vertrouwen,

het is God op de Heer te hopen)

Een iets nieuwer lied dat ook goed gaat is 'The Kingdom of God'.

*The kindom of God is justice and peace,
and joy in the Holy Spirit.*

Come, Lord, and open in us,

the gates of your Kingdom.

*(Het Koninkrijk van God is rechtvaardig en vrede,
en vreugde in de Heilige Geest.*

Kom, Heer, en open in ons de poort naar Uw Koninkrijk.)

Ik heb het vertaald op een manier dat het ook in het Nederlands te zingen is:

*Het Rijk van de Heer is vrede en recht
en vreugd' in de Heil'ge Geest.
Kom God en open in ons/mij
de poort naar uw vrede.*

En natuurlijk zing ik, net als thuis onder het joggen, regelmatig het nieuwe Taizé-lied van afgelopen oktober 'Tu mecum es'.

*Tu mecum es, non timebo mala,
misericordia tuas subsequitur me,
omnibus diebus vitae meae.*

*(Jij bent bij mij, ik vrees geen kwaad,
Jouw genade volgt mij alle dagen van mijn leven.)*

Zingend, soms bewust om me heen kijkend en soms alleen de blik op het asfalt trap ik omhoog.

We lunchten in Vega de Valcarce en we bleven er ook. Dat maakt vandaag een korte etappe. Maar verderop, tijdens het echte steile klimmen van de Cebreiro zijn niet veel voorzieningen meer. Nu zitten we vlak voor het 9,10 % stuk (tot wel 12 %) en kunnen we er morgen met hard werken overheen komen. We weten nog niet of we alles rijdend kunnen afleggen met de bepakking op de fietsen.

Op het pleintje waar we lunchten zagen we een pension. Het ligt achteraf en niet aan de hoofdweg waar een bar, een hostel en een winkel is. Bij dit pension Fernandez hebben we een kamer met twee heel brede bedden en douche/toilet op de gang. Prima. We hebben al op de bedden gelegen, want we hielden nu eens een echte siësta en dat mag ook wel na de dag na de slapeloze nacht.

Zijn we zaterdag in Santiago? Misschien. We hoorden dat het zwaaien van het enorme wierookvat (ca. 1 m hoog) niet iedere dag bij de pelgrimsmis om 12.00 uur gebeurt, maar

alleen op zondagen. En ik wil toch wel in het echt meemaken hoe dat enorme vat aan een lang touw door de gehele kathedraal gaat: vanuit het midden omhoog tot aan het plafond en dan weer omlaag en aan de andere kant omhoog zoals een schommel. Wanneer we zondag pas aankomen zouden we ook ons compostellaat kunnen halen (ten bewijze dat we de pelgrimstocht volbracht hebben tot aan Santiago) en dan eerst doorgaan naar Finisterre om dan de volgende zondag weer terug te zijn in Santiago. Dat idee haalt wat druk af van de komende vier dagen. Ook na morgen blijft het nog klimmen en dan kan 209 kilometer toch ver zijn.

Het is 18.00 uur. We kunnen koken op het schaduwrijke plein waar we ook lunchten. De fietsen staan in de garage. Daar ga ik zo de twee waterflessen afhaken, die we nodig hebben wij het koken van de pastamaaltijd. Na enkele dagen telkens een andere pasta gegeten te hebben, is dat nu ook al weer een paar dagen geleden. Gisterenavond, tijdens het gesprek met C uit G met o.a. haar verhaal over 'vrijen' met een vrijgemaakt gereformeerde jongen, aten we rijst en daarvoor bij de refugio Gaucelmos van het St. James Genootschap in Rabanal del Camino het pelgrimsmenu met frites.

Vandaag zou ik eventueel tweeëntwintig jaar getrouwd hebben kunnen zijn.

Woensdag 31 mei 2006.

40 km. 3 u 32 ' -- min. 4 km/u, max. 55 km/u.

Het was ondanks de siësta toch heerlijk slapen in pension Fernandez. Na het eten in het parkje aten we nog een Magnum in het dorp. Titia belde haar moeder weer eens. Dat was niet meer gebeurd sinds Sangüesa. Daarna belde mijn moeder. Ze dacht dat we over de Cebreiro heen waren.

Neen, dat stond voor deze dag op het programma. Al in het dorp Vega de Valcarce ging de klim gewoon weer verder. Tijdens het eerste stuk liepen de looppelgrims op de weg. Die bogen hier af naar een voetpad. Wij bleven op de weg en reden eerst toch nog 6 km/u in 1.2, de eerste drie kwartier zonder pauzes. We zagen een nieuwe viaduct van de snelweg hoog boven ons gaan en hadden al gelezen in het routeboek: 'Dat hoogteverschil moet worden ingehaald!' En dat deden we. Ik reed met een nieuwe binnenband, want toen ik gisterenavond nog wat olie in de trapas ging doen, zag ik dat mijn voorband leeg was zonder aanwijsbare reden.

Eerst klommen we naar Pedrafita op 1100 m. We deden er een paar inkopen en terug bij de fietsen bleek mijn voorband al weer bijna leeg. Een gaatje vond ik niet. Ik pompte de band alleen op, maar dat ging niet veel meer dan een kilometer goed. Twee keer pompte ik 'm op en daarna besloot ik toch maar weer een nieuwe band te monteren. Het merk dat er zo'n kilometer om zat, heeft het bij mij verbruid.

Ook voor Titia was het natuurlijk zwaar klimmen, maar zij trapte moedig voort. We klommen naar 1300 meter en aten ons brood bij een zijpad. Andere fietsers passeerden ons en ook iemand die met een hond loopt. We hoorden al dat er een aantal mensen met een hond onderweg zijn. Ik kon genieten van de mooie uitzichten. Geen van ons beiden had last van de hoogte en de diepte. Dat vond ik een mooie ervaring. Na een korte daling ging het naar 1330 m. en na een 'zumo melocoton' (perziksap) begon de twaalf kilometer lange afdaling van 7%. We hebben er hard voor moeten werken, maar 'dan krijg je ook wat': Geweldig, met een snelheid van tussen 40 en 55 km/u zoefden we naar beneden, naar Triacastela. Het was tegen half vier toen we naast de gemeentelijke albergue de tent konden opzetten. Voor het

eerst staat er nog een tentje. Dat behoort aan een Frans echtpaar. Met tent inrichten, douchen, kleding wassen, boodschappen, koken, eten en schrijven raakt de dag zo weer vol. We aten nu lekker veel. En straks nog een stukje chocola. De Taizé-liederen van vandaag resoneren nog in m'n hoofd. Het eerste uur vanmorgen zong ik 'Jubilate Deo'. De tweede partij van de canon, die door vrouwen gezongen wordt, kon ik natuurlijk niet tegelijk met de eerste partij zingen. Dat gaf niet; in mijn hoofd hoorde en zag ik toch wel hoe het lied de kerk in Taizé kan vullen. Omdat de twee partijen van de canon zo dicht achter elkaar zijn vult het en eechoot het door de enorme ruimte.

Jubilate Deo, Jubilate Deo, alleluia.

(Loof de Heer, loof de Heer, halleluja)

Het tweede uur trapte ik in cadans op het ritme van 'Bog jest miloscia'.

Bog jest miloscia miejcie odwage zyc dia milosci.

Bog jest miloscia. Nie lekaj-cie sie.

(God is puur liefde, waag om de liefde alles te geven.

God is puur liefde, leef nu zonder angst.)

En ik kon vandaag ook leven zonder angst.

Donderdag 1 juni 2006.

49 km. 3 u 36 m' -- min. 4 km/u, max. 55 km/u.

Toen gisterenavond de zon weg was, werd het meteen koud. Binnen in de albergue aten we nog een stukje chocola om 21.30 uur. Buiten konden we de tent zien staan. Een gezellige autochtone hond (blond, iets van een retriever en een Pyreense berghond) was z'n gezelschap kwijt geraakt, omdat die mensen waren gaan slapen. Nu zocht hij nieuwe 'vriendjes'. Hij duwde opeens zijn kop onder het tentdoek

van de tent naast de onze. Onbesuisd liep hij rond de tent van het Franse echtpaar. Het stel lag al in de tent, wisten we. Nogmaals probeerde de hond onder het tentdoek door te duiken. Toen ging de rits van binnenuit open en kreeg-ie een tik op z'n neus. De hond liep onverrichter zake weg naar andere mensen waarbij hij misschien wel wat aansluiting en aandacht zou kunnen vinden. Het voorval leert me dat het niet altijd verstandig is om meteen al te enthousiast ergens in te duiken. Voorstellen, die met voorzichtigheid naar voren gebracht worden, kunnen meer kans van slagen hebben. Ben ik me altijd bewust van de impact die mijn handelen heeft? B. Jansen schreef daar mooie en zinnige dingen over in 'Het leven leren leven': het meeste kwaad in de wereld ontstaat niet uit slechtheid, maar uit onbewust-zijn en onwetendheid.

Het is een grote contradictie: alle mensen streven naar vrede, geluk, maar zijn tegelijk via hun handelen, spreken en denken verantwoordelijk voor het vele kwaad in de wereld.

Vrede, vreugde en geluk kunnen op al de verschillende niveaus van de mens als lichaam, als geest, ziel, vrije wil, verlangen, beeld van Allerhoogste betrekking hebben.

Het probleem van het kwaad is dus terug te voeren op het gegeven dat heel veel mensen zich er niet van bewust zijn dat zij meer en hogere vormen van bewustzijn belichamen en dan de twee waaraan zij in het dagelijks leven gewend zijn, nl, lichaam en geest. Wie zich realiseert dat hij/zij ook een ziel is (met een vrije wil e.d.) die de leiding over de behoeften en neigingen van lichaam en geest kan overnemen, beseft ineens dat er ook andere vormen van vreugde, geluk en vrede moeten bestaan dan wat lichaam en geest hem/haar voorhouden.

Een mens komt zoveel kwaad tegen omdat de krachten van lichaam en geest zo beperkt zijn dat hun behoeften en

voornemens heel gemakkelijk gefrustreerd kunnen raken door bezigheden van andere mensen.

Het streven naar vrede, geluk en vreugde is van een andere orde dan het kwaad dat iemand kan lastig vallen. Er zijn drie oplossingen te geven:

a. Ten eerste het kwaad in de wereld leren zien voor wat het is en het vervolgens leren accepteren (is niet hetzelfde als goedpraten).

b. Ten tweede er zo op reageren dat het eigen zoeken naar vrede, geluk en vreugde niet wordt beïnvloed.

c. En ten derde zo mogelijk zodanig leren te reageren dat de schadelijke invloed die van het kwaad kan uitgaan naar de omgeving wordt verminderd.

Wie de eerste oplossing beheerst kan aan de tweede gaan werken en wie de tweede beheerst kan aan de derde werken.

Het is niet zo dat het kennen of het streven van vreugde, geluk en vrede die de mens in z'n ziel kan vinden, de vreugde, geluk en vrede van lichaam en geest ineens onbelangrijk of verwerpelijk maakt. Integendeel, een ziel verkeert liever in een gezond lichaam dan in een verwaarloosd lichaam. Het punt waar het omgaat is dat je een hoger verlangen ook daadwerkelijk hoger schat dan andere verlangens; alles verdient aandacht naar zijn aard.

Ad a.

Het kwaad zien voor wat het is, lukt alleen wanneer je weet dat je een ziel bent en dat je in wezen niet zelf de leiding over het leven hebt, maar dat je geleid wordt door Hogerhand via de stem van de ziel. Daar vandaan weet je dat een ander mens ook een ziel is, die geleid wordt en dat levensgeluk dus met alles verweven is. Daarnaast weet je dat het kwaad een gevolg is van onwetendheid. Wie dit echt weet, kan het geduld opbrengen er naar te kijken en het te accepteren.

Ad b.

Wie zich bewust is van de ziel en de leiding van Hogerhand weet innerlijk dat het eigen zoeken naar vreugde, geluk en vrede niet door het optreden van andere mensen beïnvloed kan worden. Hij zal daardoor ook niet zo gauw de behoefte voelen om het kwaad 'met gelijke munt terug te betalen'.

Ad c.

Wie er in slaagt om op een onaangename actie van een medemens te reageren met accepteren en die zich tegelijk niet van de eigen instelling laat afbrengen, zal onbedoeld verbazing of verbijstering opwekken bij de ander. Deze kan tot de conclusie komen dat 'een andere wijze van leven' ook mogelijk is. Wie de verbazing toelaat zet een kleine stap op weg naar het luisteren naar de ziel.

De dingen in het juiste licht bezien wil zeggen dat je beseft dat achter de kwade dingen in de buitenwereld altijd onwetende dingen in de binnenwereld van de uitvoerders schuilgaan.

De kou zette door en daardoor kon ik heerlijk slapen. De slaapzak had ik als deken over me heen. Ook nu, zoals meestal, steken mijn voeten in de lakenzak er onder uit. Die zijn doorgaans toch wel warm. Titia had het - liggend in haar veel dunnere slaapzak - af en toe te koud.

En buiten was het ook koud. We ontbeten daarom in de albergue. Om 08.30 reden we weg na het ontbijt, dat wat langer duurde dan anders, omdat het water voor koffie niet wilde koken met het Spaanse butagas.

De verkopers kunnen wel beweren dat dit gas hetzelfde spul is als dat van Primus of 'Camping Gaz', maar dat geldt hooguit voor de buitenkant (de vorm van het blikje). En zo als altijd gaat het - letterlijk - ten diepste om de binnenkant.

Normaliter gebruik Primus gas op de Primus-brander. Omdat die tankjes moeilijk te krijgen zijn hier, heb ik een adapter zodat ik ook de tankjes van Camping Gaz kan gebruiken. Primus gebruikt een mengsel van propaan en butaan en dat is veel heter dan alleen butaan. Wanneer ik Camping Gaz gebruik, duurt het koken dan ook wat langer. Maar er is een voordeel: 'Camping Gaz' verstopt de brander tenminste niet zoals het Spaanse butagas wel doet. En zo heeft iedere pelgrim zijn sores op weg naar Santiago. We horen dan ook regelmatig: 'Ja, dat is de Camino, hè'.

Titia had niet echt haar dag. Dat bleek al snel. Toch zetten we weer door en klommen op de fietsen. Ja, het is wel volhouden. De echte hoge cols hebben we nu dan weliswaar gehad, maar daarmee is het klimmen nog niet afgelopen. Gisteren reden we Galicië binnen en dat is sterk heuvelachtig. Het ging vandaag dan ook voortdurend op en neer. In Sarria verwachtte ik eigenlijk een uur kwijt te zijn met het zoeken naar een fietsenmaker voor nieuwe reserve binnenbanden, maar dat viel heel erg mee. Ik had het adres in mijn gegevens staan en zag opeens een straatnaambordje dat overeen kwam. Nieuw 'Camping Gaz' zoeken was een groter probleem. Twee keer dacht ik in een goede winkel te zijn, maar beide keren hadden ze alleen dat Spaanse spul. Toen zag Titia nog een klein winkeltje en waarachtig, daar was nog één gastankje. Meer had hij niet, maar hij sprak wel een beetje Engels en leek dat ook leuk te vinden. Hij kon ons uitleggen waar we nog twee tankjes konden krijgen. Titia kocht er een rode Santiago-sjaal.

We lunchten langs de weg en kwamen over drieën aan in Portomarin. De klim naar de camping was echt een laatste loodje. Na die klim daalde het heel steil naar de rivier en het stuwmeer waar de camping ligt. In dat meer ligt het oude

Portomarin verzonken. Toen het stuwmeer werd aangelegd zijn eerst van enkele gebouwen de stenen genummerd en vervolgens afgebroken. Die gebouwen, waaronder de kerk zijn hogerop opnieuw opgebouwd. Morgen rijden we langs de 'nieuw gebouwde' twaalfde eeuwse kerk als we vanaf Portomarin beginnen aan een klim van twaalf kilometer non-stop. Zaterdag in Santiago lijkt haalbaar te zijn. Maar de dagen zijn wel vol en zwaar. Vooraf had ik echt niet verwacht dat vijftig kilometer fietsen een hele dag in beslag zou nemen. Er is veel minder tijd voor bezinning en reflectie dan ik gedacht had. Dat komt omdat het klimmen met de (bepakte) fiets veel zwaarder is dan ik had verwacht. Ik had ook maar wat aangenomen, want zo veel klimmen en met zo'n zwaar beladen fiets rijden heb ik nooit eerder gedaan. Titia en ik zijn heel 'onbewust' (zie boven) aan deze Tocht begonnen.

Misschien is er achteraf, of na Santiago de Compostela, pas meer tijd. Na Santiago rijden we door naar Finisterre, het einde van de wereld. Ook daar lijkt tijd te zijn. En de terugweg? We hebben het er wel eens over. De Camino-Norte, die langs de noordelijke kust loopt, leek ons in eerste instantie veel vlakker dan de Camino Frances die we nu rijden. Bij het nader bestuderen van de kaart van Spanje lijkt dat toch niet zo maar waar te zijn. We weten het nog niet.

Vandaag had Titia er behoorlijk de smoor in en het liefst wilde ze de fiets ergens aan de kant zetten en er nooit meer naar omzien. Het lukt mij toch vaak om bij een klim alleen bij die ene klim te zijn, maar dat zal voor mij ook makkelijker zijn dan voor haar, omdat ik over meer adem lijk te beschikken. Ook vandaag. De benen willen op een bepaald moment niet meer klimmen, maar ik hoef niet achter m'n adem aan. Voor haar is het zwaarder.

We zitten nu te schrijven aan een Keltisch model tafel op de camping: een tweetal grote leistenen staan recht op in het gras vlak naast de tent en daarop ligt een leisteenplaats van zeker één vierkante meter (maar dan niet netjes vierkant). Ik haalde twee stoelen bij een leegstaand chalet dat voor verhuur bestemd is. hebben dus een tafel en twee stoelen, maar als het koud wordt zoals gisteren dan kunnen we niet binnen zitten. En koud zal het worden volgens de twee Franse mannen naast ons. We gaan het merken.

Vrijdag 2 juni 2006.

56 km. 4 u. 30 ' -- min. 4 km/u, max. 52 km/u.

En we hebben het gemerkt! Het werd ook koud door het vocht dat op leek te stijgen uit het stuwmeer. Daar kwam ook de mist vandaan.

Gisterenavond maakten de twee mannen nog lang giechelherrie. Op een gegeven moment zei ik: 'On veut dormir, s'il vous plait'. Het werd meteen stil. Wat een verschil met de Spanjaarden die we eerder op een camping hadden. Om 06.00 uur liep de wekker af. Het douchewater was nog steeds koud (gisterenmiddag had ik nog wel een beetje een warme douche, Titia niet meer); het bleef dus bij 'even wassen'. Om 08.15 uur reden we weg naar het centrum. Het nieuwe Portomarin is wat hoger gelegen en het begon dus meteen met klimmen. Het laatste stukje was zo steil dat we samen de fietsen één voor één naar boven moesten duwen. In het centrum zag ik de twaalfde eeuwse vierkante kerk met de genummerde stenen. Toen ik naar de voorkant liep en voor het portaal stond, voelde ik van alles rommelen in m'n maag en rond chakra 4. Ik ken die kerk! Ik was hier eerder,

maar ik weet nog steeds niet wanneer. Het voelde goed. Eerst Eunate, toen Rabanal del Camino en nu Portomarin. Zoals ik gisteren al schreef begon de route vandaag met twaalf kilometer klimmen. Daarna kwam nog een stuk van twaalf kilometer met overwegend klimmen. Aan het einde van de ochtend, na ongeveer negentien kilometer, kwamen langs het mooie stenen kruis van Ligonde. Aan de ene kant staat Maria afgebeeld met haar dode zoon, aan de andere kant Jezus aan het kruis. In de loop van de drieënhalve eeuw dat het er staat is het behoorlijk verweerd geraakt en afgevlakt, maar ik kon toch wel de enorme expressie zien. We hielden er even pauze en werden aangesproken door een Nederlandse vrouw, die loopt vanaf Fromista op de Meseta. Vorig jaar liep ze de Camino vanaf St. Jean Pied de Port in de Franse Pyreneeën en het jaar daarvoor fietste ze van huis naar St. Jean Pied de Port. Er zijn best veel mensen die de weg in verschillende jaren afleggen.

We reden na de lunch op een muurtje naar de hoofdweg en daar was het telkens klimmen (soms goed steil, tot 9 %) en af en toe een beetje dalen. Het verkeersbord dat aanduidt dat de extra klimbaan voor vrachtverkeer ophoudt wil niet zeggen dat de helling dan ook ophoudt. Deze kan dan ook slechts een procentje minder steil worden. In Melide aten we een ijsje en hielden zo pauze. We spraken erover om er te blijven, want het waren veertig zware kilometers geweest en de temperatuur was inmiddels gestegen tot ruim boven de dertig graden. Titia en ik spraken twee Duitse, vrouwelijke pelgrims met de fiets (ze rijden vanaf Pamplona), die nog door gingen naar Arzúa, de plaats die wij ook eerder in gedachten hadden. Titia stelde ondanks de vermoeidheid voor om ook door te rijden om zodoende de zaterdag naar Santiago wat korter te maken. We reden deze laatste zestien

kilometer met kracht uit de geest zoals het fietsrouteboek schrijft bij het kruis van Ligonde over de gelouterde pelgrim: 'Als ik nu geen kracht meer heb, zal mijn geest ze me bieden.' Stevige klimmen van telkens één of twee kilometer werden afgewisseld met dalingen waarin we tussen de veertig en vijftig kilometer per uur reden. We deden er anderhalf uur over.

De camping lijkt er toch niet te zijn. We hadden al gelezen dat deze moeilijk te vinden was en anderen ontkenden het bestaan. Ook bewoners kennen geen camping hier. We vonden een dak boven ons hoofd in een private-albergue. Deze is gloednieuw en ruikt nog naar de verf. We spraken met de hospitalereo (beheerder) af dat de twaalf persoonskamer voor ons blijft. Daarvoor betaalden we € 10,- per persoon in plaats van € 5,-. Hier is het niet druk, maar de man neemt toch enig financieel risico met zijn toezegging. Daar mag iets tegenover staan. We aten soep met brood in het mini-tuintje achter het gebouw waar ik ook de tent had laten drogen. Geen van beiden had zin om te koken.

Nu schrijven we binnen aan één van de tafeltjes voor in de refugio. Het is mooi hier. Een heerlijke douche in een schoon sanitair, het eten en de koffie is achter de rug. Pa heeft ook al gebeld.

Morgen klinkt 'Oh when the saints go marching in...': wij komen Santiago binnen. We willen er minimaal twee dagen blijven en dan door naar Finisterre, naar het einde van de wereld.

Met Pasen vertrokken we uit Nederland, met Pinksteren zijn we in Santiago of zoals Philippe Vialard zingt in zijn lied 'Le pèlerin' in St. Jacques de Compostelle. Nu ik het lied over de route via het Massif Centraal in Frankrijk weer hoor via de

mp3-speler van Titia voel ik ook weer de ontroering. Eerst geldt: 'nog één nachtje slapen'.

Hoofdstuk 7: Santiago de Compostela.

Zaterdag 3 juni 2006.

39 km. 2 u 39 ' -- min. 5 km/u, max. 52 km/u.

Vanmorgen was Titia wel heel vroeg wakker in de chique albergue van Arzúa: na 01.30 uur heeft ze niet meer geslapen. Ik werd rond vijf uur wakker. Ergens liep telkens opnieuw eenzelfde wekker af. Het was half acht toen we aan onze laatste etappe begonnen. Die begon in een plaatselijk café waar net een hele groep mountainbikers uit kwam om aan hun tocht te beginnen. Het was moeilijk om deze laatste loodjes als lootjes te zien. Twee kilometer klimmen, even dalen en meteen weer klimmen in 1.1 of 1.2. Het is één en al heuvel hier. We haalden het Duitse fiets echtpaar in dat we kenden van Cruz de Ferro en die daar samen door Titia op hun camera gefotografeerd zijn. We reden ook eventjes samen op met een jonger Spaans paar, dat ook Engels sprak. Zij hadden de Camino Norte (via de noordelijke kust) gereden. Ook dat is heel veel klimmen en dalen al loopt de weg vaak behoorlijk dicht langs de kust.

Mijn benen en voeten gingen telkens tintelen en de handen van Titia zijn de laatste dagen steeds meer pijn gaan doen. De afgelopen nachten werd ze er zelfs wakker van.

Om 11.30 uur bereikten de stadsgrens van Santiago de Compostela. In de stad keken we op een plattegrond die aan een zuil bevestigd was. Een vrouw sprak ons aan: ze had een kamer en een plaats voor de fietsen. We waren moe en hadden geen zin om kamers te zoeken in een hostel of zo en de camping was voor ons al afgevallen, omdat deze boven op de berg hier naast ligt. We besloten daarom met haar mee te gaan. De kamer was vlakbij en op vijf minuutjes lopen van het

centrum. Ze heeft drie kamers en met elkaar is er één badkamer/toilet en keukentje. Prima, € 25,- per nacht met z'n tweeën. Later in de middag ontdekte ik dat de douche/badkraan een 'gebruiksaanwijzing' heeft': de kraan stopte telkens, maar toen ik er een wasknijper tussen klemde op een bepaalde manier bleef deze aan. Toen konden we lekker douchen.

In de middag gingen we naar het Office de Peregrinos, het pelgrimskantoor. Een voor een werden de pelgrims naar binnen geroepen, ook als je de tocht met z'n tweeën gedaan had. Daar werden de stempels gecontroleerd en vervolgens afgestempeld. We kregen allebei ons 'Compostellaat' (diploma dat de pelgrimage op de juiste wijze volbracht is). De tekst is in het Latijn en zelfs de namen werden waar mogelijk in het Latijn geschreven. Bij mij staat daarom nu 'Rolandum'. Maar eigenlijk zijn we er nog niet. Kaap Finisterre wacht nog op ons. Maar met Pinksteren blijven we hier. Morgen om 12.00 uur is er in de kathedraal de dagelijkse pelgrimsmis en we worden dan afgekondigd. Vanmiddag waren we al even in de kathedraal en keken er rond. Ik legde mijn hand op de 'boom van Jesse' en zat een tijdje op een knielbankje in de crypte van de kerk bij de zilveren kist waarin de resten van Sint Jacobus zouden liggen. Ik kon er niet echt iets speciaals voelen, ook niet toen we er voor stonden.

Titia stond ook een tijdje voor een afbeelding van Jacobus als 'Morendoder. Dat dateert uit de tijd dat er verteld werd dat Jacobus zelf uit de hemel was teruggekeerd om de islamitische Moren in het eerst christelijke Spanje te verslaan en uit te moorden. Ze 'hoorde' toen een paar keer in zichzelf: 'Het is niet waar'. Ze kon het verder niet toelichten. Wat is niet waar? De legende is natuurlijk niet waar - deze is zelfs

niet eens christelijk te noemen in mijn ogen - maar werd dat bedoeld? Heeft het met haar zielsverleden te maken?

Verder zaten we deze middag op een terrasje, aten een eenvoudige maaltijd buiten en dronken koffie en chocola bij een bakker met terras. De stad is best vol met pelgrims. Verder zijn er ook toeristen en nep-pelgrims (zo noemen we de mensen die zogenaamd lopen, maar ondertussen telkens bussen en taxi's nemen).

Het is 22.30 uur. Het is mooi geweest. Morgen een dagje zonder fiets. De fiets van Titia staat op de kleine kamer naast het bed, de mijne staat in het keukentje.

Zondag 4 juni 2006.

0 km.

Dat wil zeggen: 0 kilometer met de fiets. Dat was nog niet voorgekomen, ook niet op de twee andere zogenaamde rustdagen van Cajarc en Sangüesa.

Het was gisterenavond moeizaam inslapen met de warmte. De kamer had maar één heel klein raam (wel lekker is dat er een horretje voor zit). Ik werd wakker met hoofdpijn vanwege de benauwdheid. Het was lekker rustig wakker worden, we hoefden geen spullen in te pakken en op te binden. We ontbeten in de kamer, nadat ik water voor koffie in het keukentje gekookt had. Ik zag dat de twee andere kamers verlaten waren. De ene kamer was ietsje groter dan de onze en de andere kamer was veel groter. Deze had behalve een twee persoonsbed ook nog een éénpersoonsbed, een ronde tafel, twee stoelen en een bankje. We hadden wel zin om te 'verhuizen' naar deze grote kamer, maar hoe doe je dat zonder Spaanse kennis? De vrouw die ons de kamer verhuurde hoorde mij in het trapportaal en zei

dat ze er aan kwam. Omdat het huis ligt in de straat die genoemd is naar Santa Cristina noemden wij haar 'tante Christine'. We konden het tante Christine duidelijk maken en ik noemde als hoofdreden de 'dos cama's' (twee bedden). Het was geen probleem. De prijs was hetzelfde. We sleepten niet alleen onze eigen spullen, maar ook de lakens naar de grote kamer. Zij maakte mijn bed op. De twee fietsen staan nu op onze kamer. Dat leek ons wel zo netjes, want nu kan zij de kleinere kamers ook weer aan fietsers verhuren, die hun fiets dan weer in de keuken kunnen zetten.

We deden even boodschappen en dronken koffie en cola cao. Daarna gingen we terug naar onze kamer waar ook de was hing en aten daar het appeltaartje dat we bij de panederia (bakker) gekocht hadden. Om 12.00 uur wilden we naar de pelgrimsmis in de kathedraal. De 'gewone' mis was nog niet helemaal afgelopen. Toen die klaar was, bleven veel mensen zitten voor de pelgrimsmis, maar we vonden toch een plaatsje. Van het Spaans kregen we natuurlijk niet veel mee, maar wel van het zingen van de drie liederen die we vooraf geïmproviseerd hadden onder leiding van een non met een mooie stem. Eerst zongen we twee liederen die ik niet kende, maar die wel een beetje Taizé-achtig waren en (dus) mooi: Jubilate Deo en Veni Creator. Het laatste lied was een Taizé-lied: Ubi caritas. Het was mooi dat hier te kunnen zingen. Tegen het einde van de mis werd het enorme wierookvat van zeker één meter hoog (de Botafumeiro) omhoog gehesen. Door met vijf man te trekken aan een enorm koord dat vanaf het plafond naar beneden kwam begon de Botafumeiro te zwaaien. Hoger en hoger, tot het van nok tot nok ging. In vroeger eeuwen deed men dat omdat de kerk met de vele honderden pelgrims zo stonk. Nu is het meer een kermisattractie, maar even goed toch wel indrukwekkend. De

kathedraal is er beroemd om. Toen het zwaaien van het vat begon zette het orgel hard in. Normaal vind ik hardspelende orgels helemaal niet mooi, maar nu voelde ik een golf adrenaline door me heen gaan. Hier leek het op dat moment te passen.

Na de mis ontstak Titia de kaars die ze gisteren al kocht in een winkeltje naast de kathedraal en ze zette hem neer bij een beeld van een heilige dat ze zo mooi vond. Ze wees daarna op het beeld van Jacobus als Morendoder waar ze telkens hoorde: 'Het is niet waar'.

De middag deden we rustig. We aten een pizza, hielden siësta en ik nam weer eens tijd om naar muziek te luisteren via de mp3-speler van Titia. Ik begon met muziek uit Plum Village, luisterde naar 'Piano en prière' en sloot af met de twee pelgrimsliederen en 'Geist der Zuversicht' uit Taizé. Het lied 'Le pèlerin' zat en zit regelmatig in m'n hoofd. Ik hoor het nu zo anders dan thuis voordat we vertrokken. Ongelooflijk dat we al zo lang weg zijn en zoveel meegemaakt hebben. We kunnen het zelf al lang niet meer recapituleren. Waar waren we eergisteren? Ik heb geen idee. Wat was er vorige week zondag? Ik weet het niet, maar ik kan het nalezen. Soms moesten we al nadenken waar we die ochtend vertrokken waren: 'Ja, we zijn wel ergens vertrokken, maar hoe heette het ook al weer?' Wat dat betreft leert de Camino wel om los te laten. Dat gaat vanzelf. Maar dan gaat het om feitjes, want wanneer ik echt alles zou kunnen loslaten, zou ik ook makkelijk kunnen inslapen en dat is hier toch echt minder dan thuis. Natuurlijk is ook het doorgaans minder comfortabele bed hier debet aan. Vanavond slapen we op (ongeveer) dezelfde plaats, maar wel een ander bed.

Ik hoop dat ik nu wat meer losjes naar Finisterre kan. Ik merkte dat ik op de weg naar Santiago toch een soort druk

voelde om het te halen, hoewel ik anderzijds eigenlijk nooit er aan getwijfeld heb, dat we het zouden halen.

Ik hoop dat ik nu kan gaan leren om met meer bezinning te fietsen; ik schreef daar op 1 juni al even over.

We kregen een sms van Tineke die € 250,- overmaakt om ons te steunen met een hotel onderweg of een stukje auto. Lief.

Morgen blijven we nog in 'St. Jacques'.

Maandag 5 juni 2006.

0 km.

Het was vanmorgen lekker wakker worden na een goede nacht slaap in een lekker bed. Het was warm. Pas ergens in de nacht pakte ik de fleecedeken, die ik ook mee heb. Na het ontbijt dronken we 'solo largo' en 'cola cao' in Café Casino, een heel mooi en echt grand café: rustig, hoog, fauteuils, kroonluchters, spiegels.

We kopieerden ons compostellaat en gingen via het bureau voor toerisme naar enkele autoverhuurbedrijven. We wilden weten wat het kost om met een auto in drie dagen naar San Sebastian te rijden. Dan hoeven we niet met de fiets de weg terug te rijden die we al gedaan hebben en dan hoeven we ook niet via de veel lelijker Camino Norte, die ook nog eens zwaar lijkt te zijn als we afgaan op de verhalen die we hoorden. De autohuur kunnen we betalen met de sponsoring van Tineke. In Frankrijk kunnen we dan weer verder met de fiets. Op de heenweg reden we in Frankrijk de Le Puy-route. Terug zouden we ook via de Vezelay-Nevers-route kunnen gaan die beschreven staat in het boek 'Langs oude wegen 2'. Dat is ook een oude pelgrimsweg naar Santiago. Deze ochtend zaten we ook in een internetcafé voor de e-mails.

Toen schreef ik nog 'Morgen trekken we waarschijnlijk verder'. Nu willen we morgen nog één dag hier blijven. Dat is dan een dag waarop niet veel meer hoeft. Vanmiddag hielden we weer echt Spaans een siësta. Daarom is het museum van de kathedraal erbij ingeschoten. Dat zou morgen kunnen. We hebben nog niet aan tante Christine gevraagd of we nog een dag op de kamer kunnen blijven, maar ik heb niet het idee dat ze aan reserveringen doet. Na een kleine week komen we na Finisterre weer terug in Santiago. Dan kunnen we voor de volgende dag een auto bestellen (en hopen dat we dan niet een dag hoeven te wachten, omdat er geen auto's meer zijn). Als we nu al boeken, dan leggen we ons ook nu al vast op een bepaalde dag en dat zou druk kunnen leggen op de eindbestemming van onze Camino.

Wat is eigenlijk de eindbestemming van onze Camino? Natuurlijk zou je 'Finisterre' kunnen antwoorden. Maar de Camino is het leven. En zoals een Engels sprekende pelgrim eerder zei: 'There is always another mountain to climb. That's the Camino.'

Dinsdag 6 juni 2006.

0 km.

Ook gisterenavond was er weer veel herrie in het kleine steegje Santa Christina. Maar ik kon toch wel lekker slapen. Vanmorgen spraken we een Duitse looppelgrim, die nu in de kamer zit, waar wij de eerste nacht sliepen. Na kleding wassen gingen we weer naar het grand café van gisteren. We zaten rustig in twee fauteuils naast de omhoog geschoven ramen. Het was (wederom) het begin van een dag van 35° C. Na de koffie en chocola bezochten nog een keer het

internetcafé en ik schreef een lange mail naar huis met stukjes uit mijn aantekeningen.

De kerkelijke schatten in het museum hebben we niet meer gezien. Ik vind ze meestal niet mooi. Ik heb een voorkeur voor de eenvoudige Romaanse kerkjes; die zijn voor mij veel mooier dan de zogenaamde kunstige gotische en barokke kathedralen. Titia heeft helemaal een negatief gevoel bij een kerk vol goud en zilver, een kerk als machtsinstituut. Goud en zilver horen ook niet in een kerk, vind ik. Het gaat niet om menselijke pracht en praal. Het gaat in de kerk om eenvoudige deemoed en vertoeven met God. De bekende benedictijner monnik Anselm Grün schrijft mooie woorden over deemoed.

In zijn boek 'Spiritualiteit van beneden' schrijft hij:

Deemoed heeft te maken met 'humilitas', met nederigheid, maar het is tegelijk veel meer. Deemoed is de uitdrukking van godservaring. Niet van kennis hebben over God, maar van ervaring met God. Het is de weg van het afdalen in de eigen humus, de eigen aardsheid en daar God ontmoeten als degene die jou optilt waar je zelf dreigt weg te zinken.

Deemoed is een houding van werkelijk en eerlijk zijn die je bent en juist dan ontdekken dat God jou op die manier het liefste ziet.

Deemoed is zachtmoedig zijn voor jezelf en ook voor anderen, want je weet hoe zwak een mens kan zijn als je jezelf echt kent. Zo leidt deemoed tot liefde en liefde drijft de angst uit en maakt het hart ruim. Het hart, waaraan niets menselijks vreemds is wordt ruim en vervuld met Gods liefde, die al het menselijke omvormt tot licht.

Voor de lunch liepen we nog even de kathedraal binnen. Het was er vol. Ja, het was na twaalfen en dus was er een pelgrimsmis bezig. Op de trappen van de zijbeuk waar we binnen kwamen, gingen we zitten. Dit keer deden we niet mee aan de eucharistie. Titia vond dat we nu meer als kijkers waren binnen gekomen. En dat was natuurlijk ook zo. We kwamen ook kijken of de kaars er nog was die ze gisteren ontstoken had. Omdat we dit keer in de zijbeuk zaten, zagen we niet het hoofdaltaar met het houtsnijwerk en goud. Vanaf deze kant was de kerk veel mooier. Ook nu werd de Botafumeiro door de kerk heen en weer geslingerd. Vanaf deze plaats zagen we het wierookvat helemaal 'van plafond tot plafond' gaan als een reusachtige schommel. Nu was het indrukwekkender dan de eerste keer, omdat afgelopen zondag het vat links en rechts telkens even uit ons blikveld was, maar nu ging het letterlijk boven ons hoofd langs.

Ook deze dag hielden we siësta; het was er ook weer voor. Op weg naar de boodschappen zagen we een hamburgertent en we besloten om niet zelf te koken, maar daar te eten later. In de stad kochten we een kettinghanger met een Keltisch symbool voor oneindigheid, geen begin, geen einde. Ik had aan Titia voorgesteld de Jakobsschelp die we deze reis naar Santiago droegen te 'vervangen'. De ketting met de Jakobsschelp is het symbool van pelgrims op de Camino naar Santiago. Wanneer wij doorrijden naar Finisterre begeven wij ons op een nog veel oudere pelgrimsroute, nl. op een oude Keltische inwijdingsweg. Daar past een Keltisch symbool bij. Voor de rooms-katholieke kerk eindigt de pelgrimage in Santiago. Voor veel hedendaagse pelgrims loopt de weg door tot aan de kust. Zij volgen de weg die al belopen werd voordat de legende van Jacobus bestond. Ook wij zullen morgen deze weg gaan.

Ik heb wel weer zin om verder te gaan. We zien nieuwe fietsers de stad binnenkomen, maar in onze gewone kleding en zonder fietsen bij de hand zijn we niet meer herkenbaar. Het lijkt net alsof we er een beetje buiten staan. In feite staan we er natuurlijk ook een beetje buiten: we fietsen niet. Morgen horen we er weer helemaal bij. Dat voelt wel leuk en goed. Het is wel grappig om bij mezelf de oermenselijke behoefte te constateren van ergens bij willen horen. Dat heb ik niet vaak.

Nog twee of drie dagen voor het einde van de wereld. Is dat genoeg om toe te groeien naar wat meester Eckhart de gelijkmoedigheid noemt. Dat is bij deze mysticus uit de dertiende eeuw nog in de eerste van tien fasen op weg van waarachtig geloof. Deze stap zou voor mij een enorme sprong zijn. Op de terugweg zal er ruim voldoende gelegenheid zijn die te oefenen.

Centraal bij meester Eckhart staat de geboorte van God in de eigen ziel. Hij schrijft naar aanleiding van de bijbeltekst dat niemand de Vader kent dan de zoon: 'Daarom, wilt ge God kennen, dan moet ge niet alleen gelijk zijn aan de zoon, maar gij moet de zoon zelf zijn: d.w.z. Christus in jou geboren laten worden.'

Het gaat Eckhart niet om het geloven op gezag, maar om het beproeven van de eigen weg. Het is een weg en toch een in-zichzelf blijven: zonder bemiddeling God zien in de eigen wezenheid, ervaren dat je opgenomen bent in de eeuwigheid. Waar het om gaat in het leven is om - midden in het leven staande - tot het inzicht te komen dat wij één zijn met het Oneindige. Kan de mens dat? De Eeuwige schenkt het aan een ieder die zichzelf overgeeft aan het goddelijke.

Een eerste stap daartoe is voor mr. Eckhart het aannemen van de juiste levenshouding. Deze bestaat uit vier fasen, resp. gerechtigheid, discipline, gelijkmoedigheid en aanvaarding. God is Ene en omvat alles. Weten dat dit de waarheid is, heeft niet veel nut, pas het levende bezit bezielt ons. Werkelijk en werkzaam is alleen dat wat we zelf ervaren. God kan het ons niet leren. De Eeuwige wil de blik van de zoeker naar binnen richten, naar de eigen ziel. De oerbron van alle leven vinden we in onszelf. Dat is voor meester Eckhart religie.

Hoofdstuk 8: Naar het einde van de wereld...

Woensdag 7 juni 2006.

41 km. 2 u 58 ' -- min. 5 km/u, max. 50 km/u.

Ik schreef al eerder dat Spanjaarden als individu doorgaans aardig en behulpzaam zijn al spreken ze een taal die ik niet spreek. Maar als groep maken ze veel herrie (en gooien overall afval neer) Ook gisteravond was het buiten weer een enorme herrie. Het was ook warm. We sliepen daarom pas laat in.

Om 06.30 uur werden we wakker van de wekker. Deze ochtend was weer een inpakochtend. Met de beladen fietsen reden we eerst nog naar het grand café. Terwijl we daar zaten in de fauteuils zagen we het Belgische echtpaar van in de zeventig bij onze fietsen staan. We hadden ze voor het eerst gesproken in de albergue van Burgos waar zij begonnen en eerst de wandel-camino volgden met de fiets tot ze er achter kwamen dat dat toch echt niet te doen is. Zelfs voor jongeren met onbepakte of heel licht bepakte VTT's (mountainbike) is het erg zwaar. We spraken ze ook nog de ochtend na Castrojeriz. We liepen naar buiten om te groeten en eindigden zo gezamenlijk aan de koffie. Het was leuk om nog even mensen te zien van 'onze camino-tijd'.

Om 09.15 uur reden we via de N 543 de stad uit richting Noia. Eerst ging de weg gedurende vier kilometer naar beneden, maar daarna volgde een klim van twintig kilometer. We konden dus al snel terugschakelen naar 1.1 en 1.2 om met 5-6 km/u verder te gaan. Morgen is het ook weer klimmen en dan gaan we over het hoogste punt tussen Santiago en Finisterre. In Serra de Outes reden we langs een hostel en daar bleven we. We zitten in een eenvoudige kamer

op de eerste verdieping. We hebben wel 'dos cama's' (twee bedden) en een eigen douche/toilet. Het eerste deel van de gang naar deze kamer toe voelt voor mij heel bijzonder. Het is een hoge gang met aan weerszijden grote, erg hoge dubbele deuren van donker hout. Het lijkt wel wat op de stijl van het internaat in Zeist vroeger, maar dat is geloof ik niet wat het bijzonder maakt. Het heeft (net als het internaat natuurlijk) wel iets met Engeland te maken.

Koken deed ik in het badkamertje: het deksel van de toiletpot kan prima als een kooktafel dienstdoen. We dronken net beneden nog koffie en chocola. En zo waar, de televisie was uit. Dat was voor het eerst in Spanje. De tv ging echter al snel aan. Daarom zijn we boven maar verder gaan schrijven.

Regelmatig schiet me een beeld uit '1984', het boek van George Orwell te binnen. Daar zet één van de hoofdpersonen als ze een kamer binnenkomt meteen zowel de radio als de televisie aan. Misschien is Orwell wel in Spanje op het idee gekomen om dat zo te schrijven als een gewoonte in '1984'. Hier lijkt het ook gewoonte te zijn. Sommige cafés hebben zelfs twee televisie aan die elk hun eigen zender weergeven.

Gisterenavond kwam er nog een sms-je van Tineke. Pa en ma hadden haar gebeld naar aanleiding van de mail, die ik gisteren uit Santiago verzond en waarin ik haar sponsoring noemde. Ze schreef nu dat zij ook geld naar mijn rekening overmaken voor een paar overnachtingen. Ik had die reactie niet verwacht, maar het is wel leuk natuurlijk. Ik noemde in de mail de sponsoring van Tineke alleen maar om zo de familie te laten weten dat Tineke ondanks onze scheiding nog steeds veel doet. Volgens Tineke leek pa blij te zijn met een argument om een bijdrage te geven...de telefoon gaat.

Het 21.00 uur. Deze dag loopt op z'n einde.

Donderdag 8 juni 2006.

46 km. 3 u 40 ' -- min. 4 km/u, max. 52 km/u.

Ook gisterenavond hadden we naast ons op straat een groep Spanjaarden die een heleboel kabaal maakte. Daarnaast was het zelfs te warm voor een laken en meende een buurhond een zinvolle bijdrage aan de avond te kunnen geven met geblaf. Het was dus laat voor ik de slaap kon vatten.

We waren allebei voor de wekker wakker en reden om 08.30 uur weer weg. Het begon met een klim van twaalf kilometer tot een steilte van 9%. Dat was zwaar. Toen we in Santiago niet fietsten voelde ik mijn kuitspieren behoorlijk tijdens het lopen. Nu met fietsen heb ik er weer geen last van, wel van mijn achterdijbeenspieren. Na een paar dagen niet fietsen zijn de blaasjes in mijn lies een stuk verminderd.

Tijdens het klimmen stopten we af en toe om even een paar tellen bij te komen. Titia iets vaker dan ik. In het stijgende bos zaten ontzettend veel vliegen en andere zoemers. We smeerden ons in met DEET en ook de helmen gaf ik een spray mee. Dan blijven de meeste beesten op 50-100 cm afstand hangen. Nadat we Pino de Val gepasseerd waren, werd het klimmen ook afgewisseld met dalen. Tijdens één van de dalingen haalde Titia het nieuwe record van 57 km/u. Dat merkte ze zelf niet, maar ze zag het net op haar computer staan.

Het landschap wordt weer 'Mordor-achtig', niet in het minst door een staalfabriek en hoogovens op de nu kaal geworden heuveltoppen. We bogen af naar Cée en Concubion en zagen daar voor het eerst de zee.

We zitten nu op zeeniveau. Net na Cée in Conclubion zagen we geen verwachte bordjes camping. Nog verder doorrijden naar waar misschien dan wel een camping zou zijn, was 'too much' en zou bovendien voor morgen helemaal niet nodig zijn, want Finisterre is niet ver meer. Tijdens een korte pauze liep mijn voorband leeg. Na een nieuwe gemonteerd te hebben reden we weer even terug naar Cée, omdat we daar een aardig uitziend hostel hadden gezien. Daar zitten we nu en het is de mooiste tot nu toe, ook met een eigen douche/toilet.

Zoals op veel plaatsen in Spanje konden we pas vanaf 20.00 uur een pizza of zo bestellen. Ik zette daarom het gaspitje weer op de toiletspot en we kookten zelf.

Het lijkt er op dat er hier geen terrasjes in de buurt zijn. De witte kamer met bruin meubilair ligt bovendien aan de achterkant. Ik verwacht dus eigenlijk wel een rustige nacht.

Morgen komen we in Finisterre, als het goed is. Wanneer je de Camino naar Santiago de Compostela de smalle weg van de rooms-katholieke kerk zou noemen, dan zou het passend zijn om de weg naar Finisterre de brede, spirituele weg te noemen. In Finisterre zijn geen voorgeschreven kerkelijke rituelen, hier zijn alleen rituelen en andere handelingen die mensen naar eigen keuze invullen. Zou je de weg naar Santiago de Compostela de weg van de kerkelijke theologie noemen, dan is de weg naar Finisterre de weg van de natuurlijke theologie. Ik maak nu een streng onderscheid. Het is in deze tijd zo dat de weg naar Santiago ook al veel breder geworden is, omdat ook veel niet rooms-katholieken (zoals ik) of ook niet-kerkelijken zich op de pelgrimsweg bewegen.

Veel mensen die als pelgrim in Finisterre aankomen verrichten één of andere symbolische handeling. Sommigen verbranden hun schoenen of iets anders ten teken van dood

en nieuw leven. Anderen kijken naar de zonsondergang en blijven op de kaap tot de zon in het oosten weer op komt waar zij vervolgens heen trekken na 900 km westwaarts te zijn gegaan. Weer anderen lopen de oceaan in en dompelen zich onder als in het (doop)symbool van sterven en weer opstaan (verrijzenis). En er zijn waarschijnlijk nog wel meer dingen die door mensen hier gedaan worden. Daarom noemde ik de weg naar Finisterre de brede weg. Er is hier geen kerk, geen dogmatiek; er is alleen maar natuur die je kunt laten beseffen dat de zichtbare aarde niet het enige is, dat er meer dimensies zijn dan lengte, breedte, hoogte en tijd. Finisterre is voor mij raken aan de dimensies achter de eerste vier dimensies, die ik noemde. De aarde is niet zo maar aarde. Er is meer dan de meeste mensen met hun fysieke ogen kunnen zien. Op het 'einde van de wereld' kan ik wellicht daar weer iets van ervaren. Ik probeer echter open te zijn zonder verwachtingen. Ik mag me opgenomen weten in een veel grotere, onbegrensde wereld. Daarvan is de kettinghanger die we nu dragen het symbool: oneindigheid: dat is aan het einde ervaren dat er geen einde is.

Vrijdag 9 juni 2006.

16 km. 1 u 21 ' -- min. 5 km/u, max. 52 km/u.

Het was vanmorgen lekker wakker worden na een rustige, maar weer erg warme nacht. Eindelijk was er eens geen geschreeuw op straat. Pas om half vier kon de dunne deken over me hen. Daarvoor was zelfs het laken al te veel.

De band die ik gisteren voor de laatste drie kilometer nog verwisselde was nog hard opgepompt toen we de achter gelegen garage binnenstapten. Een fietsenmaker om de reservebanden weer aan te vullen was na een keertje vragen

snel gevonden in Concupion. We bleken er zelf al voorbij gereden te zijn. Tijdens het Camino-festival in Den Bosch in maart hoorden we al veel winkels in Spanje geen uithangborden hebben of er gesloten uitzien terwijl ze toch open zijn. Zo zien we ook wel bakkerijen, die er uitzien als een gewoon huis met een gesloten voordeur. Deze fietsenmaker bestond alleen uit een kleine werkplaats met een man die de 65 toch al gepasseerd leek te zijn.

Na Concupion begonnen we aan de twee kilometer lange klim die we gisteren, voordat we omdraaiden en terugereden naar het hostel, al zagen opdoemen. Daarna ging het op en neer. Bij één van de dalingen haalden we een fietspaar in, dat ons gepasseerd was tijdens het klimmen. We reden door een gebied waar heel erg veel gebouwd wordt. Overal verrijzen gebouwen op kale stukken tussen bestaande bouw. We passeerden enkele looppelgrims en kwamen zo om 10.30 uur in Fisterre aan, het laatste plaatsje voor Kaap Finisterre.

Onderweg hier naar toe had ik helemaal niet het gevoel dat ik naar het 'einde van de wereld' ging (finis = einde, terre = aarde, grond), maar naar het begin. Het land zinkt niet weg in de oceaan, maar het is precies andersom: het land rijst uit het water omhoog. Finisterre is het begin; zo voel ik het. Het is nu heel duidelijk voor me. In Fisterre spraken we een paar andere pelgrims aan en werden ook aangesproken. Een man wist een goed en goedkoop hostel met eigen badkamers. Samen met nog een stel uit Tirol gingen we met hem mee en hij bracht ons naar hostel Rivas waar hij zelf al een week zit. En we zitten er goed. We hebben een kamer op de eerste verdieping. Het is nauwelijks duurder dan de camping: 20,-- voor z'n tweeën. Het stel uit Tirol liet ons de kamer op de eerste verdieping en gingen zelf naar de tweede. Ze deden dat omdat wij meer bagage bij ons hadden.

Aan de haven aten we ons brood en ook daar werden we aangesproken. Het lijkt er op alsof vooral veel Duitstaligen na Santiago doorgaan naar Finisterre. Onderweg hier naar toe zagen we weinig lopers. In het route-boek van de Tirolers las ik dat dit kwam, omdat de looproute heel anders gaat dan de weg, die wij volgden. We zagen hier ook de Nederlandse vrouw terug die ons aansprak bij het beeld van Ligonde.

Eerder vanmiddag hielden we siësta. Vanavond kunnen we wellicht vroeg eten en dan nog naar de kaap. Het Tirolse paar is er al heen. Zij namen een fles wijn mee en hun oude sokken. De wijn was om te drinken en om in zee te gooien, de sokken om te verbranden. Dat is dus een vierde symbolische handeling waar ik gisteren over schreef. Zo zullen er nog veel meer zijn.

De kaap is niet ver en zonder bagage is het sowieso lichter fietsen.

Als het goed is kunnen we vanaf 17.00 uur in de albergue het bewijs halen dat we als pelgrims zijn doorgefietsd. De stempel in het paspoort hebben we al, maar toen was de refugio eigenlijk nog gesloten. De vrouwelijke beheerder vroeg ons daarom later vanmiddag terug te komen. Het bewijs is er alleen voor degenen die ook op eigen kracht naar Fisterre komen. De meeste mensen hier krijgen 'm dus niet, want zij komen met de bus uit Santiago.

Toen we vanmorgen Fisterre binnenkwamen, leek het net alsof ik Maasbracht inreed met de tuinen van ex-schippers: in een voortuin stond een kleine kajuit van een schip als sier of als souvenir. Het was net alsof we geen 2100 kilometer vanaf Taizé hadden gefietsd.

Tijdens het fietsen vandaag had ik geen Taizé-lied in mijn hoofd, maar eentje uit Plum Village: 'Happiness is here and now'.

1.

*Happiness is here and now
I have dropped my worries
Nowhere to go, nothing to do,
no longer in a hurry.*

2.

*Happiness is here and now
I have dropped my worries.
Somewhere to go, something to do
but not in a hurry.*

(1.

*Geluk is hier en nu,
ik heb mijn zorgen losgelaten.
Nergens om naar toe te gaan, niets te doen,
niet langer in een haast.*

2.

*Geluk is hier en nu,
ik heb mijn zorgen losgelaten.
Er is een weg te gaan, iets te doen,
maar niet met haast.)*

Opvallend is dat alleen het tweede couplet 'wilde': 'Somewhere to go, something to do, but not in a hurry'. Het eerste couplet dat als eindregel 'nowhere to go, nothing to do' heeft sloeg ik onbewust telkens over.

Maar er is ook 'somewhere to go' en 'something to do'. Finisterre voelt immers als een begin. Mooi is het als ik hier bij dit begin mijn haast zou mogen achterlaten. Zo zegt Titia het ook mooi: zij spreekt niet over een eigen beslissing, maar vraagt telkens of iets losgelaten of achtergelaten mag worden.

Een nieuw begin aan het begin van de wereld. Waar het heen gaat, weet ik niet. Ik mag leren om te vertrouwen.

Zaterdag 10 juni 2006.

0 km.

Het was rustig wakker worden. De nacht bracht wel eerst de 'nodige' herrie, maar rond middernacht werd het stiller.

Gisterenavond zijn we inderdaad met de lege fietsen naar de kaap gefietst: Cabo Finisterra. We zagen de rotsen uit zee oprijzen en fotografeerden ook kilometerpaal 0,00 met de wegwijzer van de Camino er op. We spraken met een Fin, die vanuit Burgos is komen lopen. Burgos lijkt al heel lang geleden. Ik had niet het gevoel iets te moeten verbranden of zo. Het was voldoende er te zijn. En ik was er: we zagen de zon zakken tot deze schuil ging achter een band van bewolking die boven de oceaan hing. De weg terug naar hostel Rivas ging makkelijk; het was meer remmen dan trappen.

Vanmorgen schreven we een aantal e-mails in een café met een computer met internetverbinding.

Na de lunch was er eerst rust. Het begon te regenen. Toen het droger werd, liepen we eerst het dorp uit naar de kerk en vandaar klommen naar de westkaap waar we afdaalden naar het strand aan de noordzijde van het schiereilandje. De echte kaap heeft geen strand, maar alleen rotsen. Ik hoefde de zee niet helemaal in; we lieten wel onze voeten overspoelen. De voetafdrukken waren wij een volgende golf meteen weer verdwenen. Dat is een mensenleven. Het is er en even later is het er niet meer. Verder het water in gaan zou trouwens wel erg koud geweest zijn. De temperatuur is niet hoog, of zou dat alleen maar lijken door de warmte van

de laatste tijd? (De nachten zijn nog steeds warm) Het was ook niet nodig om verder de oceaan in te gaan.

Na een goede twee à tweeënhalf uur waren we terug en maakten we weer eten op de kamer.

We spraken over de terugweg. Titia heeft geen zin meer. Ik wil graag hier vandaan weer met de fiets. We kunnen wat mij betreft terugfietsen naar Santiago, eventueel via een andere weg of naar A Coruña, dat iets verder ligt dan Santiago. Dat is ook een grote stad waar autoverhuurbedrijven zouden kunnen zijn. Titia voelt er wel voor om met de bus terug te gaan naar Santiago, maar ergens in haar zit een stem die haar aanspoort om toch te fietsen. De bus trekt mij niet. Enerzijds wil ik graag het begin van de terugweg fietsen, omdat we dan ook weer op eigen kracht een nieuwe start maken. Dat vind ik mooie symboliek. Anderzijds vind ik de bus gewoon eng, zoals altijd. Bovendien heeft de bus als nadeel dat er maar twee fietsen mee kunnen en we weten dus niet of we wel mee kunnen met de bus die we dan zouden willen. Titia hoeft ook niet per sé met de bus, maar in fietsen heeft ze geen zin. Ik weet niet of ze zich daar over heen kan en wil zetten als na twee dagen fietsen een stuk met een huurauto in het verschiet ligt. Voor Titia is een huurauto spannend: rijden met een volle, onbekende auto. Daar zit ik niet mee. Met twee buitenspiegels heb ik geen achterraam nodig en iedere auto went al zit een personenauto naar mijn idee altijd te laag. Een andere vraag is: Moet zij zich over haar gevoel heen zetten? Waar gaat 'gezond doorzettingsvermogen' (en dat hebben we zo bleek wel op de heenweg) over in 'jezelf geweld aandoen'? Dat kan ik niet voor haar bepalen.

Moet ik me heen zetten over angst voor de bus? Dan geldt dezelfde vraag. Ik weet wel dat daar geweld aan te pas zou komen.

Helemaal terugfietsen door Spanje en nog eens alle bergen beklimmen, die we al gehad hebben is voor ons beiden geen serieuze optie. Bovendien gaat dan de factor tijd een rol spelen. We kunnen over de terugweg niet net zo lang doen als over de heenweg. Wanneer we in Spanje een stuk met een huurauto doen, kunnen we in Frankrijk (vanaf het Spaanse San Sebastian) nog een heel stuk fietsen via een vlakke route dan de heenweg. Dat trekt me wel. Het klimmen is natuurlijk niet leuk, maar het 'met de fiets onderweg zijn' wel. Ik heb de indruk dat Titia dat laatste voor zichzelf nog niet zo zeker weet.

Gaan we morgen of overmorgen? Ik vind allebei goed. Morgen is 'de derde dag'. Dat vind ik wel een symbolische start van het einde dat een begin bleek. Maar eenzelfde bijbelse redenering geldt bij 'na drie dagen'.

Hoe zal het weer zijn? Tot en met dinsdag staan er bij het weerbericht in de krant nog wolken met drupjes getekend....

We zijn nu net naar onze kamer gelopen, want in het café waar we net schreven werd het ons nu toch echt te rumoerig. Als we iets wilden zeggen, moest dat met stemverheffing....

Goed, Titia vindt het idee van morgen nog niet weg gaan bevrijdend voelen. Dat geeft een dag niets doen. Dat is goed. We plakken er nog een rustdag aan. Ik krijg niet helemaal helder of het echt bevrijdend voor haar is of alleen nepbevrijdend in de vorm van uitstel. Zij zelf ook niet. Dat wil ze juist morgen ontdekken.

Er was tijdens ons gesprekje wel een verschil in wat we 'niets doen' vinden. Deze middag met het rusten en de wandeling op een manier van 'we kunnen hierheen en we kunnen daarheen' vind ik wel een vorm van niets doen. Zij noemt het wandelen. Ik denk dat een dag niets doen toch een invulling

krijgt. Bij mij wel, tenminste. Zelfs op bed zitten is in wezen niet niets doen, maar op bed zitten. Wat is niets doen? Raar eigenlijk dat ik daar geen antwoord op weet. In de praktijk is niets doen bij mij aanrommelen met kleinere bezigheden, die wel of niet kunnen, maar die in ieder geval niet hoeven. In feite is dat natuurlijk niet niets. Bestaat er wel niets? Er zijn ook mensen die juist alles een niets vinden. Ook zij hebben gelijk. Ik denk aan het boeddhisme: Alles is leegte. Ook Prediker spreekt over leegte in de NBV. Er is dus nog wat te ontdekken.

Het weer op de weg zijn stellen we nog een dag uit. Dat is goed; ik verwacht dat bij mij de zin om te gaan de volgende dag juist nog groter zal zijn. Hoe Titia dat gaat voelen zal de tijd uitwijzen.

Ik merk trouwens bij mezelf dat het bij mij spanning oproept als ik Titia tracht te motiveren. Dat hoef ik natuurlijk ook niet te doen. Ik heb haar niet meegenomen. We zijn samen gegaan. Zij is zelf gegaan. Haar helpen en steunen is natuurlijk iets anders. Ik ben niet schuldig aan haar hier zijn met de fiets.

Zondag 11 juni 2006.

0 km.

Ik werd om 06.30 uur wakker; het was een uur later toen Titia en ik opstonden. We aten op de kamer ons 'Spaanse' ontbijt: zoute crackertjes met kaas, cashewnoten, madeleinecakejes met hagelslag en jam, koffie en een vitamine bruistablet. Na het eten ging ik naar het souterrain waar de fietsen staan. Titia heeft een raar en vriendelijk klingel-rinkel geluidje in haar achterwiel. Het lijkt niet uit de as te komen, maar uit de band. Ik haalde de binnenband er uit, maar dat

mocht niet baten. We besloten er toch maar geen nieuwe band om te doen.

Tijdens de ochtendkoffie zagen we een bus met rugzakkers en twee fietsen naar A Coruña vertrekken. Wij bleven. Boodschappen konden we niet doen, want ook in de ochtend zijn hier de supermercados dicht. We vonden wel brood bij een geopende bakker.

We aten in de middag warm aan de haven en straks op de kamer eten we soep met brood.

De rest van de middag besteedden we aan een beetje rondlopen langs de oceaan in de richting van het andere strand dan waar we al waren. Terug op de kamer konden we de finale van Roland Garros zien. Dat was voor het eerst dat we ook wat aan de televisie op de kamer hadden.

Een dag niets doen krijgt toch een invulling. Het is lekker rustig zo'n dag. Morgen zal het anders zijn.

Titia heeft net haar haren gewassen. Ik ga ook nog even douchen, gewoon voor het lekkere. daarna gaan we het brood eten met een kop soep erbij (We hebben wel twee 'noodmaaltijden', maar die zijn nu niet nodig).

Hoofdstuk 9. ...en weer terug.

Maandag 12 juni 2006.

80 km. 5 u 27 ' -- min. 4 km/u, max. 51 km/u.

De terugweg is begonnen! Maar laat ik eerst beginnen bij gisteravond. Na het eten liepen we nog een keer naar de oceaan, Ik had onderin een zijtas het steentje gevonden dat ik in Maastricht had meegenomen tijdens een oefenfietstochtje op een heel steile onverharde helling. Eerder in Cruz de Ferro legde ik mijn steentje uit mijn eigen tuin neer met wat ik mocht achterlaten. Die steen vond ik moeilijk om los te laten. Met deze steen - zo stelde ik mezelf voor - zou ik in Fisterre de steilheid in de oceaan kunnen werpen. Deze steen kon ik zo gooien.

Daarna dronken we koffie en chocola in een ander café aan de haven. We zagen daar tot onze verrassing C uit G weer terug, die we in Cacabelos hadden ontmoet bij de albergue die om de kerk heen gebouwd is. Zij zat er samen met een Nederlandse man, die we de ochtend voor het vertrek in Cacabelos in het café spraken en die toen rust moest houden vanwege zijn been. Ze waren er samen met een Duitser. Toen zij uitgegeten waren schoven we even aan. Zij zijn uiteraard ook eerst in Santiago geweest voor ze hier naar toe gingen. Vanuit Santiago waren zij hier vanmorgen met de bus gekomen (en krijgen dus niet het getuigschrift dat zij de 'fin do Camino Jacobeo' gehaald hebben). In de kathedraal hebben zij niet het zwaaien van de Botafumeiro gezien. Het is dus inderdaad bijzonder dat wij twee keer in de kerk geweest zijn en het ook twee keer konden meemaken. Het was leuk ze weer te spreken.

Wat ik al schreef: wij begonnen vandaag aan onze terugweg. Ik was voor de wekker wakker en zette deze al vast uit. Omdat ik vervolgens toch nog even insliep stonden we om 06.45 op. Al om 08.10 reden we weg bij het goede hostel. We reden eerst terug naar Concubion en Cée. We gingen nog even langs de fietsenmaker, maar de vijfenzestigplusser kon de tingel in het achterwiel van Titia niet horen. We reden dus weer verder. Voor het eerst reden we een weg, die niet de bedoeling was geweest. We wilden ongeveer dezelfde weg terugnemen als we heen gefietst hebben, maar ergens hebben we wat gemist en bleven zodoende op de kustweg. We wilden een weg inslaan, die niet echt naar een dorp ging, maar waar later weer een afslag zou volgen om dan de heenweg op te pakken. De afslag zullen we wel niet herkend hebben, omdat op onze kaart langs de weg geen plaatsjes stonden om ons op te richten. We besloten al snel om op de kustweg te blijven. En dat was mooi. Deze kustweg klom en daalde minder sterk dan de heenweg en de in het boek vermelde drukte bleef uit. De kustweg was wel langer, maar met de 80 km. die we vandaag hebben afgelegd, hebben we dat meteen weer 'goedgemaakt'. We lunchten na vijftig kilometer (!, nieuw record) bij een klein strandje. Het was de hele dag al droog na de motregen van gisterenochtend. En de temperatuur was niet zo hoog. Ik vond het lekker fietsen. Het was veel schakelen, maar het asfalt gleed toch soepel onder me door. Afwisselend zong ik in mezelf het eerste couplet van 'Happiness is here and now' (zie bij 9 juni) en een canon uit Taizé Geist der Zuversicht:

*Geist der Zuversicht, Quelle des Trostes,
Komm und stärke uns.*

Geist der Heiligkeit, Quelle der Freiheit,

Tröster Geist, Schöpfer Geist.

*(Geest van vast vertrouwen, bron van troost,
kom en sterk ons,
geest van heiligheid, bron van vrijheid,
Trooster Geest, Schepper Geest)*

Opvallend was dat nu juist alleen het eerste couplet van 'Happiness is here and now' wilde: nowhere to go, nothing to do, no longer in a hurry'.

In de middag wakkerde de wind behoorlijk an. Eerst lagen we goed op de wind, maar na Muros kwam deze meer tegen. Omdat we ook al veel kilometers in de benen hadden, was dat zwaar en het kostte een extra energiereep. Tegen 16.30 uur kwamen in Serra de Outes. We keken naar een ander hostel dan dat van de heenweg, maar vonden dat niet. Na de boodschappen kwamen we dus weer terug in dat ene hostel. Met ons beperkte Spaans konden we duidelijk maken dat we een andere kamer wilden vanwege de herrie van de straat de vorige keer. De kamer die we nu hebben is mooier en ruimer. De prijs is gelijk.

Na het douchen kookten we spaghetti op de kamer en aten beneden een ijsje. Het is 21.15 uur.

Ik geloof niet dat we al eerder zo lang gefietst hebben. We hebben allebei zware benen. Maar het was een mooie tocht en ook mooier dan de beschreven route van de heenweg. Hiervandaan kunnen we eigenlijk maar op één manier naar Santiago. Morgen rijden we deze zesenzeftig kilometer naar Santiago en dan zullen we zien of er een auto is. De weg zal deze kant op anders zijn.

Dinsdag 13 juni 2006.

43 km. 3 u 41 ' -- min. 4 km/u, max. 51 km/u.

Vanmorgen reden we om half negen weg bij het hostel F.Vivas in Serra de Outes. Deze kamer was inderdaad veel rustiger. Koffie en chocola hadden we al binnen.

Na drie kilometer inrijden begon de klim terug naar Santiago, die we als daling kenden. En inderdaad: omhoog lijkt de weg veel langer. Na een half uur met 5 km/u omhoog gegaan te zijn begon het kort te regenen en daarna te hozen. We hadden al gehoord dat het in deze streek (Galicië) veel regende, maar behalve de miezerregen van Fisterre hadden we dat nog niet meegemaakt. Nu dus wel. We konden even schuilen in een fabriekshal van aluminiumdeuren en kozijnen (Daar zijn ze hier in Spanje dol op). We trokken de regenkleding aan. Titia wilde haar schoenhoezen niet om, maar ik deed ze wel aan. We wachtten tot het ergste voorbij was en klommen toen in de regen weer verder. We hielden nog even halt bij een cementbedrijf, waarbij een werknemer voor ons een deur naar een kleine opslagruimte opende zodat we droog konden staan. Het humeur van Titia, die toch al zo genoeg heeft van ieder klimmen werd niet beter. We zaten in een klim van veertien kilometer aan één stuk. Ik wist niet dat we op de heenweg hier zo gedaald hadden. Langzaam aan werd het ietsje droger. Het was goed afgekoeld, koud zelfs, als we even niet traptten bij uithijgmomenten. We lunchten in een café in Urdille net nadat een daling van zes kilometer begonnen was: chips, een energiereep, mini-kitkats, 'cola cao' en 'zumo' (vruchtensap). In het café was het warm en droog. Na deze daling begon de echte klim die ons naar Santiago zou voeren. Op de drukke weg kreeg Titia een leuke achterband. Ik legde er een nieuwe om. We zaten samen een

beetje te klungelen om het achterwiel weer terug te plaatsen; de ketting wilde niet meewerken. Het weer was wat opgeklaard en ook het humeur van Titia. Een Nederlandse fietser, die ons achterop was gekomen, stopte en hielp mee met het wiel. Hij was eind april in Nederland begonnen en nu op de terugweg. Tijdens de regen kon ik mijn gelijkmoedigheid bewaren, maar toen de fiets van Titia viel tijdens het band oppompen was ik 'm toch een paar seconden kwijt. Dat zakte ook meteen weer weg. De Nederlandse fietser was ons al vooruit en wij volgden hem. De resterende tien kilometer gingen omhoog. Vanaf het moment dat de nieuwe achterband van Titia geplaatst was, was de tingel in haar wiel weer verdwenen. Voor 16.30 uur waren we bij het autoverhuurbedrijf. We hebben voor morgen een Citroën Jumper kunnen reserveren. Dat is iets duurder, maar de C4 waar we eerst over spraken leek ons wel erg vol worden met de twee fietsen en bagage. We hebben het geld van de sponsoring van Tineke. Dat voelt wel lekker. Daarna vonden we een eenvoudig hostel met douche en toilet op de gang. Ook bij deze douche (zoals bij zovele) hangt de douchekop op half zeven en ik kan 'm beter als handdouche gebruiken. Inmiddels zitten we op de kamer. We aten o.a. lekkere frietjes bij de hamburgertent waar we eerder ook waren. In Nederland kom ik daar nooit, maar nu smaakte het goed. En we dronken weer koffie en chocola bij het grand café. Om me heen kijkend in de kamer schiet ik in de lach. Thuis is het bij mij altijd wel opgeruimd en het is bijna knap hoe wij iedere kamer in korte tijd in een enorme puinhoop weten te veranderen. En dan te bedenken dat dit allemaal van twee fietsen komt. Anderzijds: we ruimen het in de ochtend ook weer snel op; het is dus op de één of andere onzichtbare manier toch een georganiseerde puinhoop.

Bij de bagage zijn twee shirts gekomen. Mijn odlo hemd was zo geladderd dat ik me er niet meer mee kan vertonen, vind ik. In Concubion kocht ik een wit Adidas shirt en net een rood-grijs shirt. Nu kan ik weer voor de dag komen. Mocht de één een keer nog niet droog zijn, dan kan ik de ander aan. Het andere shirt, grijs, blijkt slechts heel langzaam te drogen, terwijl het toch ook geen katoen is. Dat gebruik ik alleen 's avonds, maar niet met het fietsen. Dan zou het iedere dag door het sop moeten. Ik vind het wel leuk om een sportshirt van de kaap en van Santiago te hebben voor als ik straks weer thuis ben. Nou ja, straks...

Ondertussen en eerder vanmiddag hadden we een gesprek over 'accepteren'. Accepteren dat klimmen pijn doet, dat het niet sneller gaat dan het gaat, dat (bij Titia) de handen pijn doen en er adem te kort is. Wanneer zijn zulke vervelende dingen nu echt geaccepteerd en dus ten volle aanvaard? (vgl. mr. Eckhart bij 6 juni) Ik denk dat dat pas zo is, als ik het niet meer als een last mee draag. Als ik het niet als een last mee draag, blijft mijn 'emmer' leeg. Komt er dan nog een vervelend iets bij, dan kan ik mijn gelijkmoedigheid bewaren, want de emmer van de lasten was nog leeg en die is met één ding of tegenslag niet meteen vol. Wanneer ik ze zogenaamd denk geaccepteerd te hebben en ik zou kwaad worden bij een volgende tegenslag, dan is duidelijk dat ik dat eerdere toch niet echt geaccepteerd had, maar dat het toch (eventueel onbewust) in de emmer was blijven zitten, die met de nieuwe tegenslag overstroomde. Accepteren en zo de emmer leeg houden. Dat lijkt het devies.

Woensdag 14 juni 2006.

2 km, 9 '.

Gisterenavond had ik in bed niet het gevoel dat ik in een schoon bed lag. En de dekens leken eerder op die van een niet onderhouden gite of refugio dan die van een hostel of hotel. Ik lag er niet zo lekker al rook het laken best naar iets als een wasmiddel. Vanmorgen bleek dat Titia dat gevoel ook heeft gehad.

Tijdens het fietsen opladen voor de twee kilometer naar Atesa-autoverhuur spraken we een Nederlands paar dat vanaf Malaga in Zuid Spanje de Zilverroute had gefietst naar Santiago. Ook dat is een zware route. Tijdens het fietsen naar het bedrijf begon het hard te regenen, maar we waren natuurlijk al snel daar. We kregen een Ford Transit 90/T350 mee, extra groot en met verhoogd dak. De weg om Santiago uit te komen in de richting van Arzúa was even zoeken, maar ging toch in alle rust. Het was wel leuk om het eerste stuk dezelfde route te rijden die we op de heenweg gefietst hebben. We zagen de hellingen die we allemaal bedwongen hebben op de laatste twee dagen naar Santiago. We zagen veel fietsers richting de stad van St. Jacob gaan en wisten wat hen nog zou wachten.

In eerste instantie had ik via Cebreiro terug willen rijden, omdat we er op de heenweg door de spanning van het klimmen en de hoogte er eigenlijk niet toe gekomen waren om het plaatsje zelf te bezichtigen. We besloten om dat toch niet te doen om zo de Camino de Camino te laten en die niet te overspoelen met nieuwere indrukken van de autotocht. Daarbij leek het mij dat als ik echt iets te zoeken had in Cebreiro ik dat toen al wel gevoeld zou hebben. Bovendien is het heel ander weer, ca. 15° C en regenachtig.

We deden in Arzúa boodschappen in de supermarkt die we van de heenweg kenden en bogen af naar Lugo en reden vandaar naar de noordelijke kust. Het is een heel ander gebied. Vanmiddag reden we de streek Galicië uit.

Na twee oude en vieze campings voorbij gereden te zijn vonden we in Otur een betere. We zijn de enige campinggasten hier.

Ik had er wel aan gedacht om de laadruimte van de auto te gebruiken om in te zitten of te koken, maar Titia kwam met het luisterrijke idee om met dit weer de tent helemaal niet op te zetten en ook in de auto te slapen. Dat is natuurlijk wel zo handig en zo blijft de tent ook droog. De wagen is groter dan de Vito. We zitten nu bij de zijdeuringang te schrijven (R) en de sms-sen (Ti). Eerder aten we een heerlijke vliindertjes-macaroni met roomsaus. De fietsen staan voor het eerst sinds lange tijd weer een avond en nacht buiten. Het was luxe vandaag om bij een helling gewoon het gaspedaal in te kunnen trappen.

Ik ben nu toch wel zo aan de snelheden van een auto of motor gewend dat ik niet meer had wat ik in mijn studententijd op Uilenstede een keer had: Na drie maanden alleen op een brommer gezeten te hebben, reed ik weer eens een keer in een auto (van pa). Ik trok op bij het begin van de snelweg naar Amstelveen en dacht 'Dit is een mooie snelheid'. Ik reed toen 60- 65 km/u.

Vandaag heb ik wel rustig gereden, maar niet zo langzaam. Het hoeft niet harder en bovendien, er is hier geen snelweg. De gewone buitenwegen rijden hier heel wat beter dan in Nederland waar de 80 km-wegen in de praktijk 50-60 km-wegen zijn en vol liggen met slaloms, drempels en andere obstakels. Morgen rijden we weer verder langs de kust.

Het is gestopt met zachtjes regenen en het giet nu voluit, maar wij zitten droog.

Vanavond slaap ik weer eens in mijn eigen lakenzak. Dat is sinds de eerste keer in Santiago niet meer voorgekomen. Zal het nog breed genoeg zijn na alle bedden van een meter of meer breed? De lakenzak was al niet zo breed. En ik kan mijn voeten er niet buitenboord steken. Gezien de temperatuur is dat wellicht ook niet nodig.

Donderdag 15 juni 2006.

0 fietskilometers.

Gisterenavond hield het ook weer op met regenen. Na het schrijven belde ik mam in verband met het ziekenhuisgesprek van pa. Nou dat heeft een heel vervolg gekregen. Het is nog niet voorbij na de operatie.

We sliepen met de deur open. Ik kon zo naar buiten kijken en dat is leuk. In de nacht kwam er nog een enorme hoosbui naar beneden en het onweerde daarbij, maar wij zaten inderdaad droog.

De auto was ook vanmorgen nog luxe. We reden rustig verder vanuit Otur op de N 632 of op de nieuwe 'autovia'. Het was leuk om meteen in de ochtend al enkele 'peregrinos' tegemoet te zien komen. We zagen zowel lopers als fietsers. Eén fietser zag er erg Nederlands uit. Grappig dat Nederlanders vaak te herkennen zijn. Ik weet niet goed wat dat nu is. Misschien herken ik ze aan een bepaalde gelaatsuitdrukking.

We lunchten aan het strand van San Vicente in de opening van de schuifdeur. Op deze manier gebruiken we de auto vierentwintig uur per dag. Ik zit er nu ook weer in te schrijven.

We kwamen best vroeg op de camping van Santander, dat ook aan een kaap ligt, aan. Titia is hier ooit al eens geweest in de zeventiger jaren van de vorige eeuw, maar herkent het niet. De camping vind ik duur, zeker omdat er niet eens warm afwaswater is. (Ik vul dan een pan onder de douche) En morgenochtend is er geen douche, want die gaan pas later in de ochtend open. En dat kost dan € 18,70, bijna even duur als het mooie hostel in Fisterre.

Ook hier kwam weer regen naar beneden. Ik geloof dat er nu al vijf dagen ergens op de dag regen valt. In de fietsperiode hadden we kennelijk mazzel!

De plaats die we op de camping toegewezen kregen (hier zijn wel meerdere campinggasten) hebben we al weer verlaten. De burens aan de andere kant kwamen terug bij hun tent en zetten hard muziek aan en gingen nog meezingen ook. We staan nu met toestemming van de receptie een eindje verderop. Daar bleek overigens ook een herriemaker te zitten en nu staan we weer ergens anders. Dat hebben we niet meer gemeld. Spanje. Eergisteren in de regen na Serra de Outes riep Titia al: 'Ik weet niet of het ooit nog goed komt tussen Spanje en mij!' Spanje zal niet zo maar veranderen, dus zullen we dat zelf moeten doen om in een andere verhouding te komen. Ik verwacht niet dat ik veel anders zal gaan denken en voelen als ik het best mooie sanitair binnenkom en het eerste toilet blijkt niet te zijn doorgetrokken (heb ik maar gedaan) en het tweede toilet blijkt niet doorgetrokken (heb ik ook maar gedaan) te zijn. Dan maar de derde. 'Niet oordelen' is wel wijs, maar ook erg moeilijk.

Het avondeten was geen succes. We hadden aardappelpuree en doperwtten met iets van ham daarbij. Dat was helemaal niet lekker zoals eerder in Belorado ook iets van vlees niet lekker was. Thuis eet ik eigenlijk geen vlees. Ik heb wel eens

gehoord dat als iemand een tijdje geen varkensvlees eet, hij of zij het ook niet meer lekker vindt. Bij rundvlees en kip schijnt dat niet zo gauw te gebeuren. Misschien is het dat het wel. Ik nam er pinda's bij en kocht een roomijs met witte chocola voor toe. Ik eet thuis geen vlees, omdat ik het niet eens ben met de veehouderij, het vervoer en slachtbeleid. Heel soms met bezoek neem ik wel eens iets van biologisch verantwoorde kip of rundvlees.

Morgen rijden we door naar San Sebastian. Zaterdag moet de auto om 09.00 uur ingeleverd worden, maar vrijdagmiddag kan natuurlijk ook. Misschien is er nog tijd om de weg naar Frankrijk met de wagen te verkennen. Op de kaart staat bij San Sebastian geen camping aangegeven. Maar er zijn meer campings dan op de kaart getekend staan. Het kan natuurlijk best zijn dat er weer van die griebus-campings zijn, zoals we gisteren voorbijreden. Misschien zijn we morgen al in Frankrijk, misschien zijn we in een hotel in San Sebastian.

We denken nu in Frankrijk een zo plat mogelijke route te rijden en dus niet automatisch het boek 'Langs oude wegen 2' te volgen. Hoe we precies gaan, weten we nog niet. We zijn op de terugweg, maar nog steeds geldt: 'There is always another mountain to climb; that's the Camino.' Dat geldt in figuurlijke zin natuurlijk ook, want de Camino, dat is het leven.

Ik maakte een wandeling over de camping en ik zag zo juist het tweede Spaanse stel deze maand dat rustig met elkaar praat. Het loochenstraft generalisaties, of het bevestigt juist de regel door de uitzondering te zijn. Het is maar net hoe ik er tegen aan kijk. Laat ik de eerste maar nemen.

De fietsen heb ik weer een beetje schoongemaakt en een paar rammeltjes zijn verholpen.

Ongelooflijk dat we gisterenochtend nog in Santiago waren.

Hoofdstuk 10: Terug in Frankrijk.

Vrijdag 16 juni 2006.

16 km met de fiets, 1 u 08 ' -- min. 4 km/u, max. 48 km/u.

Vanmorgen begon in Santander in Spanje. De nacht was rustig. We waren wel allebei een aantal keren wakker. We lagen weer in de auto met de schuifdeur open. Af en toe regende het, maar dat kwam niet naar binnen.

We vertrokken vlot, hadden even moeite de stad uit te komen, maar vonden toch onze weg naar San Sebastian. Nog voor de lunch keken we naar de N 1 die richting Frankrijk gaat. De weg was gevaarlijk voor fietsers en het eerste stuk was ook verboden. We zagen geen weg om de stad met de fiets te verlaten. Kleinere wegen zijn er niet of staan niet aangegeven. Vòòr 16.30 uur stonden we met enige moeite in het centrum bij Atesa-autoverhuur. Dat hebben we alleen kunnen vinden dankzij een campingbaas in Oiartzum tussen San Sebastian en Irun aan de grens waar we met de auto op verkenning waren op zoek naar fietswegen voor later als de auto ingeleverd zou zijn. Hij printte voor ons een plattegrondje en daarmee konden we Atesa vinden. We hadden toen nog het idee om met de fiets bij deze camping terug te komen.

Goed, we staan bij Atesa, maar hadden nog steeds geen idee hoe we de stad uit moesten komen en naar de camping moesten fietsen. Toen de auto afgeleverd was, de administratie afgewikkeld was en ik de borg weer terug had op mijn rekening vroegen we aan de baliemedewerkster hoe we per fiets San Sebastian uit konden komen. Wij hadden alleen maar waanzinnig drukke vierbaanswegen gevonden met veel gevaarlijke tunnels. Deze vrouw wist het ook niet,

maar achter ons verscheen opeens een engel in de gedaante van een jongeman, die net een busje ging huren. Hij ging morgen met een hele groep fietsen en had die bus nodig voor het fietsenvervoer naar de Pyreneeën. Hij vertelde dat je San Sebastian maar op één manier uit kunt met de fiets en dat ook die weg eigenlijk niet te doen is vanwege de smalle weg en het heel drukke (vracht)verkeer. Zouden we die ene weg kunnen vinden? Hij legde het uit, maar stopte toen en bood aan om ons weg te brengen als we even wilden wachten tot hij zijn auto had. Geweldig! We wachtten tot hij klaar was en laadden de beladen fietsen in zijn wagen. Hij bracht ons snel naar Lezo. De benauwdheden die ons allebei beklemd hadden, vielen van ons af. Hij zette de auto aan de kant. We haalden de fietsen eruit en weg was de engel. Daar stonden we, bevrijd uit San Sebastian. Bordjes naar de camping waar we eerder waren, vonden we niet. We begonnen met 'dos cola cao' om te vieren dat we de stad uit waren en de auto goed was afgeleverd. We zouden kijken of we Frankrijk zouden kunnen halen.

Het begon meteen met twee venijnige klimmetjes op de toch nog drukke weg. De benen van Titia schoten in een kramp, maar met enkele keertjes een minuutje stoppen vocht ze zich werkelijk omhoog! Wat een doorzettingsvermogen! De tweede helft van de zestien kilometer waren makkelijker en met een 'Jiiaa!' uitroep van mij reden we achter elkaar Frankrijk binnen, Titia voorop.

Af en toe drupte het al en het was ook onweersachtig. We reden Hendaye binnen en vonden een hotel. Daar was plaats voor de fietsen, maar hij had alleen nog een dure kamer. Dat was echter niet het hele verhaal. Hij stelde voor dat we alleen het tweepersoonsbed op de kamer zouden gebruiken

en dan kon hij slechts de helft in rekening brengen. Een engel verschijnt nooit alleen. Het was 19.15 uur.

Een heerlijke douche en kleding wassen kon in ontspannen sfeer gebeuren. We aten op de kamer brood dat we in Lezo gekocht hadden. Sinds we de kamer hebben komt het water met bakken uit de hemel zetten. De lucht was met de bliksem vaker wel dan niet verlicht. Van mam, die belde, hoorde ik dat de regen hier zelfs op het Nederlandse nieuws geweest is. Maar wederom geldt: wij zitten droog.

We zijn in Frankrijk! Morgen verder; we weten nog niet waarheen. We denken aan de richting Bordeaux en dan langs de Loire of zo. Hoe ver we komen, hangt ook van het weer af. Misschien zitten we morgen wel weer in een hotel. Maar: 'we are on our way' of zoals ik tegen de vrouw van het hotel La Palombe Bleue zei 'Il est bon d'être en France encore'. Ik weet nooit of het bijwoord hier nu 'bon' of 'bien' moet zijn, maar haar lach zei me, dat ze me begreep. Tous va bien.

Zaterdag 17 juni 2006.

59 km. 3 u 59 ' -- min. 5 km/u, max. 48 km/u.

Na ontspanningsoefeningen was het lekker slapen. De hoosbuien waren in de ochtend voorbij. De tocht ging verder over de zeer drukke N 10; er was een constante stroom van auto's naast ons. Van Spanjaarden of de Spaanse aard kan iemand zeggen wat-ie wil, maar in het verkeer houden ze veel rekening met fietsers en ze zijn ook in het verkeer veel rustiger (Het was ons bijvoorbeeld opgevallen hoe voetgangers die willen oversteken meteen voorrang krijgen). Er werd hier op de N 10 veel getoeterd. Ik zwaaide maar als groet en wuifde zo de agressie weg. Toch ging de agressie ook vat op mezelf krijgen. Dat samen met het ontbreken van

terrasjes voor koffie/chocola en een volle blaas maakte mij knorrig, zoals Titia het noemde. Na half twaalf vonden we langs de weg een café. Daar was een heerlijke 'chocola chaud'. We konden de ontstane spanningen uitpraten en bleven er meteen voor de meegenomen lunch. Anderhalf uur later reden we verder en bij één van de vele 'centre commerciaux' zagen we een Declathon, een grote buitensportzaak. Titia kocht als eerste een andere helm. Ze hoeft nu niet langer met mijn oude helm te rijden, die qua kleur ook volledig uit de toon viel. Ze heeft nu een grijs-rode. Ook kon ze een nieuw windstopjack vinden dat ze eerder op de Meseta verloren was. Ik kocht dezelfde. De mijne had ik niet verloren, maar hij is wel erg versleten geraakt en niet meer schoon te krijgen, zelfs niet met het superwasmiddel 'Genie' en een borsteltje. Ook konden de reserve binnenbanden weer aangevuld worden. Ik betaalde het van de sponsoring van pa: € 69,--.

We fietsten weer verder en bij Labenne konden we de N 10 laten wat-ie was: druk.

Het lijkt ongelooflijk, maar met een klim reden we het meest vlakke departement van Frankrijk binnen. We lieten de Pyrenees-Atlantique achter ons en fietsten verder in Les Landes.

De klimmen vandaag vielen mee. In de eerste tien kilometer was dat vier kilometer klimmen, waarvan eentje twee kilometer achter elkaar. Later volgde nog een langere, maar ze zijn wel minder steil en niet alles hoefde ik in 1.1 of 1.2 te doen.

Er was en is nog steeds onweersdreiging, hoewel het nog steeds droog is. We kozen het zekere voor het onzekere en zochten een hotelletje. Dat vonden we na wat zoeken in Capbreton. Het is net als gisteren gevestigd in een oud pand.

Nieuw is dat we voor het eerst een (scheef) balkonnetje hebben aan de binnenplaats waar de fietsen staan. Op de kamer kookten we macaroni. Het gaat al gewoon worden om op kamers te koken.

Ook deze kamer staat weer vol met de spullen en de drogende was: keuken, waskamer, eetkamer, slaapkamer; het is allemaal één zoals hiervoor in de Ford Transit.

Het is 22.15 uur. Morgen gaan we verder naar het noorden en noordoosten.

Zondag 18 juni 2006.

76 km. 4 u 08 ' -- min. 6 km/u, max. 44 km/u.

Vanmorgen was ik even na zevenen wakker na een nacht van lekker slapen. Ik lag in het eenpersoonsbed, Titia in het tweepersoons. Malti en Russ, twee kleine speelgoedhondjes die we bij ons hebben in de stuurtas en heuptas, zaten gezellig naast elkaar.

Gisteren hadden we het ontbijt in het hotel genomen, vandaag deden we het ontbijt weer zelf op de kamer. Het was nog een Spaans ontbijt.

In Capbreton deden we nog boodschappen. Zelfs in een 'petit Casino' is meer keus dan in menige 'supermercado' in Spanje. Daarna begon een vlakke etappe door Les Landes. Eerst nog langs de kust, maar later verder landinwaarts. Het is vlak en dat is welkom, maar het is ook saai: dennenbomen met een onderbegroeiing van varens en rechte wegen. Leuk was dat we even opfietsten met een drietal Nederlanders, wat ouder dan wij. Zij waren ook via de Col de Somport Spanje ingereden naar Santiago en vandaar nog doorgegaan naar Finisterre en Fatima in Portugal. Nu waren ze ook op de terugweg. Hun tempo lag voor Titia en mij net iets te hoog

om lekker te fietsen. De lunch aten we in Castets. We reden nu verder langs de N 10 en niet er op; we bogen af naar Garosse en daar hoorden we dat er een camping zou zijn in Morcenx-Bourg. Die konden we vinden. Het is een driesterreen camping op een landgoed. Een mobile-home was niet te huur voor één nacht en dus zetten we de tent weer eens op, want na 76 kilometer fietsen, wilden we toch niet doorgaan. Er was wel onweersdreiging, maar goed. Ik kon uit de opslag een tafel en twee stoelen opduiken. Toen de vrouwelijke beheerder langs liep zei ik dat ik ze morgenochtend weer terug zou zetten. Het was 'pas de problème'.

We aten lekker. Daarna was het gastankje weer leeg. Ik pakte er één uit Frankrijk van het merk 'Plein air'. Het was een mengsel van butaan en propaan en dus had ik hoge verwachtingen, maar het spul was nog erger dan het Spaanse gas. Af en toe kwam er een seconde gas. Ik liet me er toch door van de wijs brengen: stom gas. Zelfs toen ik 'm na vele pogingen maar helemaal losdraaide om dan maar leeg te laten stromen, wilde het gas er nog niet uit. En dat terwijl er toch een gat in de tank zat! Met schudden kreeg ik 'm leeg. Nu zit er weer een 'Camping Gaz' onder.

Net, na de koffie en voor het schrijven, spraken we over het vervolg van de reis. Doen we nog een stukje met een auto? Ik heb toch wel zin om ook naar Plum Village te gaan, de kloostergemeenschap onder leiding van Thich Nhat Hanh. Titia opperde dat het zomerprogramma daar in juli start en we weten dus niet of we er terecht kunnen. Ik ga er eigenlijk van uit dat we er wel een nachtje kunnen staan met de tent. We weten niet of Thay (meester, zo wordt hij genoemd door de monniken en nonnen) er zelf is, of dat hij in Amerika is. Vanuit Plum Village zouden we naar Bergerac kunnen fietsen

om dan met een auto naar Roanne of Moulins te rijden. Dat scheelt een paar hellingen. Wanneer we dan daar vandaan in twee dagen naar St. Bonnet de Vieille Vigne en vervolgens naar Taizé rijden is dat echt het einde.

Vandaag reden we langs het plaatsje 'Boos'. Titia vroeg of we er nog doorheen zouden gaan, maar ik antwoordde dat we dat in Finisterre achter ons hadden gelaten. Bij het gas eerder vandaag en langs de drukke N 10 eerder was dat al niet helemaal waar gebleken. Een bezoek aan Plum Village kan in het omgaan met boosheid nog een wijze les opleveren.

Over boosheid gesproken: Ergens voor Léon was een autochtone automobilist heel kwaad op ons. We reden gewoon achter elkaar rechts op de weg. Hij toeterde toen hij van achteren naderde. Ik woof weer even zoals eerder. Hij gaf hard gas met ingetrapte koppeling, kwam naast ons rijden en deed z'n raam open. Hij schreeuwde iets over een 'piste cyclable'. Ik deed of ik 'm niet begreep en negeerde hem, Titia ook. We hadden een dergelijk bord wel gezien, maar het was een onverplicht en onverhard fietspad door het bos en wij prefereerden met de beladen fietsen de verharde weg. Hij bleef vervolgens voor ons rijden, toeterend en wijzend naar een ingang het bos in. Uiteindelijk reed hij, nog steeds heel boos, door. We hebben 'm niet meer gezien. Dat soort agressievelingen kunnen gevaarlijk zijn. We konden verder ongestoord (behalve door pijnlijke handen en benen) verder rijden.

Vanavond slapen we dus sinds lange tijd weer eens in de tent. Dat is niet meer voorgekomen sinds Portomarin, nog voor we Santiago bereikten. Ik weet nog dat ik 'm daarna op de kleine binnenplaats van de albergue van Arzúa gedroogd heb. We hadden natuurlijk nog wel gekampeerd op de terugweg, maar dat was met de huurauto.

Maandag 19 juni 2006.

71 km. 4 u 00 ' -- min.8 km/u, max. 32 km/u.

De dag begon na heel warm, maar toch lekker slapen tot 06.45 uur. Na het ontbijt bleek dat we met een verschillend doel voor ogen waren gaan slapen, terwijl we er toch samen over gesproken hadden. Zo zie ik - en niet voor het eerst - dat het belangrijk is om een goed gesprek ook goed af te sluiten. We pakten de kaart er weer bij en keken. We besloten om noch te gaan wat Titia in gedachten had (te westelijk), noch wat ik in gedachten had (te zuidelijk). We kozen Captieu. Dat ligt precies in de richting van Plum Village. De route naar Captieu was veel langer dan wat ik eerst in gedachten had gehad. En omdat we pas even na half tien vertrokken zette ik een aardig tempo in. Na Salores zakte dat. De weg was rustig en we konden ook hele stukken naast elkaar rijden. Lekker plat, maar wel recht, recht, recht en dennenbomen met varens afgewisseld met varens en dennenbomen. We spraken tijdens het fietsen ook over Maasbracht waar na mijn terugkomst op de één of andere manier het thema 'Verzoening' aan de orde zal komen naar aanleiding van vragen aan de kerkenraad. Die vragen werden gesteld, omdat sommigen uit mijn predikingen begrepen menen te hebben dat ik niet geloof dat 'Jezus voor de zonden van de mensen gestorven is'. Dat klopt, het sterven van Jezus en het opstaan van Christus heb ik anders leren zien. Het verhaal van het lijden en sterven van Jezus wil ons m.i. tot het inzicht brengen dat uiteindelijk de liefde overwint.

Op zoek naar koffie en chocola bleken in een plaatsje maar liefst alle drie de cafés tegelijk gesloten te zijn. Dat heb ik echt nog nooit meegemaakt in Frankrijk. Uiteindelijk vonden we toch nog een automaat bij een benzinstation.

De benen (van allebei) en handen (van Titia) waren pijnlijk tijdens het fietsen en ook voelden we allebei de huid in de linkerlies. Het was daarom doorzetten, maar we bereikten ten lange leste Captieu. Ik had er eigenlijk wel een camping verwacht, maar die was er niet. We zagen alleen een gesloten hotel. In een bar vroeg ik of zij ook een kamer hadden, maar neen. Dezelfde vraag in een tweede café werd beantwoord met een verwijzing naar het hotel dat toch open moest zijn. We moesten maar even via de achteringang, want er was altijd wel iemand.

We hadden geen zin in verder fietsen en probeerden het hotel aan de achterkant. De keuken werd verbouwd, maar een kamer was geen probleem. De hotelier vond het erg jammer dat hij geen eten of ontbijt kon organiseren, maar dat kwam ons natuurlijk eerder goed dan slecht uit. Dat wilden we toch zelf regelen.

We zitten nu in een oranje/roze kamer en hebben zelfs een ligbad. We aten een meeneem pizza op het terras van het hotel met een Tourtel (alcoholvrij bier) uit de supermarkt. Heerlijk.

Terwijl ik zit te schrijven komt het broeierige weer los: een enorme onweersbui. Achteraf is het dus maar goed dat er geen camping was, want nu kan ik weer zeggen: wij zitten droog.

In Captieu zagen we zo waar een looppelgrim met een jakobsschelp. Hij trok een karretje en droeg geen rugzak. Dat wordt nog een klus met de Pyreneeën en de Spaanse bergen, lijkt me. Er komen hier wellicht wel vaker pelgrims langs, want ook de hotelier herkende ons als 'pèlerins'. Er is hier echter geen routeaanduiding langs de wegen. Ik weet dus niet of het ook officieel een 'chemin de St. Jacques is'.

Ondanks de regen is het nog steeds warm.

Dinsdag 20 juni 2006.

67 km. 4 u 13 ' -- min. 6 km/u, max. 38 km/u

Toen het vannacht weer ging regenen was ik wel blij met de kamer in oranje-roze (zelfs het plafond was er mee behangen). We ontbeten aan het tafeltje in de kamer en reden rond 08.30 uur weg. Het begin was meer van hetzelfde: dennenbomen en varens, varens en dennenbomen. We reden naar Grignols. De donkere lichten werden toch te zwaar en het begon wat te regenen. We trokken onze pakken aan, maar het zette niet echt door. In Grignols waren we bijna bij de departementsgrens en opeens na een kleine klim en een bocht veranderde het landschap als bij toverslag. We kwamen in een gebied à la de Dordogne. Het ging natuurlijk wel wat op en neer, maar het landschap was zo veel mooier. Op enkele plaatsen waren er ook koeien in de wei. In Spanje hadden we dat bijna helemaal niet gezien. Omdat het net voor Cocumont weer begon te regenen, hielden we een vroege lunch om het stokbrood droog te houden. Ik koos er daarom voor om bij het begin van de regen niet mijn regenbroek aan te trekken, maar die te gebruiken om het brood nog even droog te houden. In Cocumont vonden we een afdakje bij een gesloten bakkerij. Tijdens het eten van het brood kwam vanaf de overkant van de straat een oude vrouw met zo'n echte Franse doorknoopjurk en wollen pantoffels naar buiten geschuifeld met een bord kersen. Die waren voor ons. Misschien vond ze onze lunch van stokbrood, kaas, jam en water wel erg karig. Het was heel aardig. Toen Titia wat van het bord nam, zei ze alleen maar 'Non, tout': alles was voor ons. Titia hield als dank even haar hand vast. We aten ze met smaak op en ik groette haar toen we weer op wilden stappen met een kleine buiging met de

handpalmen tegen elkaar voor m'n borst. Wellicht stond ze ergens achter een raam te kijken. Bij de brug over de Garonne besloten we toch niet af te buigen naar Marmande, maar door te rijden naar Duras. Dat is dichtbij Plum Village. Twee jaar geleden stonden we met de auto en motor op een mini-camping met Engelse beheerders. We kwamen er rond vieren aan. Vanwege het weer vroegen we of we ook een mobile-home konden huren. Die waren vol, maar er was wel een houten chalet. Het hielp weer dat we pelgrims zijn, want ik vroeg om die reden een korting en die kregen we ook. Morgen blijven we hier. Daarna rijden we naar Plum Village. Een rustdag is al weer even geleden. De laatste was in Fisterre en er is sindsdien heel veel gebeurd. Morgen is er wellicht ook ruimte voor een stukje 'kin-hin' (loopmeditatie). Dat zal een passende voorbereiding zijn op ons bezoek aan Plum Village en Thay, die deze oude vorm van meditatie weer opnieuw bekend maakte.

Woensdag 21 juni 2006.

3 km. 17 '.

De langste dag, maar de tijd gaat hard. Gisterenavond lag ik in een vreselijk krakend bed. Gelukkig werd Titia van mijn gedraai en gekraak niet wakker. Toen ik eenmaal sliep, sliep ik lekker tot zes uur. Het was al licht en koel genoeg om de fleecedeken over me heen te trekken. We hoefden niets deze dag.

Na het ontbijt gingen we eerst beiden aan de was. Naast kleding was er nu ook gelegenheid om de pyjama's, lakenzakken en kussenslopen te doen. Daarna fietsten we omhoog naar het dorp. Dat is een helling, die ik met bagage toch echt niet in 1.3 had kunnen doen. We deden er

boodschappen, en omdat er geen internetcafé bleek te zijn waren we al vroeg terug. We lunchten lang en vielen daarna allebei in slaap. Ik had al eens gehoord dat je met een fietstocht gemiddeld twee uur meer slaap per nacht nodig hebt dan normaal. Daar komen wij niet aan. Maar wel op deze dag.

Na het avondeten maakte ik de fietsen weer eens schoon van het vet. Het wassen had ik in Santander nog gedaan.

Lekker zo'n rustige dag. We spraken ook over het vervolg. We hebben nog steeds allebei de neiging om fietsdagen langer te maken. Kunnen we nu rustiger aan doen? Morgen gaan we naar Loubes-Bernac waar Lower Hamlet ligt, het oudste deel van het klooster van Plum Village. Misschien blijven we er een dag. Anders of daarna gaan we naar Bergerac. Wellicht dat we daar een auto huren om weer wat verder te komen. Op die manier zouden we bovendien de bergen van het Massif Central zonder trappen over kunnen. Omdat we daarna toch nog twee dagen zullen fietsen, komt de terugweg uit op tien fietsdagen. Dat kan ook. We hebben toch al niet alles teruggefietst. Daarvoor was de heenweg te zwaar geweest en bovendien, zoals ik eerder zei, hadden we dan een heel strak tijdschema moeten hanteren. Deze pelgrimage leert ons echter dat het leven ons dient en dat wij niet het leven hoeven te dienen. Wel het leven respecteren, maar dat is iets anders. Het leven respecteren is voor mij altijd moeilijk als het gaat om muggen in de slaapkamer of om wat op acht poten rondrent, want dat zijn er minstens twee te veel.

Dient het leven ons? Ja, ik vind dat we een mooie tijd meemaken en dat veel dingen zichzelf blijken op te lossen of dat zich op tijd een oplossing aandient. Het is de kunst om problemen te zien als mogelijkheden en uitdagingen waar ik

niet tegen hoeft te strijden en die ik ook niet hoeft te ontkennen, maar die ik alleen maar in hun werkelijke gedaante hoeft te zien, dat wil zeggen, als iets dat er gewoon is en dat het er niet is om mij te willen dwarsbomen in mijn plannen. Problemen hebben sterk de neiging om te veranderen als ik ze gewoon kan aanzien. Ze wijzen mij er op dat ik met het leven kan meestromen en dat het leven mij dan dient. Problemen worden pas bergen als ik me onverzettelijk opstel. Maar onverzettelijkheid is natuurlijk juist het ophouden met meestromen. Wie stil wil staan in een stroom gebruikt - of liever: verspilt - veel kracht. Het leven is, het leven stroomt, het leven dient.

Donderdag 22 juni 2006.

16 km. I u I I ' -- min. 5 km/u, max. 38 km/u.

De kortste nacht kan toch nog lang zijn. Titia was snel in slaap, ik niet. Het was niet alleen de warmte of de hond, die net als de nacht ervoor voortdurend blafte gedurende een uur. Ik denk dat mijn moeizame inslapen ook te maken had met het gaan naar Plum Village. Midden in de nacht werd ook Titia wakker en daarna hadden we alleen nog hazenslaapjes. In de ochtend was het weer 'business as usual'. We pakten in en toen we wegreden, legden we de sleutel van het chalet in het kantoor met een 'Thank you, R and T, two pilgrims on their way'. We konden in het begin helling af, op weg naar Loubes-Bernac. Ik kon het nog herkennen van twee jaar geleden. Het was er stil. Wat wij niet wisten, is dat er net gisteren een retraite van eenentwintig dagen beëindigd is. Verdeeld over Lower Hamlet, Upper Hamlet en New Hamlet waren er achthonderd mensen geweest. Daarom is er gisteren een 'lazy week' begonnen. Dat geeft monniken en

nonnen even tijd om weer op te laden. En terwijl iedereen waarschijnlijk blij is dat de mensen gisteren vertrokken zijn, komen wij opeens aan. We werden verwelkomd en aangesproken door een zekere Lisa uit Chicago die nog niet weg was na de retraite. Ook een non kwam naar ons toe. Er was veel bewondering voor onze Tocht. Er zou gekeken worden of we konden blijven. Vanwege de democratie in de gemeenschap hebben verschillende mensen en raden (councils) daar wat over te zeggen. We hadden echter ook iets van 'we willen niet tot last zijn'. We liepen een rondje en zagen enkele veranderingen. De nieuwe grote meditatieruimte aan het begin konden we daarbij niet over het hoofd zien. Titia en ik zaten daar even. We aten ons meegebrachte brood bij de lotusvijver, een non kwam bij ons zitten. Zij sprak ook haar bewondering uit en ook zij zou kijken of we konden blijven. We waren immers 'practicioners' (mensen die met aandacht in het hier en nu willen leven), omdat we hier in 2004 al waren en toen luisterden naar enkele voordrachten van Thich Nhat Hanh en meededen met de loopmeditaties. We vroegen er in eerste instantie niet om, wel vroegen we een stempel voor op de laatste plaats in het pelgrimspaspoort. Zonder verdere afspraken gingen we weer uiteen. Toen we later nog even met Lisa stonden te praten, kwam ze er weer bij. Ze nam onze paspoorten mee en kwam even later met een stralend gezicht terug, want ze wist niet dat er zulke mooie stempels waren in Plum Village. Nog weer wat later, toen wij zelf eigenlijk al besloten hadden om door te rijden, kwam ze terug en vertelde ons dat we inderdaad konden blijven. Voor de Dharma-nectar-hall (de 'oude' meditatieruimte) praatten we verder met Lisa en Beate uit voormalig Oost-Duitsland. We konden de tent van Beate gebruiken, want die had 'm de komende nacht niet nodig. We

'wonen' daarom nu op het uiterste randje van de pruimenboomgaard waar de kloostergemeenschap naar genoemd is.

Inmiddels zijn we gedoucht. We zitten met een kop thee en heet water aan een lange tafel onder een afdak. De regen van vanmorgen is voorbij.

Beate kwam langs en ging er bij zitten. Zij is fysio-therapeute en komt hier al jaren en helpt ook mee met retraitses. Ze vertelde ons van een laatste keer dat er 'Questions and answers' gedaan werd (alle mogelijke vragen kun je stellen aan Thay en je krijgt meteen een antwoord). Het is goed hier deze dag te zijn en pas morgen verder te gaan. Het is ook goed om van hier (nou ja, Bergerac) een auto te huren. De laatste stempel is gezet, maar de Tocht eindigt pas echt in Taizé, want het leven is een cirkel.

Vrijdag 23 juni 2006.

30 km. 2 u 12 ' -- min. 5 km/u, max. 42 km/u.

Gisterenavond was lekker rustig Na het lekkere eten (witte mihoen, groentenbouillon, tomaten, tofu, sla, brood en meer) gingen we eerst even naar de tent in de pruimenboomgaard. We kwamen daarna weer terug bij het centrum en sloten de dag met z'n tweetjes in de nieuwe meditatie ruimte. Omdat het 'lazy day' was, was er geen programma. Het was goed zitten daar.

's Avonds in de tent was het even wennen, want het vloeroppervlak was wel groot genoeg, maar toch te klein om te voorkomen dat ik met m'n hoofd het tentdoek raakte. Een tijd lang hoorde ik telkens 'trip, trip, trip...'. Het was de kleine hagedis die ik al eerder tussen de twee lagen tentdoek had zien lopen. Toen het koeler werd, werd het stil. Om 03.15 uur

ging ik even naar buiten voor een sanitaire stop en ik zag een ongelooflijke hoeveelheid sterren. Titia kwam ook naar buiten en samen keken we naar de Melkweg, die heel mooi te zien was. We werden om 06.45 uur wakker. We dachten dat het ontbijt op deze 'lazy day' pas om 09.00 uur was en daarom ontbeten we met onze eigen spullen bij de tent. Toen we echter de bel hoorden, begrepen we dat er toch wel eerder ontbijt was. We waren echter al aan het eten en lieten het maar zo. Om 09.15 uur namen we afscheid. Toen we nog even met de non stonden te praten, die we gisteren ook gesproken hadden, onderbrak ze opeens even het gesprek. Er liep een miertje over haar jasje. Ze liet het beestje voorzichtig haar hand op lopen en bukte zich bij het gras 'to bring an ant home' (om het miertje thuis te brengen') Ja, dat is het leven respecteren. Ze bedankte ons voor onze komst zoals ook wij haar bedankten. Ze zei dat veel mensen in deze tijd verstoord zijn in hun evenwicht. Wij kunnen een brug zijn door het praktiseren van 'leven in aandacht'.

Het ging heuvel af en heuvel op naar Bergerac op een mooi, klein, stil weggetje.

Na een koffiestop en boodschappen deed mijn fietscomputer het niet meer. En die van Titia was op hol geslagen en gaf snelheden aan die niet klopten. Bij mij was een snoerbreek het euvel. Het was priegelen om het heel dunne snoertje weer aan elkaar te draaien. De computer van Titia kwam na een tijdje zelf weer op orde.

Met de lunch kwamen we in Bergerac en we aten ons brood aan de oever van de Dordogne in het gras. Toen het eten al op was, kwam er een hond naar ons toe. Ze kwam een aaitje halen. En dat kreeg ze, van allebei. Ach, we hebben allemaal op z'n tijd een beetje aandacht nodig. Het is goed om dat dan ook te kunnen krijgen. Het doet me weer denken aan een

gesprek in Plum Village. Beate vertelde dat de meditatie aldus Thay vooral dienen om concentratie-vermogen te vergroten, want alleen iemand die geconcentreerd kan zijn, kan werkelijke aandacht geven. En aandacht geven aan anderen is een onmisbaar aspect van 'leven in aandacht'. En wanneer je geconcentreerd in gesprek bent, kun je bij jezelf voelen dat je vol wordt van wat de ander je vertelt. Het hoort dan ook bij 'leven in aandacht' om dat eerlijk te zeggen: 'ik kan nu niet meer opnemen'. Het is dan vervolgens goed om het gesprek te beëindigen. Dat is niet iemand afkappen, maar juist de ander in zijn of haar waarde laten, want op dat moment kun je de ander niet meer de aandacht geven waar zij of hij recht op heeft. Met Gideon van de werkbegeleiding heb ik het hier ook eens over gehad.

Hier in Bergerac wilden we een auto huren om naar Moulins te gaan, maar dat bleek niet zo simpel. Geen enkele verhuurbedrijf had nog auto's vanwege het weekeinde. Terug bij het toerismebureau vroegen we of zij het vliegveld wilden bellen, want daar zou maandag wel een auto beschikbaar zijn. Titia en ik delibereerden. Blijven we wachten (Ti)? Of gaan we door naar Perigeux (R)? Eerst neigden we naar mijn idee, maar het werd toch het idee van Titia. Het was al laat en zo hebben we morgen tijd voor een internetcafé. Ik was het eens. Eerst vond ik het wachten niets, maar Titia overtuigde me dat dit geen wachten is. We vonden een plaatsje op de camping aan de Dordogne. Hier blijven we dus drie nachten. Nu is het weer nog mooi, maar de vooruitzichten zijn stukken minder. We zullen het meemaken.

Mam belde. Pa heeft de komende week weer twee medische afspraken. Het is een ware Camino voor hem: 'always another mountain to climb'.

Zaterdag 24 juni 2006.

4 km.

Het was een warme nacht, zeker in de slaaptent al hadden we zowel van de buitentent als van het slaapdeel alleen de hor dicht. Ik kon dan ook maar moeilijk in slaap komen. Titia sliep zoals wel vaker, eerst gemakkelijk, maar had in het tweede deel van de nacht moeite met doorslapen. We stonden rustig op, we hoefden niet in te pakken. Na het ontbijt gingen we met de fiets naar de stad. We vonden een internetcafé, dat nog dicht was. Daarom gingen we eerst naar de kerk waar Titia een kaars ontstak bij een beeld van de mystica Theresia.

Na het internetcafé deden we boodschappen en liepen wat door de oude stad. Toen we hier twee jaar geleden waren, hebben we dat niet gedaan. De lunch aten we bij de tent, op de grond, net zoals gisterenavond met het avondeten en vanmorgen met het ontbijt. Op de camping zijn geen stoelen of tafel die ik ergens vandaan kan halen. Er is ook geen veranda zoals in Carrion de los Condes. De rugleuninkjes met zitlap komen dus weer goed van pas. We zitten weliswaar op de grond, maar kunnen wel leunen. Met het avondeten gaat dat trouwens wel goed: wanneer ik mijn benen wat optrek staat mijn bord (of liever hangt mijn bord) geklemd tussen mijn dijen en maagstreek.

Voor de lunch betrok de lucht verder. Ik stelde voor om de tot nu toe nog ongebruikte tarp (d.w.z. tijdens deze reis ongebruikt) op te zetten. Dat is een luifel die we over de tent heen spannen en aan de voorkant één stok heeft. Dan blijft de grond voor de ingang droog en kan de deur van de tent openblijven zonder dat het inregent. De tarp stond net en het begon te hozen. Het duurde maar even, maar sinds die

bui regent het af en toe. Misschien dat we morgen naar een hotelletje gaan als de tent in de ochtend droog mag worden. Dat scheelt maandag bij het inpakken als we vroeg naar Hertz toegaan.

Ik zit te schrijven in een café. Deze middag waren we lopend de stad in. Nog één slok abrikozensap en dan lopen we terug naar de camping om te gaan koken.

Zondag 25 juni 2006.

18 km. | u 08 ' -- min. 8 km/u, max. 24 km/u.

De regen maakte de nacht iets koeler dan de vorige. 'Ieder nadeel heb ze voordeel'. De tent was niet helemaal kletsnat vanmorgen. Het weer was echter wel nog steeds 'chaotisch' als ik het weerbericht in de krant letterlijk vertaal. We ontbeten in de voortent. Daarna ruimden we heel rustig open spraken een tijdje met onze Nieuw-Zeelandse burens die hier in Frankrijk zijn komen fietsen. Ook anderen hadden hen al gevraagd of ze op 'Les chemins de St. Jacques' zaten. Niet dus.

Hoewel tent en tarp niet helemaal droog waren, pakten we ze toch in, want ze zouden heel goed ook weer natter kunnen worden. Het is moeilijk gokken met een chaotische lucht. We zouden in (de buurt van) Bergerac blijven. We reden richting het vliegveld. Titia zou het liefst in de buurt daarvan iets vinden. Al gauw zagen we een reclamebord langs de weg (N 21), maar eerst keken we naar het vliegveld en zagen daar ook het verhuurbedrijf. Een hotel was er niet. We reden terug naar het ene bord, maar zagen geen vervolgaanduidingen. Ik gokte dat we iets gemist hadden en daarom kozen we na dit rondje om Bergerac de stad. Daar vandaan begon een tweede rondje richting vliegveld. Nu

zagen we het driesterren hotel dat we al eerder zagen. Voor we verder zochten naar het hotel van het reclamebord, ging we hier naar binnen. Het was iets duurder dan gepland, maar de afgelopen nachten stonden we wel op een heel goedkope camping (met goed sanitair): € 7,30 per nacht met z'n tweeën. De vrouw aan de balie zag ons aan. Het eerste wat ze zei was een vraag: of we de prijzen wel gezien hadden? (€ 50,--) Ze vond zichzelf duidelijk boven onze stand verheven. Ook omdat de kamers pas vanaf 14.00 uur klaar zouden zijn, besloten we het Etap-hotel van het reclamebord te zoeken. Dat bleek iets verder te liggen dan de kruising waar we op mijn initiatief waren afgeslagen. Het was gloednieuw (geopend in april), veel goedkoper en beschikbaar. De receptioniste van stand lieten we verder achter haar balie staan. Op de kamer (allemaal ietsje luxer dan een Formule 1 hotel) met eigen douche en toilet lunchten we. Ik droogde de tent en tarp.

Nu schrijven we op de kamer. Morgen vertrekken we vroeg. Als we in één dag naar Moulins willen, gaat het druk worden en we hopen dan ook bij tijd een auto te hebben. Dat zal eerst nog passen en meten worden om alles er in te krijgen, want nu hebben we een personenauto, gesponsord door de moeder van Titia.

Na Moulins is het nog twee dagen fietsen en dan kunnen we in St. Bonnet bij de camper zijn. We blijven dan even op de mini-camping daar en gaan dan met de camper en de fietsen naar Cormatin/Taizé en daar eindigt onze pelgrimage en queeste, het sterven en weer opstaan. Staat in het boek 'In de ban van de Ring' niet dat Frodo na zijn queeste een boek schreef met als titel 'Naar Mordor en weer terug'? Af en toe kan deze pelgrimage ook zoiets lijken, al is ons leven nooit in gevaar geweest zoals in het verhaal van 'In de ban van de

Ring'. We hebben wel doodse landschappen doorgetrokken op een zware Tocht. En net als bij Frodo blijkt aan het einde pas echt dat we in het begin niet echt wisten waar we aan begonnen waren. En dat ondanks alle voorbereidingen. Ook hier geldt: 'ervaring is de beste leermeester'.

We hebben de tocht ervaren. We merken zelfs dat Spanje al weer lang geleden lijkt. Er zijn iedere dag zo veel indrukken.

Met de mp3-spler van Titia hoor ik het Taizélied El Senyor in het Duits. Daarin wordt in een solo de zin 'Mijn God maakt mijn venster helder' gezongen. De pelgrimage mag mij helder en rustig zicht geven op wat het leven is. Het is een gaan en het is een meestromen met wat is. Leven is in wezen grenzeloos. Zo heb ik het enkele nachten geleden ook weer eens kunnen ervaren. Het was alleen lang niet zo duidelijk als mijn zielereis van vorig jaar augustus. Wel herkende ik de grenzeloosheid en de harmonie. Dat maakt leven mooi.

Maandag 26 juni 2006.

25 (fiets) km. | u 34 ' -- min. 8 km/u, max. 36 km/u.

Gisterenavond waren ontspanningsoefeningen nodig om in slaap te komen. Het bed lag goed. De wekker stond vroeg, even voor half zes, maar we waren allebei al voor deze afgang wakker. We ontbeten op de kamer en pakten de fietsen uit het gebouw er tegenover waar ze de afgelopen nacht hadden mogen staan. Voor achten waren we op het kleine vliegveld bij het kantoor van Hertz. We troffen er een man, die naar eigen zeggen zijn dag niet had. Wij bleven rustig en vriendelijk en dat sloeg kennelijk over. We kregen een Peugeot 206 SW mee. Het ging vlot allemaal. Met mijn voorwiel er uit en het stuur van Titia een kwartslag gedraaid kregen we de vijfde deur bijna dicht. Dat was voldoende. We hadden genoeg

bagagebanden bij ons. We gingen eerst naar Bergerac en Perigueux. Daar vandaan was er naar Moulins meer snelweg dan op de kaart stond aangegeven. We reden vlot door en stegen met de Puy de Dôme in zicht tot boven de 1000 m zonder zware benen. Eerder dan verwacht kwamen we in Moulins aan. Na een keertje vragen bij de dieselpomp vonden we Hertz makkelijk. Terwijl ik mijn fiets weer in elkaar zette, ruimde Titia de auto verder uit en op. We besloten een klein stukje te fietsen, maar we vonden geen hotel bij de oostelijke uitvalsweg. We reden negentien kilometer door en toen begon het een beetje te regenen. We stopten in Montbeugny. Het hotel was gesloten, een camping was er niet. Het was nog niet zo heel laat, 16.00 uur, maar we hadden geen zin in nog eens twintig kilometer al ging het fietsen ons ook goed af. De hellingen waren goed te doen. Het was anders dan in Spanje waar we, zoals Titia het noemt af en toe afgepeigerd tegen de helling gekleefd zaten. Ik had een bordje met 'salle polyvalente' gezien en zag dat de 'mairie' (gemeentehuis) open was. Ik stelde voor om te vragen of we als pelgrims de nacht in de gemeenschapszaal mochten doorbrengen. De vrouw in de 'mairie' dacht na en vroeg ook even bedenktijd. De zaal was in gebruik voor gymnastiek en wij zouden er niet in kunnen. Ze belde de burgemeester, die in Moulins bleek te zijn die middag. Na het telefoontje vertelde ze dat we één kilometer terug konden rijden, naar de boerderij van de burgemeester. Daar zouden we even kunnen wachten tot de 'maire' zelf terug was. We deden dat. Op het erf kwam een grote zwarte hond op me af. Eerst hield ik mijn fiets tussen haar en mezelf in, maar de hond, moeder, bleek geen kwaad in de zin te hebben. Dat hebben we eerder anders meegemaakt. Van vele kanten waren we gewaarschuwd voor de gevaarlijke honden op de Camino in Spanje. Maar nergens

in Spanje kwamen we gevaarlijke honden tegen op de Camino. Er waren alleen bollen wol in tuinen en soms op straat die siësta hielden hoe vroeg of laat het ook was. In Frankrijk daarentegen zijn we wel een paar keer achterna gezeten door waakhonden of aan tanden ontsnapt omdat het beest toch aan een ketting bleek te zitten. Zo niet Erelle, de zwarte hond van de burgemeester. We namen plaats op een paar tuinstoelen maakten al kennis met enkele van de acht kinderen. Iets later heette de burgemeester ons welkom. Hij had naast zijn huis nog een gebouw met een lege kamer. Water en toilet bleken een deur verder te zijn. Uit eigen initiatief kwam hij nog met twee matrassen aanzetten. Betalen hoefde niet: 'C'est l'acceuil'. Mooi. Ook dit kan vandaag dus stromen. De regen had nog niet doorgezet en we kookten buiten. En daar zitten we nu nog, in de tuin van de burgemeester. Erelle komt af en toe even kijken of het nog goed met ons gaat. Leuk toch wat allemaal mogelijk is. Er gaan letterlijk onverwachte deuren voor ons open. St. Jacques (we hadden verteld op de terugweg te zijn) regelt het. Morgen trekken we verder richting Paray en vandaar gaan we woensdag naar de camper in St. Bonnet. Dat is tenminste de planning. Het is in totaal nog zo'n zeventig kilometer. Paray, zo vertelde de burgemeester, is een religieuze stad. Jaren geleden is de paus er een keer geweest en hij was daar bij. Het mistte die dag, maar vlak voordat de paus per helikopter zou aankomen, brak de hemel open en was het helder. Dat kon voor hem geen toeval zijn.

Dinsdag 27 juni 2006.

58 km. 3 u 21 ' -- min. 6 km/u, max. 46 km/u.

Het was mooi dat we gisteren bij de burgemeester binnen konden slapen. Om 03.00 uur waren we allebei wakker van het onweer en de hoosregen. Voor het inslapen was er al constant bliksem te zien in de verte, maar daar volgde toen nog geen donder op. In de nacht wel. Er viel heel wat water naar beneden.

In de ochtend werden we om half zeven echt wakker. Het gewone ochtendritueel begon en even voor negen uur reden we weg nadat we nog wat in het schrift hadden geschreven dat de vrouw des huizes daartoe gegeven had. Er waren veel wolken, maar St. Jacques kon het tijdens het fietsen droog voor ons houden.

Vandaag was weer eens een echte dagtocht en waarschijnlijk is het ook de laatste hele fietsdag van deze pelgrimage. We lunchten in Digoin. Dat deden we zoals zo vaak weer eens op de trappen van de kerk. Daarna reden we nog twaalf kilometer verder naar Paray. En daar zijn we nu, op zo'n vijftwintig kilometer afstand van de camper. We hadden kunnen doorrijden, maar dan zouden we laat en moe aankomen en dat wilden we niet. We vonden in Paray onderdak in de hostellerie van de 'Prieuré du Cœur de Jésus'. Het is een groot gebouw in het centrum. We zeiden dat we pelgrims op de terugweg zijn en ik vond het leuk om het compostellaat te laten zien. Het leverde een één-vrouws-applaus op en een 'Superbe!'.

Na het douchen deden we in de stad een paar boodschappen en bezochten de mooie basiliek waar Titia een kaars aanstak. Buiten aan de zuil stond een aparte uitnodiging: 'Welkom aan een ieder. Deze kerk heeft u iets te zeggen, luister er naar'. In

het Frans natuurlijk. We aten een eenvoudige maaltijd in de stad. Toen we terugkwamen ging ik nog even naar de kapel. Ik zat er alleen. Er waren een paar meditatiebankjes, waaronder enkele van Taizé. Ik zong er een paar liederen van Taizé en voelde me leeg, rustig en stil worden. Lekker is dat. Het is nu tegen tien in de warme kamer. Gisteren sliep ik nog met een fleecedeken, maar nu zal een laken al te warm zijn. Er staan hier ook twee bedden. Buiten onweert het. De regen zal zo wel weer komen. Al met al hebben we op de weg terug sinds Fisterre misschien twee droge dagen gehad. Toch regent het meestal als wij niet op de fiets zitten. En morgen? Zal het dan ook zo zijn?

Morgen ontbijten we in de eetzaal hier en dan stappen we op voor het laatste stuk. Vannacht is de laatste avond in een vreemd bed. Een raar idee. Ik weet nog hoe ik het de eerste dagen spannend vond om telkens verder weg te trekken en niet snel terug te kunnen. Ik schreef daarover. Dat is er toch wel echt helemaal afgegaan.

Hoofdstuk 11: De cirkel is rond.

Woensdag 28 juni 2006.

22 km. 1 u 38 ' -- min. 4 km/u, max. 46 km/u.

Het was lekker slapen. We lagen nu samen in het tweepersoonsbed. Ik kon merken dat ik me gisterenavond in de kapel rustig en leeg voelde. Voor zessen waren we wakker. We namen op de kamer nu alleen koffie en wat noten. Na het inpakken ontbeten we beneden uitgebreid verder.

Om 08.50 uur begon de laatste etappe met bepakte fietsen. Het ging behoorlijk op en af zoals de minimale en maximale snelheid getuigen. Het was weer hetzelfde landschap als de eerste dag: kleine weijtjes, die met heggen van elkaar gescheiden zijn en kleine akkers. We gingen niet meteen naar de camping waar de camper in de schuur stond, maar reden die expres voorbij om eerst nog eens de helling naar Annemarie en Ton te slechten om hen op te zoeken. Zij zijn de mensen die ons voor en op de heenweg opvingen en waar we na twee kilometer de eerste stop hadden. We kregen er toen ieder een glas water en een banaan. Toen had Annemarie tegen Titia gezegd: 'Denk er om dat hij (ik dus) op een andere energie rijdt dan jij'. Toen we lekker in hun tuin zaten (ze waren gelukkig thuis) kon Titia na al die tijd vragen wat ze er mee bedoeld had. Wat wij onderweg ook al hadden vermoed, bleek te kloppen. Ze is paranormaal begaafd en heeft daar ook mee gewerkt. Ze had het bij ons 'gezien'. Ze vroeg nu aan Titia wat ze er mee gedaan had. Titia zei dat we allebei onze eigen redenen hadden om te gaan en dat het er voor haar om ging om goed te luisteren naar de signalen van haar lichaam en haar ziel. Mijn hoofdredenen waren leren vertrouwen op eigen kunnen en me thuis voelen met mezelf

en bij mezelf in zo'n lange periode van niet-thuis zijn. Dat is een andere drijfveer en dat maakt ook andere energie. We hebben er bijna twee uur gezeten. Daarna daalden we af naar de camping. Daar dronken we eerst wat met Rob en Mickey, de beheerders. De auto stond nog in de schuur, onder het stof, maar intact. Ik sloot de accu weer aan en toen ik startte, sloeg de motor meteen aan. Mooi. Ik kon de auto met de tuinslag van Rob schoonspuiten en afspoelen. De fietsen lieten we even op de camping en ruim tien kilometer verderop deden we uitgebreid boodschappen. Het hoefde nu niet meer op de fiets mee! Het kostte wel meteen € 42,--, maar toen hadden we ook wat en ook meteen voor morgen. In de middag richtten we de camper in en pakten wat uit van de fietsen. De rest komt morgen wel en het wassen ook. Daarna of de dag daar weer na gaan we naar Cormatin/Taizé waar we deze Tocht met een hoofdletter begonnen en nu kunnen besluiten.

Het fietsen hebben we dus gehaald. Er waren hier in het dorp mensen die gedacht hadden dat we met één of twee weken wel terug zouden zijn toen ze ons bij het vertrek met grote moeite de eerste helling zagen nemen. Annemarie heeft hen toen al gezegd: 'Die komen niet terug, die gaan door.' En dat deden we. Teruggekomen vond ze gisteren vooral Titia er erg goed uit zien. Ik zag er vermoeider uit. Ze waarschuwde ons nu allebei dat we erg open staan en dat andere mensen onze energie kunnen opslurpen. Als het goed is vullen we die weggeslurpte energie dan ook weer meteen aan middels de UE (Universele Energie). Het klopt wel dat we allebei energie-vragende mensen in onze omgeving hebben.

We schrijven nu in het licht van de buitenlamp aan de luifel van de camper.

Met de schemer vlogen er hier een half uur heel grote insecten op de camping. Ze schijnen niet te steken, maar ze zien er eng uit, als grote horzels of bijen. Nu zijn ze weer weg. Ik ga zo het bed opmaken.

Donderdag 29 juni 2006.

0 km.

Titia schreef gisteren natuurlijk ook over het gesprek met Annemarie en haar vraag over de andere energie. Ze had tegen Annemarie gezegd te weten dat ik op andere energie reed en schrijft dan: "Ze had in april al benadrukt dat ik (Titia dus) heel moe was en nu noemde ze dat 'totaal leeggezogen'. Ze vroeg wat de opmerking voor mij betekend had en ik noemde mijn alert-zijn op innerlijke signalen en wat die voor mij betekenen. Annemarie reageerde toen: 'Dus dat heb je er mee gedaan, daar gaat het om.'"

Het was redelijk koel slapen gisteren, laat voor ons doen: 23.30 uur. In de nacht ging ik er weer even uit. Al is de camper klein, het staat een stuk makkelijker op uit bed dan in de tent. Er waren heel veel sterren te zien en ook de Melkweg zag ik als een witte band in de zwarte lucht. Ik kon de splitsing in de Melkweg zien.

Om zes uur waren we wakker. Daarna dommelde ik alleen nog, maar het was 07.20 uur voor we opstonden. Na het ontbijt kwamen de scheerlijnen en de zijkanten van de luifel vol met was. We deden rustig aan en organiseerden de spullen die we bij ons hebben. Ik stelde ook aan de hand van de gebruiksaanwijzing de nog vrij nieuwe radio-cd-speler van de auto in. Die was natuurlijk alles 'vergeten', omdat de accu losgekoppeld was. Na de lunch zwom ik even in het mini-

zwembadje en speelde met de twee bordercollies van de eigenaar.

Titia las een paar dagen voor uit haar schrift. Ongelooflijk eigenlijk wat we allemaal gedaan hebben. Maar we zijn nog niet helemaal klaar. Dat is pas als we in Taizé zijn. Misschien vond ik het daarom moeilijk om nu al het witte gaaszakje dat ik als toiletta's op reis gebruikte leeg te maken en mijn echte toiletta's weer in te richten.

Eerder wisten we niet goed of we morgen hier weggaan of overmorgen. Wanneer we nog zouden blijven, zouden we iemand moeten vragen om voor ons iets van de bakker mee te nemen, want de camping ligt behoorlijk in het 'niets'. Nu weten we het wel: Titia las in haar schrift en ontdekte zo dat het morgen precies tien weken geleden is dat we in Taizé aankwamen. Toen was de keuze snel gemaakt: we trekken morgen naar Taizé om de queeste af te ronden. Tien maal zeven is zeventig dagen en de cirkel is rond. En dan daar op het einde, als het over lijkt te zijn, dan zullen we ontdekken dat daar het begint ligt, nl. in de liturgische viering van Taizé, want het is zoals prof. dr. G. van der Leeuw schreef in de veertiger jaren van de vorige eeuw: 'alle leven is erediens'.

Vrijdag 30 juni 2006.

0 km.

Tien weken geleden kwamen wij hier ook samen aan. We zijn gearriveerd op de camping van Cormatin bij Taizé. Toen kwamen we hier met de fiets en zaten we in een chalet/bungalow. Nu kwamen we met de camper en met de fietsen achterop.

We reden vanmorgen weg uit St. Bonnet de Vieille Vigne. Eerst gingen we langs Annemarie en Ton, maar die waren er

niet. We legden een briefje neer en vervolgden de weg die we precies tien weken geleden met de fiets reden. En wat hadden we een doorzettingsvermogen! En dat mag ook best in de tegenwoordige tijd: wat hebben we een doorzettingsvermogen. We reden helemaal dezelfde weg tot Ameugny (twee kilometer voor Cormatin). Daar zag Titia dat we op tijd zouden kunnen zijn om het middaggebed in Taizé mee te maken en dus sloegen we daar rechts af naar Taizé. Na het openings 'Alleluia' zongen we als eerste "Christus woont in ons; hij is de bron van leven'. Het was mooi om weer in Taizé te zijn. 'God leidt mij op de weg van het leven', klonk in het volgende lied. Ja, het is voor ons allebei duidelijk dat we de Tocht zelf gedaan en getrapt hebben, maar wij gingen niet alleen. Kracht vanuit een andere dimensie bleef ons voeden en omringen.

Na het gebed aten we onze lunch achteraan op het terrein van Taizé. Ik zei dat we de Tocht goed dag voor dag gedaan hebben, toen ik nog eens overzag wat we tien weken eerder met de fiets reden. We gingen alle 2100 kilometer naar Finisterre. De proloog toen heeft ons niet uit het veld geslagen. Niets heeft ons uit het veld geslagen. Wanneer we niet dag voor dag gedaan zouden hebben, had de moed ons makkelijk in de schoenen kunnen zinken. Natuurlijk, we planden wel eens wat voor een paar dagen en waren voor de echte bergen van de Pyreneeën, Cruz de Ferro en de Cebreiro daar ook enkele dagen te voren al mee bezig, maar de dag van het fietsen stond centraal: eerst deze helling, eerst deze berg, eerst deze dag. Zo reden we naar het einde van de wereld en kwamen vandaar weer terug. Zwaar en toch mooi, uitputtend en toch verrijkend, samen en toch ieder zijn eigen Tocht.

Nu blijkt dat de proloog van St. Bonnet de Vieille Vigne naar Cormatin/Taizé in feite de laatste rit geweest had kunnen zijn, want het was immers een pelgrimage van Taizé en terug naar Taizé. Nu deden we het laatste stuk met de camper. Dat hadden we immers al gefietst voor het begin. Zo lopen begin en einde in elkaar over en is de cirkel rond.

Het is waar, dat we op de terugweg meer kilometers met de auto gedaan hebben dan ik vooraf in gedachten had. Maar dat doet niets af aan de ervaring van de Tocht. Het is mooi dat we vanuit Finisterre met de fiets weer terug zijn gegaan naar Santiago de Compostela. Het was mooi dat we in Santiago niet het vliegtuig of de trein namen zoals meer dan negentig procent van de pelgrims. We zochten onze eigen weg terug. En vonden die ook. We gingen onze weg, we gaan onze weg. Het was Henk de Mier die de toon zette op 22 april: ademhalen, opnieuw beginnen, doorgaan.

Wij gaan door. Morgen eerst naar de viering van Taizé, want in het contact met God ligt het begin van het leven.

Zaterdag 1 juli 2006.

18 km. 1 u 18 ' -- min. 8 km/u, max. 42 km/u.

Nu we met de hoofden aan de andere kant van het bed liggen, ligt het camperbed een stuk beter. Ik lig nu met mijn hoofd weer naast de (open) schuifdeur zoals ook voor de ombouw tot camper. Midden in de nacht waren we allebei even wakker en er uit. In de ochtend werd het koud. De fleecedeken was nauwelijks genoeg. Ik deed daarom de deur dicht. Om zes uur stonden we op en anderhalf uur later klommen we op de fiets om naar het ochtendgebed in Taizé te gaan. Het was een mooi ochtendgebed. Tijdens de eucharistie zongen we het lied 'Behüte mich Gott, ich

vertraue dir'. Het is zo stellig. In de herhaling van het lied landt de tekst in mij. Kan ik inderdaad nu zeggen dat ik op God vertrouw?

*Behüte mich Gott, ich vertraue dir.
Du zeigst mir den Weg zum Leben
Bei dir ist Freude, Freude in Fülle.
(Behoed mij God, ik vertrouw op Jou.
Jij toont mij de weg ten leven,
Bij Jou is vreugde, vreugde in al haar volheid.)*

Deze pelgrimage heeft me zeker vertrouwen gegeven. Dat was één doel. De pelgrimage eindigt nu, maar de weg gaat verder. Ik kan nog verder groeien op deze weg van vertrouwen. Vertrouwen is nooit a priori aanwezig, maar vraagt telkens om vernieuwde realisatie.

Een tweede doel was de gelijkmoedigheid zoals meester Eckhart die leert. Het is ook de gelijkmoedigheid die in Plum Village gepraktiseerd wordt. Niet alle boosheid heb ik achter me gelaten, maar dat kan ook niet. Dat zegt ook meester Thich Nhat Hanh: het zaadje van boosheid zit altijd in ieder mens. Het gaat er om dat ik dat zaadje herken en het geen water geef, maar daarentegen het zaadje van liefde cultiveer. Ik kan wel zeggen dat ik ook hier een weg gegaan ben.

Vertrouwen en acceptatie van wat is, is geen van beide te bereiken als iets dat ik vast kan pakken en dan heb. Allebei vragen er om om in het dagelijks leven telkens opnieuw gerealiseerd te worden. In die zin eindigt de pelgrimage, die tien weken geleden begon, nooit. De weg van de pelgrim is de weg van het leven.

Vanavond gaan we naar het avondgebed in Taizé en morgenochtend trekken we met de camper verder om nog

even vakantie te vieren. Daarna keren we terug naar Maasbracht en Maastricht om daar ons leven met vernieuwde ogen op te pakken. Dan zal ik kunnen zien dat leven op de weg van vertrouwen en gelijkmoedigheid zelf gevierd kan worden waar wij ook zijn. Want veel belangrijker dan de vraag waar ik ben, is de vraag hoe ik daar ben waar ik ben. Ik ben op de weg van het leven.

De hemel en alle mensen die ons zo geholpen hebben zeggen wij dank in gedachten.

Op deze laatste bladzijde wil ik Titia danken. Haar inbreng en haar persoon waren onmisbaar.

Morgen begint voor ons een nieuwe dag.

augustus 2006,
Roeland.

Overzicht

datum	Van > naar	Aantal km.
21 april	St. Bonnet de Vieille Vigne > Cormatin	42 km.
22 april	Cormatin/Taizé><	19 km.
23 april	Cormatin > Chauffailles	63 km.
24 april	Chauffailles > Roanne	48 km.
25 april	Roanne > Montbrison	65 km.
26 april	Montbrison > St. Bonnet le Chateau	28 km.
27 april	St. Bonnet le Chatteau.>St.George Lagricol	34 km.
28 april	St. George Lagricol > Le Puy en Velay	38 km.
29 april	Le Puy en Velay > Saugues	48 km.
30 april	Saugues > St. Alban	31 km.
1 mei	St. Alban > Nasbinals	38 km.
2 mei	Nasbinals > Golinhac	60 km.
3 mei	Golinhac > Conques	25 km.
4 mei	Conques > Cajarc	75 km.
5 mei	Cajarc	3 km.
6 mei	Cajarc > Castelnaud-Montratier	60 km.
7 mei	Castelnaud-Montratier > St. Antoine	63 km.
8 mei	St. Antoine > Castera-Verduzan	54 km.
9 mei	Castera-Verduzan > Montesquiou	41 km.
10 mei	Montesquiou > Maubourguet	30 km.
11 mei	Maubourguet > Bruges	67 km.
12 mei	Bruges > Oloron Ste. Marie	42 km.
13 mei	Oloron Ste. Marie	1 km.
14 mei	Oloron Ste. Marie > Etsaut	36 km.
15 mei	Etsaut > Col de Somport > Jacca (S)	51 km.
16 mei	Jacca > Sangüesa	74 km.
17 mei	Sangüesa	6 km.
18 mei	Sangüesa > Puente la Reina	60 km.
19 mei	Puente la Reina > Logroño	78 km.
20 mei	Logroño > Navarette	18 km.
21 mei	Navarette > Sto. Domingo de la Calzada	43 km.
22 mei	Sto. Domingo dI Calzada > Belorado	28 km.
23 mei	Belorado > Burgos	67 km.
24 mei	Burgos > Castrojeriz	52 km.
25 mei	Castrojeriz > Carrion de los Condes	52 km.
26 mei	Carrion de los Condes > Mansilla de las Mulas	83 km.
27 mei	Mansilla de las Mulas > Hospital de Orbigo	55 km.
28 mei	Hospital de Orbigo > Rabanal del Camino	39 km.

29 mei	Rabanal del Camino > Cruz de Ferro > Cacabelos	53 km.
30 mei	Cacabelos > Vega de Valcarce	26 km.
31 mei	Vega de Valcarce > Cebreiro > Triacastela	40 km.
1 juni	Triacastela > Portomarin	49 km.
2 juni	Portomarin > Arzúa	56 km.
3 juni	Arzúa > Santiago de Compostela	39 km.
	subtotaal	1.980 km.
4 juni	Santiago de Compostela	0 km.
5 juni	Santiago de Compostela	0 km.
6 juni	Santiago de Compostela	0 km.
7 juni	Santiago de Compostela > Serra de Outes	41 km.
8 juni	Serra de Outes > Cée	46 km.
9 juni	Cée > Fisterre - Kaap Finisterre	16 km.
	subtotaal	2.083 km.
10 juni	Fisterre	0 km.
11 juni	Fisterre	0 km.
12 juni	Fisterre > Serra de Outes	80 km.
13 juni	Serra de Outes > Santiago de Compostela	43 km.
14 juni	Santiago de Compostela > Otur	2 km.
15 juni	Otur > Santander	0 km.
16 juni	Santander > San Sebastian > Hendaye (F)	16 km.
17 juni	Hendaye > Capbreton	59 km.
18 juni	Capbreton > Morcenx-Bourg	76 km.
19 juni	Morcenx-Bourg > Captieu	71 km.
20 juni	Captieu > Duras	67 km.
21 juni	Duras	4 km.
22 juni	Duras > Loubes-Bernac (Plum Village)	16 km.
23 juni	Loubes-Bernac (Plum Village) > Bergerac	30 km.
24 juni	Bergerac	4 km.
25 juni	Bergerac	18 km.
26 juni	Bergerac > Moulins > Montbeugny	25 km.
27 juni	Montbeugny > Paray	58 km.
28 juni	Paray > St. Bonnet de Vieille Vigne	22 km.
29 juni	St. Bonnet de Vieille Vigne	0 km.
30 juni	St. Bonnet de Vieille Vigne > Taizé/Cormatin	0 km.
1 juli	Cormatin/Taizé ><	18 km.
	totaal	2.691 km.

Uitnodiging

Lees ook:

De weg naar het einde....

door Roeland Wijkhuizen

Het boek speelt in de zestiende eeuw en is gebaseerd op de ware gebeurtenissen van Willem, kleermaker in Nijmegen. Willem hoort dat zijn vroegere vriendin Floor op pelgrimstocht naar Santiago de Compostela gegaan is. Hij besluit haar achterna te reizen in de hoop de verbroken relatie te kunnen herstellen. Willem begint zijn reis te paard om op Floor in te lopen. Hij vindt haar spoor. Vanaf Saugues in Frankrijk gaat hij lopen. Gaandeweg wordt hij zelf een echte pelgrim. Hij heeft vele betekenisvolle gesprekken waardoor Willem tot steeds diepere spirituele inzichten komt. Het boek eindigt niet eerder dan na de twee epilogen.

*Dit boek (194 p) is te bestellen via de website aandachtswegen.nl
of via een mailtje naar info@aandachtswegen.nl.
Prijs excl. verzendkosten ~~€ 18,95~~, € 15,00*

Over de auteur

Roeland Wijkhuizen:

In 1959 zag ik opnieuw het aardse licht. In 1983 voltooide ik de lerarenopleiding (theologie en geografie). Ik werkte in het onderwijs, voor de overheid en diverse bedrijven. Na verdere studie haalde ik in 1997 aan de Theologische Universiteit in Kampen mijn doctoraalexamen theologie en in 1998 het kerkelijk examen.

Ik maak ruimte voor geestelijke begeleiding, meditatielessen en ik ga voor in vieringen van de Protestantse Kerk. Door meditatie en aandacht voor de geestelijke dimensie van het leven, ervaar ik dat het levenspad zich gaandeweg opent. Wanneer ik hoor en zie naar wat werkelijk is, laat mijn weg zich ontfouwen.